

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 502

Poznań, wtorek dnia 29 października 1929

Rok XXIV

Budżet min. Matuszewskiego

Równocześnie ze zwolaniem przez Prezydenta Rzeczypospolitej sesji sejmowej ukazał się preliminarz budżetowy na rok 1930/31.

Preliminarz ten poprzedzony został znanym wywiadem kierownika min skarbu Matuszewskiego i hałaśliwą — jak zwykle — reklamą prasy „sanacyjnej”. Słyszeliśmy, że mamy dostać budżet oszczędny, ograniczony pod względem rozmachu inwestycyjnego, dostosowany do obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej państwa.

Jakżeż wyglądają te zapowiedzi w świetle wniesionego do Sejmu preliminarza budżetowego?

Wydatki państwowe na nadchodzący okres 1930/31 wynoszą 2.935 milionów złotych, wobec 2.936 w roku bieżącym, czyli, dokładnie to samo. Oczywiście fakt zahamowania dalszego rozpędu budżetowego jest zjawiskiem dodatnim. Byłoby jednak błędem wyciągać jakiegokolwiek wnioski z porównania nowego preliminarza tylko z jego bezpośrednim poprzednikiem. Należy sięgnąć o kilka lat wstecz, choćby do roku 1926, a wtedy porównanie wypadnie następująco:

Rzeczywiste wydatki budżetowe w okresie 1926/7 wyniosły 1.975 milj. zł. Budżet na rok 1927/8 opiewał na 1.991 milj. zł, wydano w rzeczywistości 2.554 milj. zł: są to znane przekroczenia p. Czechowicza, nad którymi obecnie Sejm będzie musiał dokonać „merytorycznej oceny”. Budżet na rok 1928/9 wynosił 2.673 milj. zł, wydano w rzeczywistości 2.808 milj. zł. Wreszcie przychodzi budżet bieżący, który prawdopodobnie będzie także znacznie przekroczony, jak o tem można wnosić z zgłoszonych do Sejmu kilkunastu wniosków o kredyty dodatkowe.

Jeśli porównamy preliminarz p. Matuszewskiego z rzeczywistymi wydatkami za rok 1926/7 i budżetem na rok 1927/8, widzimy, że nowy preliminarz jest od tamtych o 50 proc. wyższy. A ponieważ zamożność kraju i zarobki ludności nie wzrosły w okresie tych 4 lat o 50 proc., stąd wniosek, że nowy preliminarz nosi na sobie te same ujemne cechy, jakie posiadały poprzednie budżety, poczynając od nieszczęsnego roku 1927/8.

Przy tej samej ogólnej sumie wydatków preliminarz p. Matuszewskiego różni się nieco od bieżącego budżetu, jak to widać z następującego zestawienia:

miljony złotych

Wydatki	rzeczywiste 1928/9	budżet 1929/30	preliminarz 1930/1
zwyczajne	2.564	2.725	2.746
nadzwyczajne	224	189	169
dopłata do przedsiębiorst	20	22	20
Razem	2.808	2.936	2.935

Wydatki nadzwyczajne, przeważnie inwestycyjne są w nowym preliminarzu

Ustępstwa na rzecz Niemiec?

Berlin, 29. 10. (Tel. wł.) Z głosów prasy niemieckiej widać, że zanosi się coraz więcej na zawarcie traktatu handlowego polsko - niemieckiego i to kosztem poważnych ustępstw polskich. Mianowicie porozumienie ma się rozciągać również na sprawy polityczne, a więc likwidacji i osiedlenia, gdzie chodzi o

przyznanie Niemcom ze strony polskiej nowych i zasadniczych ustępstw.

Od redakcji: Od pewnego czasu informacje prasy niemieckiej na temat rokowań polsko - niemieckich brzmią coraz bardziej niepokojąco. Opinia polska, przed którą utrzymuje się milczenie, musi domagać się kategorycznie wyjaśnień.

W obronie wolności prasy

Komitet prawniczy dla przywrócenia prasie normalnych warunków

Warszawa, 29. 10. (Tel. wł.) — Wczoraj odbyła się konferencja prawników, dziennikarzy i posłów, na której rozważano sposoby obrony prasy przed represjami, stosowanymi na zasadzie uchylonego przez Sejm dekrety prasowego. W konferencji wzięli udział przedstawiciele pism: ABC, Gazety Chłopskiej, Gazety Warszawskiej, Kurjera Warszawskiego, Myśli Narodowej, Myśli Niepodległej, Piasta, Płocówki, Pobudki, Robotnika, Rzeczypospolitej, Tygodnia, Wiadomości Robotniczych, Wieczoru Warszawskiego, Wyzwolenia. W dyskusji zabierali

głos pp. Thugutt, prezes Mogilnicki, Olszewski, poseł Stroński, poseł Dąbski, Kwieciński, poseł Chaciński, mecenas Urbanowicz, prof. Kulczycki, Szumański, Zabłocki, Racki. Postanowiono wyłonić stały komitet prawników, do którego weszli: prezes Mogilnicki, oraz adwokaci Natanson, Niedzielski, Prager, Szumański, Urbanowicz, Zabłocki. Komitetowi udzielono prawa kooptacji. Ma on obmyślać środki prawne, zmierzające do przywrócenia prasie normalnych warunków bytu. (w)

Po wizycie min. Zaleskiego w Bukareszcie

Oświadczenie min. Zaleskiego o nienaruszalności traktatów i granic było konieczne i obowiązujące

Bukareszt, 29. 10. (PAT). Organ partji liberalnej „Vittorul” pisze z okazji pobytu min. Zaleskiego w Bukareszcie:

Podpisany został traktat arbitrażowy polsko-rumuński, do którego mamy nadzieję, jak podkreślili obaj ministrowie, nigdy nie potrzeba się będzie uciekać. Inna sprawa, lecz daleko ważniejsza dla interesów Polski i Rumunii i posiadająca dla konsolidacji pokoju europejskiego ogromne znaczenie została poruszona w przemówieniach wygłoszonych podczas bankietu przez ministrów spraw zagranicznych i w deklaracjach uczynionych w prasie. Chodzi o stanowisko Polski w stosunku do nienaruszal-

ności traktatów pokojowych. Aczkolwiek min. Zaleski zajął już w tej sprawie wyraźne stanowisko, po wizycie jego w Budapeszcie Węgry usiłowały interpretować jego słowa na korzyść polityki rewizji traktatów. Pogłoska ta była popierana celowo w ten sposób, że nowe wyjaśnienie sytuacji stało się nietylko koniecznym, ale nawet obowiązującym, nie dla nas, którzy nie wierzyliśmy w prawdziwość tych pogłosek, ale dla opinii publicznej węgierskiej, wprowadzonej w błąd przez polityków budapeszteńskich, — Min. Zaleski pospieszył wyjaśnić tę sprawę.

Przesilenie rządowe we Francji

Paryż, 29. 10. (Radio wł.) Przed Daladierem piętrzą się jeszcze poważne trudności. Lewicowi republikanie postanowili, nie brać udziału w gabinet, w którego skład wejdą socjaliści. Grupa Loucheura ma również poważne zastrzeżenia.

Socjalistyczna Rada nacjonalna obradowała w sposób bardzo ożywiony wczoraj wieczorem. Nieznaczna większość wypowiedziała się przeciw uczestniczeniu socjalistów w rządzie. Dep.

Grimbach będący zwolennikiem udziału w rządzie, wykazywał, że socjalizm nigdy nie osiągnie swoich celów, jeżeli będzie się stale uchylał od odpowiedzialności rządu. Inny deputowany, Marquet powoływał się na swoich wyborców, którzy sarkają na to, że socjaliści trzymają się zdala od rządów. Do ostatecznych decyzji w Radzie nacjonalnej wczoraj nie doszło. Posiedzenie odłożono na dzisiaj.

mniejsze o 20 milionów, dopłata do przedsiębiorstw o 2 miliony, zaś wydatki zwyczajne wyższe o 21 milionów niż w budżecie na rok 1929/30. W zestawieniu powyższem nie uwzględniono planów finansowo - gospodarczych przedsiębiorstw państwowych i monopolii, które w budżecie ogólnym figurują jedynie z sumami netto wpłat do skarbu względnie dopłat.

W obrębie wydatków zwyczajnych uderza pozycja: długi państwowe. Gdy w roku 1927/8 na spłatę długów wydaliśmy 188 milionów, w r. 1928/9 — 228 milionów, a na ten rok budżet przewiduje 247 milionów, to w preliminarzu na rok 1930/1 znajdujemy na ten cel aż 297 milionów, czyli przeszło 10 proc. całego budżetu, a o 50 milionów więcej, niż w roku bieżącym.

Istotną zatem różnicą między budżetem p. Matuszewskiego a obecnym polega na tem, że w nadchodzącym okresie trzeba będzie zapłacić o 50 milionów więcej długów. Ponieważ zaś zarówno ogólna suma wydatków jak i wydatki personalne pozostają bez zmiany, przeto na tych 50 milionów złoży się 20 milionów oszczędności na inwestycjach i 30 milionów na innych wydatkach. Redukcji mają ulec budżety: rolnictwa, przemysłu i handlu, robót publicznych i reform rolnych, a więc budżety gospodarcze. Natomiast emerytury i renty wykazują dalszą wyżkę i dochodzą już do ogromnej sumy 288 milionów (bez emerytów kolei oraz innych przedsiębiorstw i monopolii z wyjątkiem poczty).

O stronie dochodowej budżetu p. Matuszewskiego i o gospodarce przedsiębiorstw pomówimy oddzielnie. Z powyższego ogólnego przedstawienia wydatków wynika wyraźnie, że budżet p. Matuszewskiego nie jest wcale tym budżetem oszczędnościowym, jakiego domaga się położenie gospodarcze kraju. Budżet ten przez powiększenie wydatków nieprodukcyjnych kosztem produkcyjnych jest nawet gorszy od obecnego.

„Zasługa” p. Matuszewskiego polega na tem, że wydaje tyle, ile ma. P. Czechowicz, który przekroczył budżet o przeszło 700 milionów złotych, wydał jednak nieco mniej, niż miał. Za mało oszczędził, i to jest jego wina. Oszczędzać, gdy niema z czego powiększać wydatków, to nie zasługa, to twarde konieczność. M. K.

Wybory wiejskie do sejmików

Z szeregu powiatów otrzymaliśmy informacje, że stawia się tam odrębne listy narodowo - gospodarcze, z innych donoszą nam, że dochodzi do kompromisu zwolenników naszych z „Piastem”, względnie także z chrześcijańskimi rolnikami.

Zachęcamy Przyjaciół pisma naszego do energicznego zajęcia się wyborami wiejskimi do sejmików powiatowych, czego wymaga dobro wsi i samorządu naszego.

Nie ten sam, lecz taki sam

Poseł z B. B. p. Jan Piłsudski objaśniał na zebraniu w Łodzi w ub. tygodniu, co będzie po uchwaleniu wotum nieufności dla rządu. „Głos Prawdy” (nr. 295) pisze o tem, co następuje:

„Jak się okazuje, udzielając w Łodzi — po swym odczycie o projekcie zmiany konstytucji — odpowiedzi na zapytanie dziennikarzy, pos. Piłsudski wyraził przypuszczenie, iż w wypadku uchwalenia przez Sejm wotum nieufności dla rządu, rząd prawdopodobnie zastosowałby drogę konstytucyjną i zapewne ustąpiłby. Ponieważ jednak opozycja żadnej jednolitej linii politycznej nie ma i mieć nie potrafi, nie mniej przeto nie jest w stanie wyłonić z pośród siebie jakiegokolwiek rządu. Wynika stąd jasno — powiedział poseł Piłsudski, — że musi być powołany taki sam rząd (a nie „ten sam rząd”, jak podają dzienniki opozycyjne). Zresztą — jak to sam p. poseł Piłsudski zaznaczył — był to jego osobisty pogład, wyrażony w formie przypuszczenia...”

A więc: nie ten sam, tylko — taki sam rząd.

Przesilenie we Francji

Aby rozemnać i ocenić czynniki obecnego przesilenia we Francji, trzeba uwzględnić:

1. dotychczasowe ugrupowanie większości w izbie,
2. dążenia do zmian lewicy, która jest w opozycji,
3. zaniepokojenie większości prawicowo-środkowej polityką zagraniczną.

Większość obecna w izbie ma u podstaw ugrupowanie stronnictw w lipcu 1926 pod przewodnictwem p. Poincaré dla ratowania skarbu i franka po bankructwie kartelu lewicy z r. 1924. Była to większość szeroka, obejmująca całą prawicę, cały środek, a z lewicy grupę p. Brianda, oraz wielką grupę radykałów społecznych p. Herriota. Wybory z maja 1928 nie naruszyły tej większości, a nawet wzmocniły prawicę i środek, jako jej główną i wystarczającą ostoję. W październiku 1928 zjazd radykałów społecznych w Angers uchwalił wycofanie trzech swoich ministrów, pp. Herriota, Sarrauta i Queuillea z rządu, czyli przejście do opozycji. P. Poincaré podał się do dymisji, ale otrzymał ponownie zadanie utworzenia rządu, który przebudował w oparciu o prawicę i środek wyłącznie. Wtedy to p. Tardieu przeszedł z teki robót publicznych na tekę spraw wewnętrznych, a senator Chéron objął tekę skarbu po p. Poincaré, który zachował sobie samą prezesurę ministrów i nadzór ogólny.

Na tę zatem większość prawicy i środka składały się: prawicowo-środkowa grupa p. Marina 101 głosów (z p. Bonnefous w rządzie), prawicowo-środkowa p. Maginota 29 (z p. Maginot w rządzie), środkowa t. zw. republ. lew. 64 (z p. Leygues i Tardieu w rządzie), środkowa ku lewicy t. zw. lew. rad. 52 (z p. Loucheurem w rządzie), między środkami i lewicą t. zw. rep. społ. 20 (z p. Briandem i Painlevé w rządzie), katolicka dem.-lud. 18, środkowa lew.-społ. p. Francin-Bouillon 17, oraz około 40 głosów grupy luźnych i innych, czyli około 350 głosów na 609 całości.

Gdy p. Poincaré w końcu lipca 1929 musiał z powodu choroby złożyć urząd, został prezesem ministrów p. Briand, który objął obok spraw zagranicznych prezesurę, a poza tem rząd został całkowicie niezmienny. Większość zatem mogła też pozostać niezmienną. Ale nie było to już to samo, gdyż prawica stała miała zaufanie znacznie mniejsze do p. Brianda niż do p. Poincarégo, który był dla niej rękojmią pewnego trzeźwego uzupełnienia także polityki zagranicznej p. Brianda.

W tym stanie rzeczy dotychczasowym, jako jednym czynnikiem, drugim z kolei czynnikiem, a nawet głównym czynnikiem ruchu, była lewica.

Składa się ona naprzód ze 121 radykałów społecznych, których przewodniczącym jest pos. Daladier, osobą sztandarową pos. Herriot, wpływowym członkiem senator Caillaux. W skład jej wchodzi dalej socjaliści w liczbie 101 pod przewodnictwem p. Bluma i z p. Paul-Boncourem, jako przewodniczącym kierunku bardziej umiarkowanego. Zalicza się do lewicy także mała grupa t. zw. republ. społ. w liczbie 12, a dołączają się do niej luźem niektórzy posłowie z grup pośrednich mniej zwartych. Razem jednak nie dochodzi się do 250 głosów, czyli niema większości. Komuniści idą osobno i mają tylko 11 głosów.

Lewica, a przede wszystkim grupa radykałów społecznych, przyzwyczajona do udziału w rządach, od chwili wystąpienia z szerokiej większości za cel swój uważa znalezienie się znowu w większości i w rządach, ale przesuniętych na lewo. Jeden sposób to odbudowanie kartelu lewicy z socjalistami i z udziałem socjalistów w rządzie, na co możeby i szli niektórzy socjaliści, ale np. przewodca główny p. Blum w mowie programowej z 20 b. m. opowiedział się przeciw temu. Druga możliwość to stworzenie większości, złożonej z radykałów społecznych i z grup środka, bliższych lewicy, ale bez prawicy p. Marina i zapewne prawicowo-środkowej grupy p. Maginota, a z bocznąycznością socjalistów, która jednak musiałaby być okupiona lewicowcami zapędami w polityce rządowej, czego środek nie chce, a nawet nie chcą niektórzy radykali.

Na prawicy i w środku zaostrzyło się niezadowolenie z polityki zagranicznej p. Brianda po Hadze. Nawet członek rządu p. Maginot w dwu kolejnych mowach uznał za konieczne stwierdzenie, że ewakuacja Nadrenji nie może być bezwarunkowa, jak wyglądaćby mogło z umów w Hadze, ale ściśle uzależniona przynajmniej od istotnego wejścia w życie planu Younga. Do lewicy, głoszącej stale przeciw rządowi, dołączyło się zatem około 50 głosów z prawicy i środka na tle niezadowolenia z zagranicznej polityki p. Brianda, jako zbyt ustępliwej wobec Niemiec, co znowu lewica uważa za dobre.

W rozwiązaniu obecnego przesilenia wejdą więc w grę te właśnie czynniki. Czy utrzyma się dotychczasowa większość prawicowo-środkowa na podstawie uzyskania pewnego wzmocnienia polityki zagranicznej? Czy powstanie większość z przewagą lewicową i z niepewnym zacięciem głosów, bo niema takiej większości lewicowej? Czy utworzy się w środku coś mniej wyraźnego i przejściowego? W obrębie tych możliwości toczy się przesilenie.

St. St.

Ministra, by polecił raz jeszcze zbadać powody licznych, dokonanych w ostatnich miesiącach rzekomo „dla dobra szkoły” przeniesień na inne miejsce służbowe lub w przedwczesny stan spoczynku. W razie zaś stwierdzenia bezpodstawności motywów przeniesień, a mamy sprawdzone wiadomości, że tak było nieraz, raczy Pan Minister zarządzić cofnięcie tych przeniesień, aby w ten sposób naprawiona została niezastuzona krzywda jednostek, a szkoła uwolniona od dusznej i zabójczej atmosfery, wywołanej przez zbyt częste i niezgodne z konstytucją wpływy władz administracyjnych oraz czynników politycznych.

„Za zarząd główny T. N. S. W. przewodniczący: prof. dr W. Sierpiński, sekretarz generalny: J. Grabowski.”

Delegaci — pisze „Przegląd Pedagogiczny” — zapowiedzieli złożenie w najbliższym czasie szczegółowego memoriału, zawierającego zestawienie imienne przeniesionych w ostatnich czasach nauczycieli i dyrektorów szkół średnich wraz z wyszczególnieniem tych okoliczności, które przeniesieniom tym — zdaniem T. N. S. W. — nadały charakter zarządzeń, krzywdzących jednostki i podkopujących wśród nauczycielstwa przeświadczenie o bezstronności i niezależności władz szkolnych. Wreszcie delegaci poruszyli jako przykłady, ilu strujące ostatnie wypadki przeniesień, kilka przeniesień na inne miejsce służbowe i w stan nieczynny m. i. sprawę przeniesienia w stan spoczynku Z. Rudzkiego w Warszawie.

P. Minister w odpowiedzi zaznaczył, że złożona mu rezolucja odbiega od dotychczasowych metod zatławiania spraw przez zarząd główny Towarzystwa, zawiera bowiem tylko ogólnikowe zarzuty pod adresem władz szkolnych, a dotąd zawsze przez T. N. S. W. przedstawiane były p. Ministrowi tylko sprawy konkretne. Dlatego p. minister, nie chcąc wejść na drogę ogólnikowych odpowiedzi na ogólnikowe zarzuty, oraz nie chcąc widzieć w rezolucji tylko echa wzrostu nastrojów opozycyjnych, wyraził gotowość rozpatrzenia rezolucji do piero po przedstawieniu mu zapowiedzianego memoriału szczegółowego.

Co się tyczy faktów konkretnych, to p. minister zaznaczył, że często nie może omawiać z przedstawicielami organizacji nauczycielskich decyzji władz szkolnych w sprawach personalnych, gdyż decyzje te najczęściej są wynikiem oceny bezpośrednio zainteresowanych pracowników przez władze szkolne, a minister nie czuje się ani formalnie, ani moralnie uprawnionym do podawania tych ocen do publicznej wiadomości przez komunikowanie ich przedstawicielom organizacji nauczycielskich.

Następnie delegaci przypomnieli oświadczenie p. ministra na audjencji w dn. 12 września r. b., iż pragnąłby, aby projekty nowych programów nauczania w szkole średniej można było wydać drukiem jako projekty, zanim staną się one obowiązującymi, i dać w ten sposób możliwość zabrania głosu w sprawie tych projektów szerokim sferom zainteresowanych, jakkolwiek nie wie, czy pozwolił na to środki finansowe i czy wystarczy na to czasu. Powołując się na to oświadczenie, p. ministra delegaci w imieniu Towarzystwa, złożyli zobowiązanie, iż w razie, gdyby ministerstwo W. R. i O. P. nie miało kredytów budżetowych, potrzebnych na ogłoszenie drukiem projektów nowych programów, T. N. S. W. gotowe jest wydać projekty programów własnym kosztem.

P. minister przyjął powyższe zobowiązanie Towarzystwa do wiadomości, zaznaczając, że w ministerstwie rozwa-

Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!

żana jest koncepcja wydania projektów programów drukiem, jako rękopisów, t. j. w niewielkiej liczbie egzemplarzy i bez oddawania ich do handlu księgarskiego.

Korupcja w Niemczech

Po oszustwach Barmatów, Kutiskerów i Sklarków — nowe afery w Królewcu i Wrocławiu

Jak donoszą z Królewca, wykryto tam oszustwo, które jest podobne do oszustw braci Sklarków w Berlinie. Chodzi o firmę „Dr. Edgar Spiero i Spółka”, której właścicielem jest dr. Spiero. Firma ta miała generalne zastępstwo na Prusy Wschodnie różnych fabryk, wyrabiających motocykle i rowery, jak: „Zündappwerke”, „Simson Suhl”, „Lippische Fahrradindustrie” i „Anker-Werke”.

Firma Spiero dostawała od fabryk rowery i motocykle w komis, to znaczy do wyliczenia po sprzedaży, natomiast od handlarzy w prowincji brała za dostarczony towar weksle.

W ostatnim czasie rozeszła się pogłoska, że firma Spiero znajduje się w złych warunkach finansowych. Na to pojechał jeden z handlarzy olsztyńskich do Królewca, chcąc stwierdzić prawdziwość tych pogłosek. Po dłuższej konferencji z owym handlarzem dr. Spiero uciekł i dotąd się nie pokazał. Handlarz, o którym powyżej mowa, dał weksle za 19.000 marek, o które go dr. Spiero oszukał. Prawdopodobnie największa część handlarzy wschodniopruskich została przez dr. Spiero oszukana i dużo handlarzy ogłosić będzie musiało konkurs.

Również poniosły fabryki, które dostarczały towar, większe straty. Przypuszczalna suma strat wynosi pół miliona marek. Dotychczas wpłynęło przeciw oszustowi około 150 skarg.

Równocześnie wybuchł niesłychany skandal lapowicki w magistracie wrocławskim. Nadburmistrz Wrocławia, dr. Wagner na skutek interwencji części rady miejskiej zarządził postępowanie śledcze przeciw 40 urzędnikom miejskim, którzy oskarżeni są o to, że od pewnej firmy wrocławskiej (która popadła obecnie w konkurs) odbierali podarki, wzamian zaś za to uwzględniali specjalnie tę firmę przy dostawach i zamówieniach miejskich.

Nagły zgon profesora

Warszawa, 29. 10. (Tel. wł.). — Wracając z posiedzenia do domu różką, uległ udarowi serca profesor psychiatrii na uniwersytecie wileńskim dr. Rafał Radziwiłowicz. Śmierć zaskoczyła go w drodze. Była to wybitna osobistość w przedwojennym ruchu postępowo-masońskim. (w)

„Pluie de Fleurs”

„ERFUMY” odświeżający zapach, WODY KWIAATOWE
MYDŁO PUDER
J. SZACH — WARSZAWA.

„W atmosferze ogólnego przygnębienia, podrażnienia i nieufności”

Delegacja Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych u ministra oświaty

W tych dniach Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, najważniejszej organizacji nauczycielskiej w Polsce, w osobach prezesa prof. dr. Sierpińskiego, sekretarza generalnego J. Grabowskiego oraz przewodniczącego okręgu krakowskiego dr. Z. Klemensiewicza i przewodniczącego okręgu poznańskiego dr. Wł. Suchcitzę złożyła p. ministrowi wyznań relig. i ośw. publ. rezolucję pełnego zarządu głównego T. N. S. W. w sprawie stosunków w szkolnictwie, którą za „Przeglądem Pedagogicznym” (nr. 29) podajemy poniżej w całości:

„Panie Ministrze!

„Zarząd główny Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych poczuwa się do obowiązku zwrócenia uwagi Pana Ministra na podniecenie umysłów nauczycielstwa, wywołane przeniesieniami nauczycieli i dyrektorów na inne miejsca służbowe lub w stan spoczynku na podstawie art. 58 względnie 60 pragmatyki nauczycielskiej Artkuly, te miały być, zrodzone z duchem całej pragmatyki, stosowane wyjątkowo w tych wypadkach, kiedy dobrze szkoły nie pozwalała na d'uga procedurę dyscyplinarną, lub kiedy zachodziła jaskrawe przykłady przeciwpaństwowego działania. Przekreśla się jednak całą pragmatykę, kiedy te artykuły stają się, jak to się obecnie dzieje, środkiem represyj stosowanym masowo względem nauczycieli i dyrektorów, częściej najwybitniejszych pracowników w dziedzinie szkol-

nictwa i oświaty, których jedyną winą jest to, że nie umieją czy nie chcą zabiegać o względy miejscowej władzy administracyjnej albo nawet organizacji politycznych.

„Przekonanie, że o tych przeniesieniach stanowią przede wszystkim względy polityczne, niepewność jutra o którym rozstrzyga ich zmienność, szerzą wśród nauczycielstwa zniechęcenie do pracy szkolnej, zacieraają indywidualności i łamią charaktery, wytwarzają wśród gron nauczycielskich atmosferę, w której rodzi się podejrzliwość, szpiegostwo, donosicielstwo, służalstwo, bezwzględność walki o zdobycie stanowiska zajmowanego przez kolegę, a co niemniej groźne, wywołuje niewiarę w bezstronność władz szkolnych. Poczuć krzywdy, zadanej tak wielkiej liczbie nauczycieli, powiększa tragedję nauczycielstwa, i tak już upadającego pod ciężarem pracy zawodowej i pod brzemieniem materialnych trosk. W atmosferze ogólnego przygnębienia, podrażnienia i nieufności nie może być mowy o zespolonej, uzgodnionej i wydatnej pracy, pełnej radości i zdrowego optymizmu. Jeżeli więc już nie względem na wielką krzywdę jednostek, to względem na dobro szkoły musi wywołać poważną troskę u nas wszystkich, którzy pragniemy widzieć w niej ostoję państwowotwórczej pracy nauczycielskiej i wychowawczej, niezależną od zmiennych z natury rzeczy wpływów politycznych.

„Wobec powyższego zarząd główny T. N. S. W. zwraca się z prośbą do Pana

Bacność Katolicy! Jeszcze kilka dni!

Pamiętny akt historyczny wskrzeszenia

Państwa Kościelnego

został ujęty na taśmie filmowej p. t.

POKÓJ NAD EUROPA

Wspaniałe widoki z Rzymu. — Ojciec św. Pius XI. błogosławi Urbi et orbi.

Oglądać można codziennie w kinach: zw 19:36/7

BAJKA

ul. Marszałka Focha 23.
Seanse o godz. 4,30, 6,30, 8,30.

CASINO

Aleje Marcinkowskiego 28.
Seanse o godz. 5, 7, 9.

Każdy Katolik powinien ten film oglądać.

Komitet odnowienia kościoła Panny Marji przy Katedrze w Poznaniu.

Polska i Rumunia wobec wspólnych niebezpieczeństw

Paryż, 28. 10. (PAT). W „Action Française” Bainville zaznacza z powodu wizyty ministra Zaleskiego w Bukareszcie, że Polska i Rumunia, stanowiące przednią straż w Europie wschodniej, mają identyczne uczucia, myśli i interesy, a ich mężowie stanu zapatrują się jednakowo na grożące obu krajom niebezpieczeństwa. Z chwilą ewakuacji Nadrenji i zręczenia się przez Francję ostatnich materialnych gwarancji bezpieczeństwa, Polska i Rumunia poczną się w groźnym odosobnieniu. Obecność wojsk francuskich w Moguncji była ręką, gotową przyjść im z pomocą. Ewakuacja oddała od nich tę pomoc, rozszerzając swobodę ruchów Niemiec. Długo szukać nie trzeba, aby zgadnąć, co mogli sobie powiedzieć ministrowie Zaleski i Mironescu. Polska i Rumunia jak tylko mogły, najdłużej przyjmowały z laskawym uśmiechem politykę lokarneńską, lecz zmuszone są stwierdzić, że polityka ta krok za krokiem

prowadzi do rewizji traktatów, oddając je na łaskę i niełaskę Niemiec.

Czechosłowacja znajduje się w tej samej sytuacji. W razie zgody na przyłączenie Austrii do Niemiec państwo czechosłowackie zniewolone będzie, o ile chce uniknąć trwałego konfliktu, do ustąpienia przed presją, stając się rodzajem satelity wielkich Niemiec. Znając swoje odosobnienia, państwa Europy wschodniej mogą reagować na to różnymi sposobami.

W tych dniach na konferencji w sprawie odszkodowań wschodnich przedstawiciel jednego z tych krajów, zniechęcony stanowiskiem sojuszników, nie okazujących żadnego poparcia jego sprawie, wykrzyknął: „Proszę o pozwolenie zajęcia pozycji zwycięzonego!” W wykrzykniku tym — oświadcza Bainville — było mniej ironji, niż mogło się to wydawać. Przemawia przez niego zbyt okrutna rzeczywistość.

Jak w kinoteatrze...

Awanturnicza wyprawa statku „Falke” na zdobycie Wenezueli — Przygody czterech Kaszubów

Gdynia, 29. 10. (AW). W związku z sensacyjnymi „rewelacjami”, jakie w swoim czasie ukazały się w całej niemal prasie niemieckiej, pragnącej perfidnie ukuć międzynarodową intrygę antypolską na tle afery statku „Falke”, korespondent Agencji Wsch. dowiadyuje się od jednego z członków załogi „Falke” rewelacyjnych szczegółów, odsłaniających kulisy nieudanej wyprawy niemieckich „argonautów”. Przygody niemieckich awanturników i garści rebeljantów wenezuelskich, pragnących drogą rewolucji opanować Wenezuelę, mogłyby służyć za scenariusz do jakiegoś sensacyjnego filmu.

W połowie lipca zawinął do portu tutejszego statek pasażerski „Falke” z Hamburga, dowodzony przez kapitana Cypłitta. — „Falke” zatrzymał się w porcie przez kilka dni, werbując w skład załogi czterech młodych ludzi: Zimnika, Walenczaka, Polnego i Cejnowę. Nowozaciekłym oświadczone, że statek wiezie ekspedycję filmową i tem objaśniono obecność karabinów i amunicji. Okręt obsadzony był liczną załogą, rekrutującą się z pośród Niemców, mieszkańców Hamburga. Wypłynawszy z portu „Falke” zatrzymał się w dość znacznej odległości od redy, by przyjąć na pokład 23 młodych mężczyzn, jacy nadpłynęli kilkoma holownikami z Gdańska. Przybyłe odziani byli w mundury oficerskie. Wszyscy oni pochodzili z Rzeszy Niemieckiej. Nastąpiła pompacyjna ceremonia powitania przy wyciągnięciu załogi w dwuszereg i podniesieniu flag wenezuelskiej na maszt.

W grupie oficerów znajdował się rewolucyjny generał Del Gardo, który odebrawszy przysięgę od komendanta statku awansował go bezzwłocznie do rangi admirała. Należy zaznaczyć, że tenże Del Gardo po przybyciu do Wenezueli i wybuchu rewolucji miał ogłosić się prezydentem

państwa. W czasie podróży odbywały się ćwiczenia wojskowe pod dowództwem gen. Del Gardo.

Dnia 8 sierpnia zakotwiczone przy małej wyspce liczącej zaledwie 50 mieszkańców. Nastąpiły bestjałskie sceny rzezi, zaledwie 3 mieszkańców uszło z życiem, pozostałych wymordowali awanturnicy niemieccy. Następnego dnia do burty „Falke” przybił tajemniczy żaglowiec, który zabrał 250 karabinów i 28 skrzyń amunicji, celem przetransportowania przesyłki do Wenezueli. Gdy 10 sierpnia „Falke” zawinął do wyspy Negros Point, na brzegu oczekiwało 450 murzynów z białym oficerem na czele, wznosząc okrzyki na cześć nowego władcy Wenezueli. „Falke” przyjął na pokład czarnych powstańców i odjechał w kierunku miasta Kumany. Dobito do brzegów na łodziach.

Gdy spiskowcy znaleźli się na suchym lądzie, jak z pod ziemi wyrosły dwa samochody pancerne rozpoczynając gęsty ogień karabinowy. Powstańcy zmusili je jednak do odwrotu. W głębi wybrzeża rewolucjoniści natrafili wszakże na opór silniejszego oddziału rządowego. Wywiązała się gęsta strzelanina. Załoga rewolucyjna obsługująca karabiny maszynowe została wybita. Wówczas rewolucjoniści cofnęli się na całym froncie i ukryli na pokładzie statku. W kilkanaście minut po stoczeniu walki zjawili się dwaj ranni oficerowie przynosząc ostateczne wieści o całkowitym pogromie i o śmierci wodza rewolucji Del Gardo. Po tej klęsce kpt. „Falke” rozkazał pozostałą broń i amunicję rzucić do wody, poczem okręt podniósł kotwicę.

„Falke” udał się najpierw do Grenady, poczem zawinął na czterotygodniowy postój do angielskiej wyspy Trynidad. Wśród załogi wybuchł bunt na tle niewypłacenia obiecanych pieniędzy.

U grobu „Nieznanego Żołnierza” w Pradze

Praga, 28. 10. (PAT.) — W dniu święta narodowego Czechosłowacji odbyła się uroczystość złożenia na grobie Nieznanego Żołnierza wieńca od rządu polskiego. Wieniec złożył charge poselstwa polskiego radca Karszo-Siedlecki wraz z attaché wojskowym ppłk. Biwgo. Ze strony czechosłowackiej obecni byli min. obrony narodowej Viskovsky w otoczeniu generalicji, przedstawiciel czechosłowackiego min. spraw zagr. radca Sejnocha, burmistrz m. Pragi dr. Baxa.

Pretensje Dessauskiego Tow. Gazowego odrzucone

Warszawa, 29. 10. (PAT.) Mieszany Trybunał Rozjemczy polsko-niemiecki w Paryżu na sesji letniej w Genewie wydał wyrok, obecnie ogłoszony. mocą którego pretensje Dessauskiego kontynentalnego towarzystwa gazowego przeciwko państwu polskiemu z tytułu rzekomo nielegalnej likwidacji mienia i praw tegoż towarzystwa w Warszawie

(gazowni warszawskiej) zostały odrzucone. Trybunał zasądził nadto koszty sądowe od towarzystwa w kwocie 40.000 franków. Towarzystwo Dessauskie twierdziło, iż likwidacja mienia niemieckiego na terytorjum b. Królestwa Kongresowego na podstawie traktatu wersalskiego nie była dopuszczalna i z tego powodu żądało skazania państwa polskiego na odszkodowanie. Po rozprawach, które trwały zgórą rok, Trybunał wydał wyrok, w którym uznał w zupełności słuszność tezy polskiej.

Krwawe rządy Sowietów

Moskwa, 28. 10. (PAT.) Trybunał w Astrachanie po zbadaniu toczącej się od 2 miesięcy sprawy 129 oskarżonych, będących pod zarzutem wyrządzenia rybolostwu państwowemu strat w wysokości 11 milionów rubli przez nielegalne popieranie prywatnego rybolostwa, skazał na śmierć 7 urzędników państwowych i 7 prywatnych handlarzy ryb. 13 oskarżonych zostało skazanych na 10 lat więzienia, zaś wielu pozostałych na karę więzienia rozmaitego wymiaru.

Delegacja rolników u premiera

Warszawa, 29. 10. (AW.) Wczoraj udała się do prezesa Rady Ministrów prof. Świtalskiego delegacja sfer rolniczych. W skład delegacji weszli pp.: Pluciński, Gościński, Przedpejski, Ruzdzkiński i Chmielewski. Delegacja przedstawiła premierowi postulaty sfer rolniczych w związku z wtorkowym posiedzeniem komitetu ekonomicznego Rady Ministrów. Postulaty te zawarte są w memorjale „Naczelnej Organizacji Zjed. Przem i Roln Ziem Zach. Polski”, złożonym premierowi. Wysunięty tam został przedewszystkiem postulat wprowadzenia t. zw. „kwitów wywozowych” na zboże, przewidujących premję wywozową w wysokości 17.50 od q. pszenicy, 11 od q. innych gatunków zbóż.

Premjowanie wywozu żyta

Warszawa, 29. 10. (AW.) Na posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego ma być m. in. omawiana sprawa premjowania wywozu żyta zagranicę. Jak twierdzą w sferach zainteresowanych, wysokość przewidzianych premij ma wahać się w granicach 7 zł od quintala. Sprawa ta była już na porządku dziennym poprzedniego posiedzenia komitetu ekonomicznego, lecz z powodu nawału innych zagadnień rozpatrywana nie była. Również na poprzednim posiedzeniu komitetu ekonomicznego znajdowała się także sprawa rezerw zbożowych. Nie weszła jednak pod obrady, obecnie zaś przestała być aktualną.

Święto niepodległości w szkołach

Warszawa, 29. 10. (AW.) W dniu święta niepodległości 11 listopada nie odbędą się lekcje i wykłady w szkołach powszechnych, średnich i wyższych.

Powrót min. Zaleskiego

Bukareszt, 29. 10. (PAT.) Min. Zaleski odjechał wczoraj o godz. 8 rano do Warszawy.

Przyjazd Parkera Gilberta

Warszawa, 29. 10. (Tel. wł.) — Przyjazd wybitnego finansisty amerykańskiego Parkera Gilberta zapowiedziany jest na jutro. (w)

Dr. Curtius następcą Stresemanna

Berlin, 28. 10. (PAT.) Prasa berlińska przynosi szereg kombinacji na temat rekonstrukcji gabinetu Rzeszy w związku ze sprawą definitywnego obsadzenia stanowiska min. spr. zagran., opróżnionego przez śmierć dr. Stresemanna. Asumpt do tych kombinacji dały informacje berlińskiego korespondenta „Daily Telegraphu”, który twierdził, iż sprawa następstwa po ministrze Stresemannie została już definitywnie zdecydowana i że tekę tę zatrzyma na stałe dotychczasowy kierownik niemieckiego urzędu spraw zagranicznych dr. Curtius. Wiadomość tę potwierdzają dzisiaj dzienniki prawie wszystkich kierunków politycznych.

Guerra uwolniony

Madryt, 29. 10. (Radio wł.) Wczoraj zakończył się proces polityczny przeciwko członkom sprysiężenia przeciw rządowego, na którego czele stał były premier Chancez Guerra. Guerre, jego syna i 14 cywilnych członków sprysiężenia uwolniono. Trzech majorów i 1 porucznika skazano na rok więzienia, reszta oskarżonych otrzymała 3—6 miesięcy kary więziennej.

Kradzież relikwii narodowej

London, 29. 10. (Radio wł.) Z podziemi Opactwa Westminsterkiego nieznani sprawcy zabrali cenną relikwię — serce króla szkockiego Roberta (XIV w.)

Samobójstwo bankiera

Berlin, 29. 10. (AW.) W poniedziałek rano popełnił samobójstwo znany bankier berliński Max Kuno. Znalezione go w pokoju sypialnym z przestrzeloną skronią. Bankier popełnił samobójstwo z powodu trudności finansowych.

Echa zbrodni w Buku

Pan W. Hildebrandt, posterunkowy w Buku, zwraca się do nas z prośbą o stwierdzenie, że nie jest szwagrem Wawrzyna Judka, zabójcy śp. Wiśniewskiego, że zachodzi tylko powinowactwo jego żony.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,87 zł, gotówką — 212,45 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,60 zł, gotówką — 173,25 zł

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29 października 1929. Na dzisiejszej giełdzie, która miała przebieg naogół spokojny, nie zaszła żadna zmiana w tendencji.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poz. konwers. 50 proc., za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 40,50 proc. i za poz. inwestycyjną 116,50, natomiast oddawano 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 91,50 proc. (przy dew. 8,90). Dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 23,— jednakże było brak oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim po 162,— i Herzfeldem po 44,— w płaconiu. Zauważono popyt na R. Maya po 95,— lecz bez oddawców.

Cedula urzędowa z 29 października 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91,50% O.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. 40,50% P

(Kurs w złotych)
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 116,50 P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 162,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Herzfeld-Viktorius I em. zł. 44,— P.
Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 29 października 1929 r.

Waluty Gotówka
Dol. St. Zjedn. tr. 8,90 1/4, sp. 8,92 1/4, kup. 8,88 1/4

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
London	043,50	043,61	043,89
Nowy Jork	008,89 3/4	008,91 3/4	008,87 3/4
Paryż	085,13	085,22	085,04
Praga	026 4 3/4	026,47 1/2	026,34
Szwajcaria	172,82	173,25	172,89
Wiedeń	125,31	125,62	125,00

Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 118,25 118,50 118,00
5% poz. premj. dol. 000,00 00,00 064,50
5% poz. konw. 000,00 000,00 050,25

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—127,00
Bank Handlowy	010,00—119,00
Bank Polski	163 50—163 00
Bank Powsz. Kred.	00,00—110,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Puls	000,00—008,50
Sila i Światło	108,00—107,00
Lilpop	000,00—027,50
Ostrowieckie zakłady	000,00—083,00
Parowozy	000,00—024,00
Haberbusch	100,00—103,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg
Bertin, dnia 29 października 1929

Pszenvca march od st zał	76-77 kg. przeciętn. jakości	227,00—228,00
Tendencja słabsza		
Pszenvca march. od st zał.	79 kg. przeciętn. jakości	231,00—232,00
Tendencja słabsza.		
Zyto march od st zał.	72 kg. przeciętn. jakości	172,00—177,00
Tendencja słabsza.		
Owies march od st zał.		163,00—173,00
Tendencja słabsza.		
Jęczmień browarny		194,00—213,00
Tendencja słabsza.		
Jęczmień Pastewny i przemysłowy		172,00—187,00
Tendencja słabsza.		
Kukurudza loco Berlin bez obrotu.		
Mąka pszenna		27,50—33,00
Tendencja spokojna.		
Mąka żytnia		23,00—26,00
Tendencja mocniejsza.		
Ospa pszenna		11,00—11,50
Tendencja spokojna.		
Ospa żytnia		9,25—09,75
Tendencja spokojna.		
Groch Victoria		35,00—40,00
Groch dr jad		26,00—31,00
Groch pastewny		21,00—22,00
Makuch rzepakowy		18,50—19,00
Makuch lniany		23,80—24,00
Wyłki suszone		09,80—10, 0
Śróty Soja		18,60—18,90
Płatki ziemniaczane		15,00—15,50
Słoma z. pras drut.		1,25—1,50
Słoma p. pras drut.		1,15—1,35
„ ows pr. drut.		1,20—1,45
„ jęczm. drut.		1,15—1,35
„ z. dl. wiaz.		1,45—1,65
Słoma z. pras. sznur.		1,35—1,50
Słoma p. pras. sznur.		1,20—1,35
Sieczka		2,05—2,25
Siano zw. handl.		3,00—3,40
Siano dr. l. pol. os.		3,50—4,10
Gymoteusz luźny		4,50—5,00
Siano konicz.		4,40—4,90
Siano Mielitż luźne (Warta)		2,6—3,0
Siano Mielitż luźne (Havel)		2,50—2,80

Ogólna tendencja słabsza.
Notowania złotego w Berlinie
z dnia 29 października 1929.
Wyplaty w Warszawie: 46,75 46,95
Noty wielkie: 46,675—47,075

Chesterton o Polsce i polityce Wielkiej Brytanji

Czy angielscy pacyfiści są bardziej pacyfistami, czy bardziej filogermanami? Oto jakie pytanie stawia im G. K. Chesterton w swoim tygodniku „G. K.'s Weekly”. Artykuł p. t. „A plea for peace” („W obronie pokoju”) powinien u nas wzbudzić jaknajwiększe zainteresowanie, bo Chesterton stara się w nim wyjaśnić opinie angielskiej, jak nieodzownym czynnikiem pokoju w Europie jest wolna i nienaruszona w swych granicach Polska. Oto co pisze szermierz sprawiedliwości:

„Chcemy poważnie zwrócić się do przyjaciół pokoju z czemś, co jest szczerze pomyślanem jako apel. Jeżeli są oni równie szczerzy, przyjmą to, co piszemy, jako apel. Jeżeli ich pacyfizm jest hipokryzją, jeżeli to, co nazywają pacyfizmem, jest tylko progermanizmem albo proamerykanizmem, lub tylko względami dla bankierów i finansistów, wtedy najprawdopodobniej zrozumieją to jako wyzwanie, albo raczej jako drwinę. Lecz my sami chcemy wierzyć, że są oni szczerzy w szlachetniejszej żądzy pokoju”.

W takim razie, pisze dalej Chesterton, którego wywody podajemy tu w streszczeniu, czy nie nadszedł już czas na przedstawienie sprawy tamtej strony, strony tych, których narodowa polityka traktuje teraz jako nieprzyjaciół. „Czyby chcieli teraz wziąć pod opiekę sprawę Francji po dziesięcioletniej stałej obronie stanowiska niemieckiego? Czy zechcą wyjaśnić zdumionemu światu, że istnieje w samej rzeczy takie państwo, jak Polska? Że nie jest ona położona na biegunie północnym, ani zamieszkała przez krwiożercze niedźwiedzie polarne; że zamieszkuje ją żywi, inteligentni gorąco patriotyczni chrześcijanie, którzy w przeszłości doznali okrutnych krzywd i którzy nie mają najmniejszego zamiaru dopuścić do ich powtórzenia się w przyszłości? Czy zbadają pretensje Belgii o odszkodowania za zniszczenia niemieckie równie cierpliwie i ludzko, jak gdyby były to pretensje Niemców? Czy zgodzą się wysłuchać Włochy i dać im fair play pomimo, że Włochy w wojnie pośpieszyli nam z odsieczą?” „Mówią oni zawsze o wykształceniu; może spróbują wykształcić Anglików na temat zasług Polaków i Hiszpanów? Mówią ciągle o międzynarodowej przyjaźni jako będącej w sprzeczności z międzynarodową nieprzyjaźnią; czy spróbują zaprzyjaźnić się z naszymi dawnymi przyjaciółmi, zanim się staną naszymi nowymi nieprzyjaciółmi? Jeżeli tego nie uczynią, nie pragną międzynarodowego pokoju i kłamią mówiąc, że go pragną. Pragną międzynarodowego zatargu między dwoma wyraźnie zagranicznymi związkami europejskimi, związkami uzbrojonymi od stóp do głów do boju, który rozpocząć może się każdej chwili, jak bywało za czasów dawnych”.

„Chwilowo jedynym ich programem pacyfistycznym jest obrzucanie obelgami, obmawianie Polaków i

Francuzów w ten sam sposób, w jaki najgłupszy i najwulgarniejszy przed wojną obmawiali Niemców i Austriaków. Nie odgrywa w naszym apelu żadnej roli to, że w ostatnim zatargu sympatje nasze były po stronie francuskiej. Gdyby nawet były po stronie niemieckiej, to i dziś powtarzalbymy, że cała nadzieja pokoju związana jest z Francją. Wierzymy, że pruski materializm i militarizm usprawiedliwiły walkę z nimi. Ale bez względu na to, czy wojna europejska była koniecznością czy też nie, teraz z pewnością niema konieczności wojny w Europie. Jeżeli progermanizm w Anglii będzie kroczył dalej po tej samej drodze, będziemy mieli nową wojnę europejską”.

„Wielu ludzi genialnych, wielu publicystów, których uważamy głęboko, jak np. H. G. Wells i J. L. Garvin, podczas wojny lojalni zwolennicy aliantów, nagle tuż po wojnie stali się filogermanami. Nie podzielać ich pobudek, mogliśmy ich zrozumieć wówczas; w chwili obecnej niema dla nich wytłumaczenia. Można być wspaniałomyślnym wobec pokonanego przeciwnika, przebaczać nieprzyjaciółom swoim, nie podzielać mściwości niektórych ludzi. Ale te argumenty nie są aktualne. Niemcy nie są naszymi nieprzyjaciółmi, ale prawie sprzymierzeńcami. Francuzi są tymi, których traktuje się jako nieprzyjaciół. I tym nieprzyjaciółom nie przebaczymy. Obecnie stanowisko Prus nie jest stanowiskiem pokonanego wroga, ale przyjaciela, który każdej chwili może próbować znów stać się zdobywcą, zwłaszcza kosztem Polski. A każda próba naruszenia praw Polski przyniesie wojnę tak pewnie, jak pewną jest śmierć”.

„Tak się składa — kończy Chesterton — że my chcemy pokoju. Chcemy go jako chrześcijanie i przywoite stworzenia ludzkie, chcemy go też jako Anglii i patrioci. Tak jak rzeczy dziś stoją, wojna dla Anglii byłaby rzeczą okropną, okropniejszą jeszcze, niż jest nią dla całej ludzkości; Anglija znajduje się w przejściowym stadium i nikt nie wie, jak dalece formalne stanowisko wielkiego mocarstwa odpowiada rzeczywistej posiadanej potęgze. Dopóki nie wyjaśnione są zagadnienia marynarki, armji lotniczej przyszłości i łodzi podwodnych, możliwości poboru i mnóstwo innych spraw — nawet zdecydowany militarysta byłby szaleńcem, szukając przegód wojennych. Igranie z Polską i jej wojskowymi aliantami jest grą niezwykle niebezpieczną. Każdy kto wyjaśnia, dlaczego Polacy stanęliby do walki i dlaczego nie walczą teraz, jest przyjacielem pokoju. Każdy, kto tego nie czyni, jest zwolennikiem wojny”.

Do tych gorzką prawdą i równie gorzką ironją zaprawionych słów Chestertona, do tej przestrogi dla wszystkich, igrających z myślą rewizji traktatów i skasowaniem „korytarza”, z polskiej strony chyba nic dodać nie potrzeba. S. G.

Jak obchodzono „VI Dzień Katolicki” po miastach Wielkopolski

Cała Wielkopolska, naśladując godnie swą stolicę Poznań, obchodziła w ubiegłą niedzielę bardzo uroczyste „VI Dzień Katolicki” ku uczczeniu Chrystusa Króla, dając tem samem dowód głębokiej swej religijności, objawianej przez wszystkie warstwy społeczne.

Poniżej podajemy w streszczeniu przesłane nam opisy obchodów tej uroczystości z kilku większych miast.

W Bydgoszczy

dzień ten zarazem był poświęcony innej uroczystości, mianowicie konsekracji dzwonów w kościele farnym. W tym celu przybył do starego grodu nad Brdą Najprzew. ks. biskup Laubit, witany entuzjastycznie przez tłumy wiernych.

Po dokonaniu aktu poświęcenia dzwonów w kościele farnym udał się ks. biskup na przedmieście Szwedowo, gdzie w nowopobudowanym kościele poświęcił mieszczącą się nad wejściem płaskorzeźbę, wykonaną przez p. Kowalskiego. Następnie ks. biskup Laubit udzielał Sakramentu św. Bierzmowania.

Ku uczczeniu „Dnia Katolickiego” odbyły się w kilku miejscach akademje, cieszące się wprost nadzwyczajnym udziałem. W uchwalonych rezolucjach potępiono stanowczo sekciarstwo, które z pewnych stron usiłuje się zaszczerpić na tutejszym gruncie.

Dzień Katolicki w Gnieźnie

skąd światło wiary chrześcijańskiej ongiś rozeszło się po całym kraju, musi na każdym wywierać szczególniejsze wrażenie. Obchodzono go też nadzwyczaj uroczysto z rana nabożeństwem po wszystkich kościołach i parafjach, a wieczorem obchodem na sali parafjalnej u św. Wawrzyńca. Na program obchodu składały się koncert, deklamacje, odczyt p. Czesławy Pilarowskiej i śpiew. Akademje zakończone uchwaleniem rezolucji, wzywającej katolików do organizowania się w ligach katolickich oraz intensywniejszej współpracy z swoimi duszpasterzami.

Obchód uroczystości w Inowrocławiu

Przed południem we wszystkich kościołach odprawiły się solenne na-

bożeństwa ku czci Chrystusa-Króla. wieczorem zaś w zapelnionej po brzegi sali hotelu Basta odbyła się uroczysta akademja. Wiele osób nawet wobec przepelnienia musiało odejść z niczem. Uroczystość zagał przez miejscowy Ligi Katolickiej dr. Gutowski, poczem nastąpiły deklamacje oraz śpiewy miejscowych chorów, które wypadły naogół znakomicie.

Zasadniczy referat: „Wpływ misji na życie wewnętrzne” wygłosił ks. Rajter. Po dalszej części koncertowej i odśpiewaniu na zakończenie „My chcemy Boga” zebrani podniesieni na duchu rozchodzili się do domów.

W Kościanie

odbyła się uroczysta akademja w auli katolickiej szkoły powszechnej przybranej pięknie i zapelnionej po brzegi. Zagał ją przez miejscowy Ligi Katolickiej p. dyr. Fischbach, poczem nastąpiły deklamacje, śpiewy i odczyt p. insp. Sowińskiego na temat misji wewnętrznej, koniecznej dla pogłębienia życia katolickiego.

Ku uczczeniu „Dnia Katolickiego” wieczorem oświetlono figurę Serca Pana Jezusa przy Aleji Kościuszki, przy której gromadki wiernych śpiewały pieśni pobożne.

Miasto Ostrów

zadokumentowało swój charakter katolicki przez urządzenie w ubiegłą niedzielę wspaniałej manifestacji, która mieszkańcom pozostanie długo w pamięci. Do „Dnia Katolickiego” dołączono zarazem obchód jubileuszu Ojca św. Piusa XI. W tym celu umieszczono już dnia poprzedniego na Rynku cztery duże portrety papieża, które wieczorem były rześcicie oświetlone. Miasto było przyozdobione barwami kościelnymi i narodowymi. W niedzielę po nabożeństwie kościelnem odbył się przy dźwiękach orkiestry 60 p. p. wspaniały pochód pod pomnik męczennika za wiarę s. p. kard. Ledóchowskiego. Tu przemówił krótko ks. prob. Zamysłowski, poczem uczestnicy odśpiewali „Rotę katolików w Polsce”.

Wieczorem w przepelnionej sali Teatru miejskiego odbyła się uroczysta akademja pod przewodnictwem miejscowego prezesa Ligi Katolickiej, p. dyr. Majewskiego, odczyt na temat „Jego Świątobliwość Pius XI — przyjaciele Polski, ojcem świata”, wygłosił p. mec. Jankowski, zyskując powszechny aplauz. Nastąpiła potem część koncertowa i deklamacje, a na zakończenie odśpiewano hymn „Boże coś Polskę”.

Wybory w Badenji

Berlin, 28. 10. (PAT.). Niedzielne wybory do sejmku badenkiego za-

kończyły się katastrofalną klęską niemiecko-narodowych. Przy porzednich wyborach uzyskali niemiecko-narodowi 93 750 głosów i 9 mandatów, obecnie zaś 34 081 i 3 mandaty. Z porażki niemiecko-narodowych skorzystali hitlerowcy, którym udało się wprowadzić po raz pierwszy do sejmku badenkiego 6-ciu postów. Katolickie Centrum, odgrywające w Badenji rolę dominującą, zyskało 6 mandatów. Partje prorządowe posiadają nadal przeważającą większość.

Smakosze

piją tylko
angielską herbatę Lyons'a

Herbata Lyons'a

do nabycia
we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonialnych.

Panflavin
-PASTYLKACH dla ochrony przed zapaleniem gardła i zaziębieniem.
Do nabycia w aptekach.

Wenus — księżyc — słońce

30 października zakrycie planety Wenus przez księżyc —
1 listopada częściowe zaćmienie słońca

Księżyc sprawi nam w najbliższych dniach podwójną niespodziankę. Dnia 30 października nastąpi zakrycie planety Wenus przez księżyc, a 1 listopada częściowe zaćmienie słońca. Zakrycia Wenus przez księżyc należą do zjawisk rzadkich. W ostatnim dziesięcioleciu notowano je tylko w lipcu 1921 r., sierpniu i wrześniu 1924, grudniu 1927, czerwcu 1929. Bieżące zakrycie nie jest jednakże łatwe do zaobserwowania, bowiem widoczne będzie w biały dzień. Księżyc świeci w tym dniu jako bardzo wąski sierp w niewielkiej odległości (ca 25 stopni) na zachód od słońca. Wenus bliższy niedaleko dolnego roku księżycu. Odstęp między temi dwoma ciałami zmniejsza się z minuty na minutę, wreszcie o godz. 13 minut 14 zniknie Wenus poza tarczę księżycową. Odkrycie nastąpi po ciemnej stronie tarczy o godz. 14 minut 23. Zakrycie trwać będzie zatem 74 min. Planeta zniknie i ukaże się nam stopniowo, w ciągu mniei więcej pół minuty, tyle czasu potrzebuje księżyc na przesunięcie się poprzez oświetloną część tarczy planety, widocznej w kształcie księżycu przed pełnią.

W razie odnalezienia księżycu na niebie niezbrojonym okiem, co, wobec niewielkiej odległości katowej między słońcem a księżycem, przedstawia pewne trudności, stwierdzenie Wenus niedaleko dolnego roku księżycu będzie tylko kwestją czasu. Słabe przyrządy optyczne, jak lornetki, różnego rodzaju instrumenty niwelacyjne, teodolity itp. ułatwią zaobserwowanie tego niezwy-

kłego zjawiska. A więc w razie pogody wszyscy skierują swój wzrok o godz. 13 na zachód od słońca, to jest w stronę księżycu.

Dwa dni później nastąpi częściowe zaćmienie słońca. Dokładne dane podaje nam komunikat prasy Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Poznańskiego. Mimo, że zjawisko zaćmienia słońca powtarza się często, niezawsze widoczne jest w Polsce. Od 1920 roku księżyc zaćmił słońce 23 razy, w tem 16 razy częściowo i 7 razy całkowicie. W Polsce widoczne było tylko pięciokrotnie częściowe zaćmienie a żadne całkowite. Ostatnie całkowite zaćmienie widziała Europa 29 czerwca 1927 r. (Polska jako częściowe). Centralny pas zaćmienia przechodził wówczas przez północną Anglię i Skandynawję. Liczne państwa europejskie wysłały na północ naukowe ekspedycje. Polska ekspedycja zastosowała wtedy po raz pierwszy celem zarejestrowania zetknięcia się tarczy obu ciał niebieskich metodę chronokinematograficzną.

Północna granica obecnego zaćmienia przechodzi między innymi przez środkowo - wschodnią część Polski, tak że Warszawa np. znajdzie się już poza stożkowym cieniem księżycu. W centralnym pasie zaćmienia, przechodzącym przez zachodnią i środkową Afrykę, zaćmienie będzie obrączkowe. Na rok 1930 zapowiedziane są dwa całkowite zaćmienia słońca, w Polsce jednakże niewidoczne.

J. Ś l a w s k i.

Komunikat Obserwatorium Astronomicznego w Poznaniu

Dnia 1 listopada r. b. nastąpi obrączkowe zaćmienie słońca (pas obrączkowego zaćmienia biegnie od brzegów Ameryki północnej poprzez Atlantyk i Afrykę, kończąc się w Oceanie Indyjskim) widoczne, jako częściowe, w zachodniej i południowo - zachodniej polaci naszego kraju. W razie pogody, wkrótce po południu będzie można dostrzec na południowo - zachodnim brzegu słońca czarny rąbek nasuwającej się od zachodu tarczy księżycowej. Wyszczerbienie jasnego brzegu słonecznego, stopniowo rosnąc, osiągnie największe natężenie po upływie około 20 minut, gdy zasłonięciu ulegną 3/100 średnicy słońca; od tej chwili zacznie ubywać zaćmienia i po dalszych 20 minutach księżyc opuści tarczę słońca w punkcie, znajdującym się około 30 stopni (licząc wzdłuż obwo-

du tarczy słonecznej) poniżej punktu, w którym miało miejsce pierwsze pozorne zetknięcie się tarcz obydwóch ciał niebieskich. Cały przebieg zjawiska można będzie obserwować (w razie pogody) przez zwykły kawałek szkła dostatecznie zakopcony (nad świecą sterynową) celem uchronienia oka przed blaskiem słońca.

Przebieg zaćmienia dla Poznania i główniejszych miast Wielkopolski:

Miejscowość	Początek zaćmienia	Koniec zaćmienia (czas urzędowy)
Poznań	12.04	12.49
Bydgoszcz	12.12	12.43
Gniezno	12.08	12.47
Inowrocław	12.13	12.44
Toruń	12.15	12.42
Rawicz	12.05	12.51

Poległym bohaterom cześć!

Otrzymujemy poniższą odezwę:
Rodacy! Dziesięć lat mija od chwili, gdy nad prastarą kolebką Polski zalopotał w przestworzach dumny Orzeł Biały, wyzwolony z kajdan niewoli, przez szlachetny i patriotyczny czyn naszych Ojców i Braci, którzy w pamiętnym po wsze czasy Powstaniu Wielkopolskim wyparli z granic naszych wroga i najeźdźcę. Wielu z tych bojowników za świętą sprawę narodową nie wróciło do swoich rodzin i domów, gdyż kości ich kryją kurhany mogilne, częstokroć zapadłe i zachwaszczone, gdzieś daleko w gęstwinie leśnej lub na ugorze zostają zapomniane.

Dotychczasowe wysiłki Polskiego Towarzystwa Opieki nad Grobami Bohaterów, nie mogły zaspokoić wszystkich potrzeb grobownictwa wojennego; wiele mogił należy ozdobić choćby skromnymi krzyżami, aby zaniedbane i zapadłe kurhany mogilne bohaterów naszych, przywrócić do należytego stanu.

Czyż o tych mogiłach naszych poległych bohaterów wolno nam zapominać?

Czy nie należy zająć się niemi, aby prochy bohaterów z pod Szubina, Znina, Rynarzewa, Zbąszynia i tylu, tylu innych miejscowości obficie krwią serdeczną zlanych — znalazły pełne uznanie nasze, dla których życiem przypłacili wywalczenie Ojczyzny Wolnej i Niepodległej.

Celem więc przysporzenia funduszu na stałe pielęgnowanie tych mogił oraz utrzymanie cmentarzy wojennych na terenie województwa poznańskiego urządza Polskie Towarzystwo Opieki nad Grobami Bohaterów w dniach od 1 do 2 listopada r. b. ogólną zbiórkę publiczną na całym obszarze województwa poznańskiego.

Rodacy! Niechaj w dniach tych nikt nie poskapi swej ofiary, na cel tak piękny, szlachetny i wzniosły.

Niechaj społeczeństwo raz jeszcze zadokumentuje, że pamięć o poległych bohaterach naszych jest każdemu drogą, rozkupując masowo wydane w tym celu nalepki i znaczki.

Niechaj w dniu Święta Umarłych zapomniane mogiły bojowników za świętą

UWAGA! KONKURS FOTOGENICZNOŚCI UWAGA!

Publiczne głosowanie!

Przebieg odbytego konkursu fotogeniczności, urządzonego staraniem Dyrekcji Kin: „Apollo“ i „Metropolis“ w dniu 20 b. m., ukaże się od dziś t. j. wtorku, 29 października r. b., na ekranie kina „Metropolis“ jako nadprogram i wyświetlany będzie przed każdym seansem bieżącego programu t. j. filmu „Mocny człowiek“. Każdy kupujący bilet na obraz „Mocny człowiek“, otrzymuje bezpłatnie t. zw. „Kartę głosowania“, którą wypełnia dowolnymi numerami — po uprzednim obejrzeniu na filmie zespołu, dopuszczonych do konkursu kandydatów i kandydatek.

Cl, na których P. T. Publiczność odda największą liczbę głosów, otrzymają następujące nagrody:
I nagroda dla pań — materiał (zamsz) na płaszcz zimowy. | I nagroda dla panów — materiał na garnitur sportowy z dodatkami.

II nagroda dla pań — neseser do manicure'a. | II nagroda dla panów — neseser do podróży.

Wypełnione „karty głosowania“ od P. T. Publiczności odbierają po skończeniu każdego seansu „Mocnego człowieka“ bileterzy, specjalnie dyżurujący przy wszystkich wyjściach kina „Metropolis“.

sprawę narodową ożywia się kwieciami i zielenią.

Spląćmy choć cząstkę długu wdzięczności tym, których dusze z mogił samotnych do nas wołają:

Byliśmy tymi, czem wy jesteście, —
Będziecie tymi, czem my jesteśmy, —
A mogiły wasze będą takie,
Jakie i nam żacie usypali. —

Polskie Tow. Opieki nad Grobami Bohaterów

Za zarząd okręgowy w Poznaniu:
Ks. kanonik Fr. Rusiński.

P. S.: W Poznaniu nalepki sprzedawane będą przez członków Zw. Inwalidów Wojennych, zaopatrzonych w odpowiednie legitymacje Tow. Opieki nad Grobami Bohaterów.

Żałobna akademja

ku uczczeniu poległych bohaterów

Staraniem okręgu I. Związku Tow. Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 odbędzie się ku uczczeniu poległych i zmarłych uczestników powstania wielkop. dnia 1 listopada (Wszystkich Świętych) o godzinie 12 w południe żałobna Akademja w Studjo Radja Poznańskiego, zaś po południu o godz. 5 na cmentarzu farnym przy ul. Bukowskiej uroczyste kazanie przy krzyżu pamiątkowym Powstania Wielkop.

Nazajutrz, w Dzień Zaduszny o godz. 9 rano współudział w parafjalnym nabożeństwie żałobnym w kolegiacie farnej.

W związku z tem odbędzie się w niedzielę, 3 listopada kwesta uliczna

na rzecz wdów i sierot po uczestnikach powstania wielkopolskiego.

Spodziewać się należy, że patriotyczne obywatelstwo naszego miasta weźmie w tych manifestacyjnych uroczystościach, wydatny, jak najliczniejszy udział.

Z różnych stron Polski

Napad bandycki na nauczyciela.

Tarnopol (Paz) Tadeusz Ignatowicz, nauczyciel, zamieszkały w Hirniakach w powiecie zloczowskim, wracając z Oleska do domu został napadnięty na drodze polnej przez kilku ludzi. Przewrócili go na ziemię, zrabowali portfel z gotówką 250 zł. i niebezpiecznie poranili. Policja aresztowała sprawców napadu w osobach Jarosława Mendiuka, Ludwika Spodenki i Jarosława Kisieja i odstawiła do Sądu Grodzkiego w Olesku.

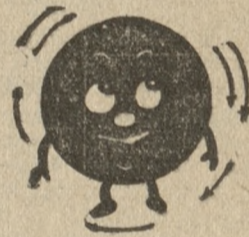
Świątokradztwo.

Czortków (Paz). Dokonano włamania do cerkwi O. O. Bazylianów w Ulaszkowcach, skąd skradziono złote i srebrne naczynia do mszy św. W wiązku z tem aresztowała policja Włodzimierza Wikluka z Korolówki jako podejrzanego nie tylko o ostatnie popełnione świątokradztwo, lecz także o włamanie do cerkwi w Borszczowie i mniejszych wiejskich cerkiewek.

8 osób ciężko poranionych granatem.

Tarnopol (Paz). Nieznany sprawca rzucił do mieszkania Anny Kuczma, przez okno granat ręczny. W izbie tej, w Firlówce, znajdowała się większa ilość osób, z których osiem zostało ciężko poranionych i przewiezionych następnie do szpitala. Za sprawcą wszczęła policja energiczne poszukiwania.

Dookoła tego punktu

obracają się myśli
każdej gospodyni:
tania a przytem
pożywna i smaczna
potrawa. Dla
tego kupuje ona

dla każdego gospodarstwa

Złoty medal i dyplom

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA POZNAŃ 1929.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

Telefon 78-50.

KINO STYLOWE

Jutro, w środę 30 b. m.
premiera najwspanialszego filmu historycznego

„Markiz d'Eon, szpieg madame Pompadour“

Obraz, o którym mówi z entuzjazmem cała Europa.
Reżyser: Karol Gruoc. — W głównych rolach: Liana Hald — Agnes Esterhazy — Fritz Kortner — Dem Morel. bpw 855/51

Początek przedstawień o godzinie 5, 7 i 9. — W święta o godzinie 3.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Na opustoszałych terenach „Wuńci”...

Szybkie tempo prac likwidacyjnych — Co będzie z poszczególnymi pawilonami

Przechadzki po opustoszałych terenach niezapomnianej „Wuńci” — jak się mówiło językiem potocznym — nie należą teraz do zbyt przyjemnych. Aleje i nawet... chodniki służą obecnie tylko dla samochodów ciężarowych, wagonów kolejowych, powózek i t. d. Spacer więc w takich okolicznościach nietylko nie jest przyjemny, ale również i niebezpieczny. Ponadto człowiek nie zajęty przy pracach likwidacyjnych „Wuńci” zwraca na siebie uwagę i często go indagują.

— Panie! — zaczyna stróż — czego pan szuka?

— Mam zezwolenie... jestem z pracy...

— A bo to, widzi pan — tłumaczy się stróż — mam zarządzenie, aby na tereny nikogo nie wpuszczać. Każdy musi mieć zezwolenie z napisem co on tutaj chce robić... Teraz trzeba uważać, bo to i stoiska są jeszcze niezapłacone, podatki nieregulowane. Pilnujemy więc dniem i nocą.

Przygodną rozmowę musieliśmy przerwać bowiem nadjeżdżał pociąg.

Do pawilonu metalowego zwała się ze wszystkich terenów ruchomy inwentarz, układa się krzesła, stoły, ławki, gdyż w niedługim czasie nastąpi przetarg. Na terenach A i B wre gorączkowa praca. Czyni się już przygotowania do przyszłej Międzynarodowej Wystawy Komunikacyjnej, która ma właśnie objąć tylko wspomniane tereny. W Parku Wilsona zupełnie pusto; eksponaty dawno są już wywiezione, a w niedługim czasie przystąpi się do rozbiórki poszczególnych pawilonów.

Przedewszystkiem likwiduje się

Skazanie bandytów

Epilog zuchwałego włamania w Główniej

Niedawno do składu kolonjalnego p. L. Jankowskiego w Główniej (ul. Główna 11) wtargnęli w nocy złodzieje, wyrwawszy futryny drzwi.

Dowiedzieli się o tem władze bezpieczeństwa i wysłały dwóch posterunkowych Galembę i Polowczyka. Pierwszy zaczął się od strony ogrodu, drugi natomiast przy zastosowaniu wszelkich środków ostrożności wszedł do domu, by ująć złodziei, względnie ich spłoszyć.

Rabusiów zastał właśnie przy pakowaniu łupu w worki. Zaskoczeni tą niespodziewaną wizytą włamywacze nie stracili jednak głowy, lecz wycofali się zręcznie z łupem na potwórze, skąd dali w kierunku policji 14 strzałów rewolwerowych. Posterunkowy G., czatujący w ogrodzie użył również broni palnej, bandyci jednak, korzystając z ciemności zdołali umknąć. Nie wszystkim wszakże to się udało, gdyż post. Polowczyk zdołał w sieni ująć jednego, stoczywszy z nim poprzednio uporczywą walkę. Jak stwierdzono zbiegło dwóch, przyczem jeden, na co wskazywały ślady krwi, odniósł wskutek postrzałów rany.

Ujęty włamywacz nazywał się Feliks Polus (Sucha 2); dopiero co odsiedział 2 i pół roku więzienia za napadł rabunkowy. Poza tem na sumieniu Polusa ciąży cały szereg innych analogicznych sprawek. Drugi rabus Władysław Czapara (Sucha 4a), którego aresztowano dopiero nazajutrz również ma za sobą bogatą przeszłość kryminalistyczną. M. i. brał udział w zuchwałym napadzie rabunkowym na żonę mistrza rzeźnickiego p. R., której wyrwał z ręki torebkę z większą kwotą. W innym znów wypadku zrabował sumę 3 tys. zł., a niebawem ograbił jeszcze jedną osobę z 700 zł. Trzeci rabus, którego Polus i Czapara doskonale znają, cieszy się jeszcze wolnością. Narazie na ławie oskarżonych zasiadli Polus i Czapara. Pierwszy wobec przyłapania go na gorącym uczynku przyznał się do winy, natomiast Czapara wykręcał się, lecz bezskutecznie wobec obciążających zeznań świadków. Trybunał zasądził Polusa na 2 i pół roku a Czaparę na 1 i pół roku ciężkiego więzienia. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 29 października 1929

Słońce: wschód 6.42 — zachód 16.29 — długość dnia 9 godzin 47 min.

kioski i mniejsze prywatne pawilony. Co do losu innych niema konkretnych danych. Rozeszły się już pogłoski, że np. pawilon „Polonia zagranicą” zamieni się na stałe muzeum emigracji polskiej; pawilon Hut Szklanych pozostanie jako stała dekoracja parku Wilsona; „Pałac prasy” przeistoczy się w nowoczesnie urządzonej salę gimnastyczną, a wielka restauracja Huggera przemieniona ma być na magazyn państwowego Monopolu Tytoniowego. Takie oto obiegują wieści, lecz co do ich prawdziwości narazie nie można nic konkretnego powiedzieć.

Tak samo na terenach zachodnich pawilonów mają być przeznaczone na różne cele. M. in. w wielkich halach projektuje się założenie kortów tenisowych i t. d. Ale i te pogłoski nie są jeszcze ściśle. Narazie pewnym jest, że wszystkie pawilony prywatne muszą być rozebrane; inne chwilowo pozostaną pod zarządem magistratu.

Tereny wystaw zwierzęcych są już całkowicie zlikwidowane. Od pierwszego b. m. wracają znowu do majątku koszar wojskowych. W tej chwili buduje się już plot, odgradzający ten teren wystawy. Na „Wesołym Miasteczku” niema już znaku po kolejkach górskich, kołach śniechu i innych „Dzikich osiach”. Imprezy te zlikwidowano już dość dawno.

Celem przyspieszenia i usprawnienia wysiłki eksponatów uruchomiono przy Wieży Górnośląskiej specjalną ekspedycję. Dotychczas wywieziono z wystawy przeszło 260 wagonów eksponatów ciężkiego przemysłu i 140 z innych działów. (tr.)

Księżyc: wschód 2.35 — zachód 15.43 — przed nowim.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 3 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr południowo-wschodni Ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. Cels., najniższa plus 2 st. Cels. — Ilość opadu 1 mm.

Kal. rz.-kat.: Narcyz B. — jutro Edmund Kal. słow.: Dalemił — jutro Przemysław.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta tamtejsze apteki.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Ze Zw. Straży Pożarnych.** Rada naczelna Głównego Związku Straży Pożarnych na swem plenarnem zebraniu w Warszawie dnia 26 bm. przyznała p. burmistrzowi Schollowi z Szamotuł w dowód położonych zasług jako współorganizator Związku Straży Pożarnych na Województwo Poznańskie oraz za jego czynności jako wiceprezes tegoż Związku, złoty medal zasługi. Dalej mianowała Radę naczelna dotychczasowego prowizora rycznego inspektora wojewódzkiego Związku p. Tadeusza Buszę z Poznania, stałym inspektorem Związku Straży Pożarnych na Wojew. Poznańskie. (o)

WYSTAWY

— * **Pokaz kanarków.** Staraniem „Canarii”, Towarzystwa Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu, odbędzie się doroczny pokaz kanarków w d. 1 i 2 grudnia na sali p. Jarockiego, ulica Masztalarska. Towarzystwo przygotowało loterię, na której można wygrać 25 kanarków — śpiewaków. Uprasza się o liczne korzystanie z loterii; czysty zysk przeznaczono na biednych miasta Poznania. Losy są do nabycia w składzie nasion T. Otmianowski, Szkolna 9; w składzie obuwia W. Maik, Kramarska 6, w składzie odzieży H. Szczerkowski, Kramarska 24, w składzie zoologicznym Błażejczak ul. Dąbrowskiego 1, w salonie fryzj. Szymański, Górna Wilda 98, w składzie cygar Suwalski, Górna Wilda 84, w składzie kolonialnym Łopatka, Fabryczna 13, w salonie fryzj. Janikowski, Szkolna, w kolekturze p. Zygarowski, ul.

27 Grudnia 12 i w Domu Sportowym, św. Marcina 14. Ciągnięcie odbędzie się publicznie na zakończenie pokazu kanarków dnia 2 grudnia rb. na sali p. Jarockiego.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Zarząd Rodziny Wojskowej** podaje do wiadomości, że otwiera z dniem 1 listopada kursy szycia, robót ręcznych strojarstwa i introligatorstwa. Spieszne zgłoszenia przyjmuje sekretariat, czynny codziennie od godz. 11 do 13 w Komen-dzie Placu przy pl. Wolności, pokój 6.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z powodu naprawy ul. Towarowej** na odcinku od ulicy Przemysłowej do ul. Franciszka Ratajczaka, zamknięto ulicę dla ruchu kołowego na przeciąg jeszcze 2 tygodni. Ruch kołowy winien w tym czasie odbywać się ulicami Przemysłową, Jakóba Wuika i Wierzbicicami.

— * **P. Aleksander Nesteruk**, ul. Piotra Wawrzyniaka 43, prostuje podaną w niedzielnym numerze naszego pisma wiadomość p. t. „Uparty samobójca”, donosząc, że nie jest prawdą, jakoby w Pogotowiu Lekarskiem rzucił się z nożem na lekarza względnie policję, bo nawet noża nie miał.

— * **Czy istnieją niemieccy „harcerze”?** W związku z aresztowaniami jakichś niemieckich młodzieńców za szpiegostwo czyta się w prasie o „niemieckich harcerzach”. Otóż „harcerz” — jak już oddawna ustalono — oznacza polskiego skauta (polskiego, nie jakiegokolwiek innego), zatem połączenie słów „harcerz niemiecki” niema sensu i nie powinno być używane. Nie chodzi tu wogóle o żadnych „skautów” nawet niemieckich, lecz o jakiegoś pseudo-skautowe organizacje, nie mające żadnego związku z światowym ruchem skautowym. Wiadomo bowiem, że dotychczas niema w Niemczech ani jednej organizacji uznanej przez Międzynarodowe Biuro Skautowe w Londynie, a jedynymi „skautami” w Rzeszy są nasi harcerze w Berlinie i na Śląsku Opolskim.

— * **Rada miejska** stol. miasta Poznania w wyniku ostatnich wyborów będzie miała zupełnie odmienną fizjognomję, jako że na ogólną liczbę 60 radnych wchodzi do nowej Rady 35 nowo wybranych radnych. Z dotychczasowych radnych zaliczać się będzie do nowego zespołu radzieckiego 25. — W Klubie Narodowego Obozu Gospodarczego (odpowiednik dotychczasowego Koła Obywatelskiego) zasiadać będzie 15 dotychczasowych radnych, a w szczególności pp.: sen Hedinger (obecny przewodniczący), prof. Paczkowski, radca Wybieralski, dr. Grossmannówna, Kałamajski, Libera, Zügehoer, Budzyński, dr. Krzyżankiewicz, Smoczyńska, Rakowicz, Górski, inż. Suchowiak, Borys i Sobolewski. Z nowo obranych radnych wchodzi do Klubu Narodowego Obozu Gospodarczego 18, a mianowicie ks. prałat Prądzyński, inż. Maćkowiak, Górnicki, Piestrzyński, Małkiewicz, Staszak, Drobnik, ks. prob. Putz, Skotarek, Stempniewicz, prof. Taylor, Wiktor Gładysz, Augustyniak, Mazurkiewicz, Rybelski, Wojtkowiak, Maciejewski, adw. Goebel. — Nowa Rada będzie miała odmiennie oblicze o tyle, że zamiast, jak dotychczas dwóch kobiet, zasiadać w niej będą trzy, pp. dr. Grossmannówna, Smoczyńska i Stanisława Ratajczak, ostatnia z partji komunistycznej. Pod względem przynależności partyjnej dotychczasowa Rada miejska dzieliła się na 7 klubów: Koło Obywatelskie, Chadecja N. P. R. - prawica, Inwalidzi, N. P. R. - lewica, lokatorzy i P. P. S. Skład nowej Rady stanowić będzie 10 klubów: Narodowy Obóz Gospodarczy, Narodowo - Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy (Chadecja wespół z N. P. R. - prawicą), Blok Rzemieślniczo - Gospodarczy (Namysłowcy), Inwalidzi, Lokatorzy, Demokratyczny Blok Pracy Gospodarczej (oficjalna sanacja), Polski Blok Demokratyczny (Ciszakowcy), P. P. S., Blok Jedności Robotniczej (komunistyczny, Niemcy).

— * **Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu** uruchomiła własny samochód sanitarne, przeznaczony do przewozu chorych. Wszyscy chorzy członkowie Kasy, potrzebujący przewiezienia do szpitala, mogą korzystać z tego udogodnienia. Zapotrzebowanie na samochód można zgłaszać we wszystkie dni powszednie od godziny 8—15, osobiście, pisemnie lub telefonicznie pod adresem: Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu, Wydział lecznictwa, przy ul. Wały Kościuszki 3, tel. 56-16 — Zgłoszenie będzie wykonane po południu tegoż samego dnia. Korzystanie z samochodu tem większe udogodnienie, że Kasa będzie powiadomiona o potrzebie ulokowania chorego w szpitalu, zapewni mu z góry miejsce, wskutek czego chorego uniknie szkodliwego dla zdrowia błakania się po szpitalach w poszukiwaniu miejsca z ewent. możliwością nieznalezienia go. Jednocześnie Kasa, dostarczając do przewoźny własny samochód, nie będzie zwracała wyłożonych kwot za przewóz chorych do szpitali, za wyjątkiem wypadków nagłych, w których zwłoka mogłaby spowodować niepożądane komplikacje dla zdrowia chorego.

— * **Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu** uruchomiła własny samochód sanitarne, przeznaczony do przewozu chorych. Wszyscy chorzy członkowie Kasy, potrzebujący przewiezienia do szpitala, mogą korzystać z tego udogodnienia. Zapotrzebowanie na samochód można zgłaszać we wszystkie dni powszednie od godziny 8—15, osobiście, pisemnie lub telefonicznie pod adresem: Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu, Wydział lecznictwa, przy ul. Wały Kościuszki 3, tel. 56-16 — Zgłoszenie będzie wykonane po południu tegoż samego dnia. Korzystanie z samochodu tem większe udogodnienie, że Kasa będzie powiadomiona o potrzebie ulokowania chorego w szpitalu, zapewni mu z góry miejsce, wskutek czego chorego uniknie szkodliwego dla zdrowia błakania się po szpitalach w poszukiwaniu miejsca z ewent. możliwością nieznalezienia go. Jednocześnie Kasa, dostarczając do przewoźny własny samochód, nie będzie zwracała wyłożonych kwot za przewóz chorych do szpitali, za wyjątkiem wypadków nagłych, w których zwłoka mogłaby spowodować niepożądane komplikacje dla zdrowia chorego.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Do składnicy p. Kromczyńskiego Eligjusza przy Dolnej Wildzie 79 włamali się złodzieje i skradli skrzynię mydła i sprychy rowarów. — Z samochodu pozostawionego przy

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich hotelach

ul. 3 Maja skradziono p. dr. Hebanowskiemu z Brzostkowa pow. Jarocin. futro, wart. 1000 zł. — Z samochodu pozostawionego przy pl. Wolności skradziono p. Goślińskiemu Andrzejowi z Torunia jasny płaszcz męski, teczkę skórzaną brązową z przyborami samochodowymi, teczkę skórzaną z bielizną i inne przedmioty. — Do magazynu firmy Koppel przy ul. Przemysłowej 22 włamali się złodzieje i skradli 30 kg antymonu wart. 270 zł, 200 szrub zamkowych, 2 płaszcze robocze i 3 ręczniki. — P. Korczowi Feliksowi z Siekierki Wielkich pow. Środa skradziono pozostawiony przed lokalem Krawczyka przy ul. Ratuszowej rower męski marki „Duerkopp” nr. rej. 6048. — Firma „Autoruch” doniosła, że szofer taksówki nr 609 — P. Z 40520 marki „Ford” wyjechał dnia 27 bm. i dotąd nie wrócił. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pozbawił się życia w Żerkowie** (pow. jarociński) wystrzałem z rewolweru 34-letni Jan Zenker. Jak się okazało, przyczyną rozpaczliwego kroku był żawód życiowy. (k)

— * **Spaliła się w Gołęczewie** (pow. poznański) stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi, własność rolnika Franciszka Styczyńskiego. Straty z powodu ognia, którego przyczyny nie zdołano ustalić, wynoszą około 12 tys. zł. (k)

— * **Włamano się w Turwi** (pow. kościański) do mieszkani nauczyciela Kazimierza Kaczmarka. Złoczyńcy wtargnęli przez okno po wybiuciu szyby i zabrali garderobę męską, damską bieliznę oraz biżuterję wartości około 3 tys. zł. (k)

— * **Stóg żyta spalił się w Rusocinach** (pow. śremski) własność rolnika Szymona Duraczaka. Przyczyny ognia nie zdołano ustalić. Szkody ocenia się na około 2 tys. zł. (k)

— * **Aresztowano w Bydgoszczy** z powodu najeżdżania samochodem, przyczem ofiara wypadku zmarła, 28-letniego szofera Stanisława Kaźmierczaka z Bydgoszczy i robotnika Ludwika Zielińskiego z Podgórze. Kaźmierczaka odstawiono do dyspozycji posterunku policyjnego w Podgórzu. (k)

— * **Spadająca sosna przysięgnęła** w czasie spuszczenia drzew w lesie w Korytach (pow. krotoszyński) robotnika Józefa Kawalec tak nieszcześliwie, iż poniósł śmierć na miejscu. Padł on ofiarą nieszcześliwego, przez niego niezawinionego wypadku. (k)

JARMARKI

— * **Szubin.** W środę, dnia 13 listopada rb. odbędzie się tu jarmark kramny oraz na bydło i konie. Spęd bydła nieograniczony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z Dnia Katolickiego.) — Ostatnia niedziela ubiegła w Gnieźnie pod hasłem współpracy z duchowieństwem nad pogłębieniem życia religijnego i zasad katolickich w życiu społecznym. — Uroczysty obchód urządzono w salce parafjalnej św. Wawrzyńca. Chór parafjalny odśpiewał utwór Nowowiejskiego „Z hasłem wiary”. Przemowę wygłosił ks. proboszcz Chilomer. Po deklamacji p. Domkówny nastąpił referat p. Czesławy Pilarowskiej pod tyt. „Misja wewnętrzna”. Wspólnym śpiewem „Boże coś Polskę” zakończono ową podniosłą uroczystość. (br)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Więzień z wyspy św. Heleny”.

Aurora: „Czarny Pirot” z Douglasem Fairbanksem.

Bajka: „Pokój nad Europą”.

Casino: „Tułaczka księżnej Trubekkiej”.

Colosseum: „Bandyta”.

Corso: „Zemsta szaleńca” (Harry Peel).

Edison: „Miłość w pociągu”.

Kapitol: „Kobiety na śliskiej drodze”.

Metropolis: „Mocny człowiek”.

Odeon: „Variete”.

Polonia, Górczyn: „Kochanka oficera ochrany”.

Renaissance: „Król detektywów paryskich”.

Słońce: „Z dnia na dzień”.

Stylowe: „Dziewczę z Singapore”.

Wilsona: „Ponad śnieg”.

— **Nowy Tomysł.** (Podpalenie.) W tych dniach spaliły się w Albertówku "to-gi słomy i seradeli, należące do p. Henryka Liedkego. Ogień został podłożony z dwu stron przez niewydłanego nara-zie sprawcę. (k)

— **Szamotyły.** (Aresztowanie.) W tych dniach przyaresztowano w Otoro-wie braci Józefa i Władysława Szulców, którzy sprzedawali tytoń pochodzący z kradzieży u Idaszewskiego w Ostroro-gu. (k)

— **Koźmin.** (Na intencję misyj katolickich.) Idea misyj katolickich zatacza w szeregach naszej młodzieży coraz szer-sze koła. Dnia 19 bm. cała młodzież gim-nazjalna przystąpiła do spowiedzi św., a następnego dnia wzięła udział w mszy św., podczas której przystąpiła do komu-nji św. na intencję misyj katolickich. — W czasie mszy św. wygłosił ks. prefekt Kowalski kazanie o powołaniu misyjnym. Po południu odbyła się akademja misyj na, obejmująca deklamacje, śpiewy oraz wykład o znaczeniu pracy dla misyj. — Akademię urządziło Koło Misyjne przy Sodalitji Marjańskiej tut. gimnazjum.

— **Pleszew.** (Stacja sanitarna.) Dzięki zabiegom i staraniom b. przewodni-czącego Kasy Chorych p. dr. Zbigniewa Cichowicza z Marszew powstała w Sobót-ce pierwsza stacja sanitarna w naszym powiecie. Poświęcenia jej dokonał w ub sobotę miejscowy proboszcz ks. Kowaliń-ski w obecności przedstawicieli władzy nadzorczej p. dyr. Barańskiego z Pozna-nia, starosty powiatowego p. dr. Wieczor-ka, dyrektora Ubezpieczalni Krajowej p. Wybielskiego oraz licznych przedsta-wicieli ziemian i sąsiednich Kas Chorych Piękną tę uroczystość zainaugurował o-becny przewodniczący Kasy Chorych znany ziemianin powiatu pleszewskiego, p. Ciążyński z Turska, który również za-poznał obecnych z urządzeniem pięknej tej placówki społecznej. Stacja jest wy-posażona w wszelkie najnowsze przyrzą-dy lecznicze, ma własną apteczkę i rozpo-rządza wykwalifikowanym personelem pielęgniarskim, na czele którego stoi do-świadczony nylekarz. Stacja będzie dla So-bótki, leżącej o 15 km. od najbliższego miasta, jak również dla przyległych wio-sek prawdziwym dobrodziejstwem.

— **Oborniki.** (Kradzieże z włama-niem.) Nieznani włamywacze wytloczyli szybę do mieszkania p. Ottona Wekwaeria w Kosowie Nowym i skradli uprząż wart-ości około 500 zł. — W Bąblinie włama-no się do zabudowań rolnika Józefa Jank-owskiego i skradziono uprząż i wieprza. (k)

— **Pakość.** (Na ociemniałych woja-ków.) Z polecenia Związku Ociemniałych Wojaków odbyła się od dnia 14 do 20 października zbiórka na rzecz nieszczę-śliwych ociemniałych. Obywatelstwo miejscowe grosza nie poskapilo, zebrano bowiem przeszło 150 zł.

— (Przed świętem powstania Polski.) Miejskowy Komitet W. F. i P. W. zwołany został przez nowego przewodniczącego p. Bol. Kamińskiego na dzień 23 październi-ka celem ustalenia programu uroczysto-ści 11 rocznicy powstania Polski. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza p. J. Chmiela uchwalono urządzić dnia 10 listopada rb. pochód wszystkich towa-rzystw z orkiestrą wojskową na czele po ulicach miasta, poczem w sali p. Rafiń-skiego odbędzie się akademja z referatem. Następnego dnia weźmie całe obywatel-stwo udział w nabożeństwie, które od-prowadzi ks. prob. Kielczewski.

— (Dom dla starców.) Mimo ską-pych funduszy miasto nasze powoli roz-budowuje się coraz więcej. W tych dniach oddano do użytku dom miejski dla 11 rodzin robotniczych, a obecnie korp-oracja miejskie radzą nad budową domu dla 40 starców.

— (Ze straży pożarnej.) Dnia 20 bm. nasza Ochotn. Straż Pożarna brała liczy-ny udział w uroczystości 40-lecia istnienia straży w Mogilnie. Specjalna delegacja była wysłana na inowrocławskie uroczystości strażackie. (pli)

— **Września.** (Pod zarzutem oszu-stwa.) Pod zarzutem oszustwa przytrzy-mano w Chociczy Wielkiej w powiecie wrzesińskim Wacława Pawlickiego z Go-stynia i odstawiono go do więzienia sądo-wego we Wrześni.

— (Kradzieże kolejowe.) W związku z kradziejami kolejowymi na torze mię-dzy Wrześnią a Marzenimem, wysłano no sprawców w osobach Jana i Edwarda Juchaczów (ojca i syna) z Psar Polskich. Obydwu odstawiono do więzienia sądo-wego we Wrześni. (k)

— **Lwówek.** (Wspaniała impreza.) — Ruchliwe Stow. Młodzieży Polskiej we Lwówku przygotowuje na święto mło-dzieży wspaniałe arcydzieło Juljusza Sło-wackiego „Balladynę”. Postarano się o doborową obsadę ról, tak że należy się spodziewać pełnego sukcesu. Bogatą wy-stawę dekoracyjną przygotowują bawia-ty artyści malarze z Poznania. W prze-wach przegrywać będzie orkiestra man-dolinistów.

— **Czarnków.** (Rozbrojenie leśnika.) W lasach państwowych w Kruszewie pe-wien napotkany w lesie osobnik stawił czynny opór leśniczemu Edmundowi Jeschkemu i rozbroił go. Sprawcę przy-trzymano wkrótce w osobie Stanisława

Śmigiel

Agencję „Kurjera Poznańskiego” w Śmiglu przejmują z dniem 1 listo-pada 1929 r.

Stanisław Grabowski zegarmistrz Śmigiel

Zamówienia oraz przedpłatę na listopad i dalsze miesiące skutecznie prosimy tylko u p. Grabowskiego. Powyższa nowa agencja przyjmuje abo-nament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się jeszcze tego same-go dnia.

Kity, a po odebraniu mu fuzji, odstawio-no go do więzienia w Czarnkowie.

— (Kradzieże z włamaniem.) W Klem-piczu dokonano dwu kradzieży z włama-niem. Po wytloczeniu szyby w oknie włamano się do mieszkania p. Otylji Mit-telstaedtowej, gdzie skradziono obuwie i bieliznę. Tej samej nocy z mieszkania p. Adolfa Krolla skradziono drobniejszą go-tówkę. Jak się okazało, sprawców było dwóch. Jednego z nich, 20-letniego Ste-fana Jarkowskiego aresztowano i odstawio-no do więzienia w Czarnkowie, a drugi, Stanisław Jankowski, zdołał zbiec. (k)

— **Bydgoszcz.** (Aresztowania.) W tych dniach aresztowano tu poszukiwane-go już od dłuższego czasu za dokonywa-nie oszustw Romualda Badowskiego z Warszawy, ukrywającego się pod nazwi-skiem Lubicz-Znanickiego. Badowskie-mu zarzuca się, że wprowadzał kilkakrot-nie w błąd publiczność, przedkładając fał-szowane listy składkowe różnych instytu-cyj, m. in. „Tow. Gniazd Sierocych” z War-szawy.

— (Aresztowania.) Pod zarzutem ra-bunku ujęto 29-letniego Marceliego Sko-wrońskiego, 26-letniego Antoniego Wa-rzyńskiego i 20-letniego Franciszka Masz-kowiaka z Bydgoszczy. (k)

SPORT

Boks

Praga — Poznań. Zawody tych dwóch reprezentacyjnych drużyn wywołały o-gromne zainteresowanie wśród publiczno-ści naszego miasta. Protektorat nad atrak-cyjnym spotkaniem objął miejski komitet wych. fiz. i przysp. wojsk. Zespół gości przybywa do Poznania w sobotę wieczorem w najlepszym swym składzie ze znamo-nym Nekolnym i Hermankiem na czele. Reprezentacja Poznania będzie startować w tym samym niemal zespole co na meczu z Lipskiem, a jedynie możliwe są zmiany w wagać piórkowej i półciężkiej; decyzyja zapadnie we czwartek. Obecnie zawodnicy, codzien pilnie trenują w hali na stadionie wojskowym. Mecz odbędzie się o godz. 12 w niedzielę w sali kina „Słońce”.

Zawodnicy „Warty” Wiśniewski i No-wicki nie brali udziału w spotkaniach z-or-ganizowanych w sobotę przez „HCP”, po-nieważ pierwszemu przeszkadzała niezale-czona jeszcze kontuzja oka, odniesiona podczas spotkania z Pietschem z Lipska, a Nowicki nie mógł otrzymać zwolnienia z wojska.

Mecz Warszawa — Poznań odbędzie się 6 grudnia w stolicy, której reprezentacja reze-gre 1. 12. spotkanie z Łodzią również na własnym gruncie.

lekka atletyka

Petkiewicz w Sztokholmie uzyskał na 1 milę angielską doskonały wynik 4:19.6 (re-kord polski), gdy zwycięzca Kraft miał czas 4:19.2, a trzeci — Margnussen 4:21.2; podczas biegu padał chwilami nawet duży deszcz. Petkiewicz protestował przeciwko skróceniu trasy z trzech klm. do jednej mi-li na co nie był przygotowany; jego pro-testu, który zgłosił przed biegiem, nie u-względniono, obiecując natomiast w razie przegranej rewanż. Odbędzie się on na dy-stansie 3 mil ang. w dniu 3. 11. również w Sztokholmie.

Piłka nożna

Z za kulis ligi. Z kół dobrze poinformo-wanych dowiedzieliśmy się bliższych i ciekawych szczegółów w sprawie rezygnacji obu wiceprezesów ligi pp. dr. Matuszecz-kiego i Laskownickiego. Jak było do prze-widzenia kluby które na październikowym nadzwyczajnym walnem zebraniu głoso-wały za wyżej wymienionymi, robiły to tylko z konieczności, gdyż zarzuty stawiane przeciwko zarządowi ligi i jego poszcze-gólnym członkom okazały się wyolbrzym-ione lub zgoła nieistotne, więc trzeba było dyplomatycznie wycofać się z dobrze wyreżyserowanej lecz zdemaskowanej in-trygi. — Jednakowoż należało się spodzie-wać, iż kluby, zagrożone spadkiem, oraz pretendujące do tytułu mistrza, tak łatwo nie dadzą za wygraną i tym razem sprytniej przeprowadzą ataki przeciw niewy-godnym członkom zarządu, co się też rze-czywiście stało. Jest przecież pewna różni-ca pomiędzy dymisją całego zarządu ligi w początkach września, a obecną rezygna-cją 2 lub 3 jego członków, gdyż wówczas ustępujący zarząd miał pełne prawo z po-wodu ostrych ataków przeciwko niemu. Inna rzecz, iż postępując konsekwentnie, nie należało 6. 10. przyjmować man-

datów z rąk tych, których zakulisowe kno-wania przyczyniły się do wspomnianego kryzysu, ponieważ było to góry pewnem, iż ci sami ludzie czekają tylko na lepszą oka-zję, aby ukończyć swoje porachunki klub-owe z nowym zarządem.

Zarząd P. Z. P. N. zajmował się na swem ostatnim zebraniu sprawą rezygna-cji wiceprezesa p. J. Mallowa, który usta-pił w związku z atakami słynnego p. Przy-grodzkiego („Ruch”) i uchwalił nie przy-jąć tej dymisji, wyrażając p. Mallowowi przytem pełne zaufanie.

TEATR

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Pan Twardowski”. We środę, 30 bm. „Hrabina Marica”. We czwartek, 31 bm. pod kie-runkiem dyr. Wojciechowskiego „Rigo-letto” w doborowym wykonaniu pp. Fe-dyczkowskiej, dr. Roesslerówny, Karpac-kiego (tytułowa), Perkowicza i Zatheya.

W piątek stale wyprzedana operetka „Hrabina Marica” z pp.: Fontanówną, Grabowską (tytułowa), Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Raczkowskim i Sendec-kiem, kapelmistrz p. Leszczyński. W so-botę „Madame Butterfly”.

Józef Sliwiński, znakomity pianista, wystąpi z koncertem w niedzielę, 10 listo-pada o godz. 12 w południe w Teatrze Wielkim.

— **Z Teatru Polskiego.** Repertuar ca-lego tygodnia wypełni komedia kra-kowska A. Nowaczynskiego „Wiosna nar-odów”, która zdobyła pełny sukces ar-tystyczny i kasowy. Wszystkie dotych-czasowe przedstawienia tej pełnej humo-ru i scen nastrojowych komedji były przepelnione, a publiczność z entuzjaz-mem przyjmuje sztukę i wykonawców.

W nadchodzący poniedziałek i wtorek wystąpi gościnnie (dwukrotnie) „teatr premier” pod dyktandem Fr. Frączkowskie-go. Odegrana będzie głośna komedia po-lityczna Bernarda Shaw’a „Wielki kram”, w której rolę główną wykona znakomity artysta Kazimierz Junosza-Stepowski. — Bilety są już do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś gościnn-y występ znakomitych artystów Marji Malickiej i Aleksandra Węgiorko, którzy zyskali tytuł najmilszej pary kochanków. Znakomicie szarmonizowani i zgrani artyści porywają swym wdziękiem, urodą i młodością — kulturalną publiczność ca-łej Polski. Malicka, uroczą bohaterka niezapomnianych filmów: „Zew morza” i „Dzikuska” oraz Węgiorko, jeden z naj-bardziej utalentowanych artystów doby obecnej, są ulubieńcami wszystkich — „Świt, dzień i noc” w wykonaniu tej u-roczej pary artystów jest przemilą komedia dwojga serc, którą publiczność przyjmuje entuzjastycznie.

UMBERTO URBANO w POZNANIU.

Niebywałe zainteresowanie niedzielnym koncertem!!!

Umberto Urbano, wszechświato-wej sławy śpiewak, pierwszy baryton Ope-ry „La Scala” w Medjolanie, Opery „San Carlo” w Neapolu, Opery „Convent Gar-den” w Londynie i Wielkiej Opery w Pa-ryżu — wystąpi po raz pierwszy w Pozna-niu w nadchodzącą niedzielę, dnia 3 listo-pada r. b., w Auli Uniwersytetu. Umber-to Urbano jest dziś jedną z największych gwiazd śpiewaczych całego świata. Każ-dorazowy występ genialnego śpiewaka w największych centrach muzycznych Euro-py — to niebywała artystyczna sensacja — to tłumy słuchaczy a zwłaszcza pięknych słuchaczek szturmujących kasy sal koncertowych lub też wyczekujących przy wyjściu, by przynajmniej zobaczyć uwiel-bianego śpiewaka, który niezależnie od fe-nomenalnego głosu — jest czarującym mężczyzną i olśniewającym zjawiskiem na estradzie koncertowej. Po jednym z kon-certów znakomitego śpiewaka w Paryżu — pisał „Matin”: „Skoro ujrzałem po raz pierwszy fotografie tego pięknego śpiewa-ka — pomyślałem sobie: gdyż Urbano choć w połowie tak pięknie śpiewał jak wygląda — to już będzie dobrze. Tymcza-sem rzeczywistość przeszła najsmielsze o-czekiwania. Urbano śpiewa o wiele, wiele

Przez szybkę

Jednemu szydła...

W każdej prawie rodzinie się to zdarza, że jedno dziecko jest pieszczo-ne przez wszystkich i psute, a drugie zaniedbane i poszturchiwane.

I tak, właściwie, bez powodu. Dziecko, zdawałoby się i dobre, i po-słuszne, i mądre, a traktują je, jak pasierba.

To samo mamy w życiu. Życie ma swoje dzieci rodzone i pasierby. Przysłowie ujmuje to krótko: „jednemu szydła gołą, drugiemu brzytwy nie chcą”.

A nie inaczej jest z przedmieściami w miastach. Dla jednych miasto jest matką rodzoną, dla innych macochą. Są beniaminki i pasierby.

W tych dniach rozmawiałem z mieszkańcem Głównej. Kto nie wie, co-zacz jest Główna, to mu powiem, że to przedmieście, które przed czterema laty zostało przyłączone do Wielkiego Poznania. A że takich, co o tem nie-wiedzą jest sporo — nic dziwnego! Ja sam oglądałem kilka planów miasta i na żadnym Głównej nie widziałem.

piękniej. Już dziś wszyscy możemy stwier-dzić, że ten młody, czarujący Włoch jest jedynym następcą Battistiniego. Umberto Urbano na koncercie niedzielnym wykona wspaniały program złożony z szeregu po-pisowych aryj i cyklu cudownych pieśni włoskich, których jest niedoścignionym odtwórcą. Niewątpliwie wszyscy miłośni-cy pięknego śpiewu podążą na koncert zrakomitego śpiewaka. Bilety są do na-bycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 19 876

Jan Dahmen, dziś największy skrzy-pek holenderski, koncertmistrz Filharmon-ji Drezdeńskiej, który przez szereg wy-stępów w Warszawie i innych miastach w Polsce zyskał i u nas sławę wielkiego skrzypka, wystąpi po raz pierwszy w Po-znaniu z jedynym koncertem w sobotę, dnia 9 listopada wieczorem, o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego. Z okazji wy-stępu Dahmena w Paryżu pisze Paris Soir: „Jan Dahmen jest fenomenalnym skrzyp-kiem; gra jego nacechowana jest rzadko-głębką muzykalnością. Jest on pierwszo-rzednym mistrzem swego instrumentu”. Münchener N. Nachrichten pisze: „Dah-mrena można z zachwytem zaliczyć do naj-lepszych skrzypków współczesnych... nie-skażitelna technika i fascynująca gra, czyni-ą z niego postać rzadko spotykaną”. Współudział w koncercie bierze znakomi-ta pianistka p. Mona Dahmen. Na progra-mie, który zainteresuje naszą publiczność, zrajdują się m. in. Mozarta koncert a-dur i Lalo symfonie Espagnole. Sprzedaż bi-letów od czwartku w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 2 do 8 zł. zw 19 878

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyny Wiechowiczowej. Lekcje rytmiki i plastyki dla dorosłych grupami. Wpisy i informacje codziennie od 4 do 5 w Wlkpiskiej Szkole Muzycznej, ul. Ratajczaka 36 — w podwórzu. dw 2668

Teatr Wielki

DZIŚ — „Pan Twardowski” — balet Ró-życkiego.

Środa, 30. 10. „Hrabina Marica” — operet-ka Kalmana.

Czwartek, 31. 10. „Rigoletto” — opera Ver-diego.

Piątek, 1. 11. „Hrabina Marica” — operet-ka Kalmana.

Sobota, 2. 11. „Madame Butterfly” — ope-ra Pucciniego.

Niedziela, 3. 11. o godz. 15 „Polska krew”, operetka Nedbała. (Ceny zniżone).

Niedziela, 3. 11. wieczorem „Hrabina” — opera Moniuszki.

Poniedziałek, 4. 11. „Pan Twardowski” — balet Różycckiego

Wtorek, 5. 11. „Hrabina Marica” — ope-reтка Kalmana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Wiosna narodów”.

Środa, 30. 10. „Wiosna narodów”.

Czwartek, 31. 10. „Wiosna narodów”.

Piątek, 1. 11. „Wiosna narodów”.

Sobota, 2. 11. „Wiosna narodów”.

Niedziela, 3. 11. o godz. 15 „Para nie para” (ceny zniżone).

Niedziela, 3. 11. wieczorem „Wiosna naro-dów”.

Poniedziałek, 4. 11. „Wielki kram”. — Występ Teatru Polskiego z Warszawy z udziałem Kazimierza Junoszy-Ste-powskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Świt, dzień i noc”. — Gościnnie występ Malickiej i Węgiorko.

Środa, 30. 10. „Świt, dzień i noc”. Występ gościnnie Malickiej i Węgiorko.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w skła-dzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

— Była na planie — powiedział mi smutno jej mieszkaniac. — Na wysta-wie był plan magistracki i tam wi-działem naszą Główną. Bo to był plan ściągania podatków.

Zapałałem chęcią ujrzenia tej efe-merydy, tego mirażu, co to raz jest, raz go niema.

— Który tramwaj do was dojeżdża?

— spytałem.

— Tramwaj! — wykrzyknął. — O, na tramwaj musi pan trochę poczekać.

— Poczekać? Chętnie, ale jak dłu-go?

— My czekamy już cztery lata. Obawiam się, że pan też dosyć długo poczeka.

— O, w takim razie dziękuję! Nie mam czasu. — Może jest inna komu-nikacja?

— Mamy autobus, ale nie każdego stać na to. Kosztuje czterdzieści gro-szy, a kart abonamentowych niema. Najczęściej chodzimy piechotą...

Biedny pasierbie Poznania!

Może tam innym szydła gołą, ale co do Głównej, to jej naprawdę brzy-twą trudno się ogolić.

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

LWOWSKIE TEATRY MIEJSKIE POD NOWYM EKSPERYMENTEM

Ze Lwowa piszą nam:

Bankructwo, jakie spotkało lwowskie teatry miejskie z powodu ich „odmiastowienia” i oddania w dzierżawę nieodpowiednim przedsiębiorcom, nie było jeszcze, widać, dostateczną nauką dla Rady przybocznej komisarza rządu, mimo, że zakończyło się takim skandalem, jak strajk niewypłaconego personelu i zawieszenie przedstawień. Rada przyboczna rozpisala wprawdzie konkurs na nową dzierżawę i uzyskała zgłoszenie się poważnych kompetentów, ale zamiast przyznać dzierżawę na jakiś dłuższy przeciąg czasu i umożliwić w ten sposób racjonalną gospodarkę artystyczną i finansową, wprowadziła prowizorjum: dzierżawę na dziesięć najbliższych miesięcy, dając dzierżawcy 700.000 subwencji, czyli po 70 tysięcy na miesiąc.

Dzierżawcą został p. Ludwik Czarnowski, który, tak jak jego poprzednik, p. Barwiński, został w swoim czasie usunięty ze stanowiska dyrektora umiastowionych teatrów, które z ramienia gminy prowadził. Widać Rada przyboczna postanowiła wyczerpać cały materiał do kwestji: czy ktoś, kto okazał się nieodpowiednim jako dyrektor przedsiębiorstwa miejskiego, będzie odpowiedni jako dzierżawca tego samego przedsiębiorstwa? Pytanie jest niewątpliwie bardzo ciekawe, szkoda tylko, że nie jest akademickim, gdyż kosztuje gminę grube miliony, a teatr przyprawilo już o niewiarygodny upadek. Obecny dzierżawca wchodzi w sezon z personelem zupełnie zdekompletowanym i z frekwencją zrujnowaną. Czy nie taniej byłoby poprowadzić teatr do końca sezonu we własnym tymczasowym zarządzie, czy w formie subwencjonowanego zrzeszenia artystów, które dzisiaj przedstawienia urządza?

Bardzo będzie ciekawym, jak długo obecny eksperyment potrwa? Rada przyboczna postanowiła mianowicie — jak słyhać — że subwencja nie będzie oddawana przedsiębiorcy do rąk w całości, ale gaże artystów i płace personelu technicznego będą wypłacane wprost, przez miasto, z pominięciem dzierżawcy. Nie świadczy to o zaufaniu i miłym warunkiem nie jest, ale przynajmniej zyskuje gmina pewność, że skandal z zarywaniem artystów i robotników się nie powtórzy.

Podobno już wczesną wiosną ma być rozpisany nowy, tym razem trzyletni konkurs. Widać jednym z warunków, aby to stać się mogło, jest, zdaniem Rady przybocznej, wyczerpanie wszystkich możliwości ruiny, do jakiej da się sceny miejskie doprowadzić przez uniemożliwienie jakiegokolwiek celowej i sensownej gospodarki.

T. L.

NAUKA

Księga pamiątkowa ku czci prof. W. Sobieskiego. Z Krakowa piszą nam: Grono uczniów prof. Wacława Sobieskiego postanowiło wydać z okazji trzydziestolecia jego pracy naukowej Księgę Jubileuszową. Chcą oni w ten sposób zamianifestować swą cześć dla jednego z największych przyjaciół młodzieży, pracującej na niwie historycznej i znakomitego uczonego, który przez swoje prace wskazał drogę do poznania myśli mocarstwo-wej Polski i dał podjętę do badań naukowych nad okresem jej największej potęgi i chwały. Na czele Komitetu redakcyjnego stoją: prof. U. Poznańskiego dr. Kazimierz Chodynicki, prof. U. Warszawskiego dr. Oskar Halecki i prof. dr. Adam Strzelecki. (np.)

Z Polskiego Tow. Matematycznego. Oddział Lwowski odbył posiedzenie naukowe z referatami: prof. dr. St. Banacha: „O przestżeniach metrycznych”, dr. Wł. Nikliborca: „Z teorii figur równowagi płynów”, dr. Z. W. Birnbaum: „Zaostżnienie twierdzeń Koebego o zniekształceniu”. Dr. St. Kaczmarz wygłosił „Komunikat z literatury”. (nl)

OCHRONA ZABYTKÓW

Budowa Muzeum Narodowego. Z Warszawy piszą nam: Prace przy budowie Muzeum Narodowego, przerwane od wiosny z powodu niesumienności firmy budowlanej, zostaną w początku listopada wznowione. Budowa fundamentów jest skończona, mury doprowadzone przeciętnie do pierwszego pietra. Dwa pawilony są pod dachem; przeprowadzone będą w nich przez zimę prace stolarskie, a na wiosnę oddane zostaną na dział sztuki zdobniczej. (wp.)

MUZYKA

Nowy dyrektor Konserwatorium. Jak się dowiadujemy, nominacja p. Czesława Marka na dyrektora Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Poznaniu jest faktem dokonany. Dyr. Marek przybywa wkrótce do naszego miasta aby objąć swe obowiązki. Nowy dyrektor — jak pokrótce zaznaczamy narazie — pracował dotąd stale w Zurychu i dał się już szeroko poznać jako wybitny kompozytor, laureat wielu konkursów.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Echa jury sztuki na P. W. K. Rozdawnictwo nagród na Powszechnej Wystawie Krajowej spotkało się, jak to zwykle w takich razach bywa z szerokiemi i krytycznemi komentarzami, które objęły także i dział sztuki. Dyrektor Państwowej Szkoły Zdobniczej w Poznaniu, p. Karol Maszkowski, który był powołany na zastępcę jurora, nadesłał nam kopję listu swego z dnia 30 czerwca, wystosowanego do prezydium jury — w którym to liście oświadcza, że jury zostało zdekompletowane przez nieobecność trzech członków na pięciu i że wobec tego nie będzie brał w niem dalszego udziału, jeżeli skład nie będzie stosownie uzupełniony. Ponieważ to się nie stało, przeto obrady i rozstrzygnięcia jury zapadły już bez udziału dyr. Maszkowskiego.

Ceramika pokucka. Ze Lwowa piszą nam: Pisząc o przemysle ludowym na Pokuciu w jednym z dzienników przypominam p. A. Fischer, że między garnaczami pokuckimi wielu jest Polaków, którzy stylem swym oddziaływali zawsze na ceramikę ruską. Wśród garnaczy tych wyróżniają się Piotr Koszak, Petronela Nappowa i Broszkiewicz. Ten ostatni zerwał wprawdzie z motywami używanymi dotąd w ceramice pokuckiej, ale pomysły jego cechuje ciekawy wschodni, etnicznie ormiański charakter. (rl)

TEATR

„Wielki Kram” w Katowicach. Z Katowic piszą nam: W Teatrze Polskim została odegrana przez „Teatr Premier” dyr. Frączkowskiego komedja Bernarda Shawa „Wielki Kram”. Rolę króla kreował p. Junosza Stępowski. (tk.)

Gwiazda tenisu na scenie. Nasz korespondent londyński (z gr.) donosi nam: Sławny tenisista Tilden rozpoczął występy w jednym z teatrów Londynu w średnio głupiej ramocie scenicznej. Okazuje się, że Tilden od pięciu lat grał na scenach amerykańskich i popelniał nawet jedną sztukę. Pod tą postacią nie przejdzie jednak do historii.

SZKOLNICTWO

Jubileusz gimnazjum. Ze Lwowa piszą nam: W roku przyszłym wypada 110-letnie istnienia gimnazjum im. Szajnochy. Ponieważ stulecie wypadło w czasie wojny i nie mogło być uroczyste obchodzone dyrekcja postanowiła uczcić obecnie wypadające 110-letnie. Zawiązał się komitet organizacyjny obchodu z byłych profesorów i wychowanków zakładu. Na zebraniu organizacyjnym przewodniczył rektor Politechniki, dr. Weigel, przemawiał obecny dyrektor gimnazjum, dr. Buzath. Komisja obchodowa ukonstytuowała się pod przewodnictwem dr. Poratyńskiego i opracowuje program uroczystości ku uczczeniu b. wychowanków zakładu, którzy położyli zasługi dla kultury polskiej. Uczniami tego gimnazjum byli m. in.: Szajnocha, Smolka, Brückner. (nl)

PISMA NADESLANE

Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności. Nr. 5. Treść: Ostatnie wydawnictwa. — Posiedzenie Wydz. filologicznego. — Posiedzenie Wydz. historyczno-filologicznego. — Posiedzenie Wydz. matematyczno-przyrodniczego.

„Kronika Miasta Poznania”. Nr. 3. Treść: W. Szczygielski: „Kazimierz Pułaski pod Poznaniem”. — Ks. dr. K. Kantak: „Sylwetki Bernardynów Poznańskich”. — Dr. A. Wojtkowski: „Z dziejów stosunku Poznania do zagadnień słowiańskich w XIX”. — Zapiski. — Dział bieżący. — Z ruchu wydawniczego.

„Przegląd Budowlany”. Zeszyt 8. Treść: Zasady projektu rozwiązania zagadnienia budownictwa mieszkaniowego. — O realny program budownictwa mieszkaniowego. — Zagadnienia budowlane na konferencji sfer gospodarczych z Rządem. — Różne cele — różne drogi. — Ankieta o prowadzeniu robót budowlanych. — Zagadnienia budownictwa mieszkaniowego na Kongresie w Rzymie. — Nowa austriacka ustawa o popieraniu budownictwa mieszkaniowego. — Memoriał w sprawie pomocy doraźnej dla ruchu budowlanego. Sytuacja przemysłu ceramicznego. — Budowa domu akademickiego w Warszawie. — Kronika. — Dział opisowy. — Tabele. — Ceny materiałów budowlanych. — Ceny robocizny.

KIM I CZEM BYŁ PIOTR WIELKI?

O Rosji pisze się wiele — Od Piotra do Lenina — Książka p. Oudarda — Żywo, a ściśle — Nielatwe zadanie — Sąd Waliszewskiego — Fryderyk o Piotrze — Car odarty z osłonek — Bez planu — Pozór kultury — Następstwo: katastrofa.

Nigdy może nie pisano tak dużo o Rosji, jak obecnie. Szczególnie interesują badaczy te momenty dziejowe, które z epoką współczesną mają pewne wspólne cechy lub wiążą się z nią genetycznie. Do takich okresów należy panowanie Piotra Wielkiego. Rosja bowiem carska, potężna Rosja przedwojenna, została stworzona przez niego. Z nastaniem bolszewizmu upadło dzieło wielkiego reformatora. Symbolicznym niemal znakiem tego upadku dawnego ustroju było przeniesienie stolicy z Petersburga do Moskwy.

„Lenin zwyciężył Piotra Wielkiego... Moskwa powróciła do swego barbarzyństwa naturalnego”. — Tak ujmuje syntetycznie znaczenie Piotra Wielkiego i bolszewizmu w dziejach Rosji autor ostatniej biografji wielkiego cara francus Georges Oudard w swej książce „La vie de Pierre le Grand”, wydanej w zbioru Le roman des grandes existences. Autor jej to nie tylko historyk zawodowy, ale powieściopisarz. Rozgłos zdobył sobie książką o słynnym awanturniku i reformatorze finansowym, jakim był Law. Praca nad tem dziełkiem, z entuzjazmem przyjętem przez krytykę francuską zapoznała autora z epoką i zachęciła do poszukiwań historycznych. Pisząc o szkockim aferzyście, którego Piotr Wielki pragnął sprowadzić do siebie, zetknął się z postacią władcy rosyjskiego i tak się nią zainteresował, że poświęcił jej cały tomik.

Szkic ten stoi na pograniczu monografji naukowej i romansu historycznego. Niema w nim aparatu naukowego, przypisków, cytat źródłowych, ale długi wykaz dzieł drukowanych a nawet rękopisów świadczy, że autor gruntownie zbadał obfitą literaturę przedmiotu. W wyborze faktów nieraz przeważa materiał anegdotyczny, nie opuszcza zwłaszcza autor żadnych autentycznych, czy mniej pewnych szczegółów o charakterze romantycznym, lecz w całej książce niema rzeczy zmyślonych, fantastycznych. W sposób ten, właściwy pisarzom francuskim, Oudard łączy lekkość i żywość opowiadania ze ścisłością historyczną.

Napisać rzecz nową o Piotrze Wielkim nie było łatwo. Miał on szczęście do biografów. Zbadano wszystkie niemal szczegóły jego życia. Wydano całą skalę sądów o nim: od apoteozy do potępienia. Uwielbiali go pisarze, poeci i historycy. Voltaire pisał o nim z zachwytem. Poeta rosyjski Puszkina w kilku swych utworach wynosił na wyżyny wielkiego władcy i jego dzieła. Najwybitniejszy rosyjski historyk, Sołowjew, z zapałem opowiadał o wielkich czynach cudownego bohatera, któremu przypisywał niemal nadprzyrodzone siły. Polscy dziełopisarze nie mogli podzielać tego zachwyty, trudno im było zapomnieć jego zachowanie się w Witebsku i Połocku, gdzie postawił się nad unitami i znaczny obszar kraju złupił i zniszczył. Jednakże i u nas znalazł się historyk, piszący przeważnie w języku francuskim, który w obszernym dziele, poświęconym Piotrowi Wielkiemu z niezwykłym uniesieniem pisze o nim. Dla K. Waliszewskiego Piotr Wielki jest przede wszystkim genialnym reformatorem, który położył wiecznotrwale podwaliny pod potęgę państwa.

Waliszewski pisał swój panegryk w r. 1896, w czasie największej potęgi caratu. Przeszło zaledwie lat dwadzieścia od chwili ukazania się tego dzieła, potęga Romanowych upadła, przyszedł bolszewizm, wielkie dzieło wielkiego reformatora rozpadło się w gruzy. Innymi oczami patrzył na Rosję przed laty 30 Waliszewski, innymi spogląda na republikę sowiecką Georges Oudard. W innej też perspektywie ukazuje się Piotr Wielki, gdy się nań patrzy ze szczytu potęgi caratu i odmienny powstaje obraz, gdy się nań spoziera z ruin bolszewizmu. Dlatego też postać Piotra Wielkiego wypadła w innym zupełnie oświetleniu niż u Waliszewskiego.

Według Oudard'a najsprawiedliwszy sąd o wielkim carze wydał Fryderyk II, kiedy jeszcze jako następcę tronu w liście do Voltaira tak wyrażał swą opinię o zmarłym już wówczas cesarzu: „Historyk musi niedyskretnie zerwać zasłonę, okrywającą postać tego władcy, i ukazać ją ze wszystkiemi wadami ludzkiemi i z niewielu bardzo zaletami. Nie był to umysł

wszechstronny, który wszystko obejmuję i który wszystko chce zgłębić; ale człowiek opanowany przez fantastyczne pomysły, które narazie dają rozgłos i nęcą swoją nowością. Nie był on też bynajmniej tym nieustraszonym wojownikiem, który niczego się nie lęka i nie zatrzyma się przed żadnem niebezpieczeństwem, ale podłym tchórzem, którego wszystkie siły, a nawet zwykła brutalność, opuszczały w chwili krytycznej. Okrutny w czasie pokoju, słaby na polu walki; zachwycający się cudzoziemcami, nienawidzący swych poddanych...” itd. Oraz zasadnicze rysy portretu, naszkicowanego przez Fryderyka Wielkiego. Obydwaj historycy: Waliszewski i Oudard cytują te słowa, jeden aby wykazać ich fałszywość, drugi, aby je uzasadnić. Ukazać postać Piotra Wielkiego taką jaką była w rzeczywistości, rzucić ją z piedestału, słowem „rozbić statuetkę brązową” — jak się dziś mówi a ukazać żywego człowieka, oto zamiar francuskiego pisarza.

I pod tym względem całkowicie spełnił postawione sobie zadanie. Przed oczami czytelnika od samego początku ukazują się postacie Piotra Wielkiego, odarta ze wszystkich osłonek. Szczególnie autora razi ta występująca sprzeczność pomiędzy misją kulturalną zbliżenia Rosji do Europy a zupełnem barbarzyństwem, niemal chamstwem wielkiego reformatora. Krok za krokiem śledzi jego życie rodzinne i publiczne, opowiada tysiące anegdot o zachowaniu się cara i jego otoczenia na obczyźnie. Podczas pobytu Piotra w Londynie dano mu na mieszkanie jeden z najładniejszych budynków. Wspaniała rezydencja w kilku dni wyglądała jak stajnia. Kiedy król angielski wszedł tam z pierwszą wizytą, pomimo chłodu, kazał otworzyć wszystkie okna, ponieważ nie można było wytrzymać z powodu straszego odoru, jaki pozostawili po sobie przybywcy z Moskwy, udający się do Europy po zdobycze kulturalne. Ten kontrast pomiędzy zupełną barbarzą a powierchownym nalotem kultury, to jedna zasadnicza cecha wielkiego reformatora.

Druga, którą na każdym kroku stara się uwydatnić pisarz francuski — to brak jakiegokolwiek planu, wytkniętego na dalszą metę. „Piotr Wielki — powiada — nie miał nigdy ani planu ani metody, ale umiał dostosować się zawsze do okoliczności”. — W działaniu swoim więcej był burzycielem niż twórcą. Reforma Piotra Wielkiego była dziełem rewolucjonisty, który pragnie przerobić świat według swej modły, ale nie czynem władcy, który pracuje dla przyszłości. Z tego to powodu wielkie pozornie dzieło Piotra nie było trwałe. Gwałtowna za pomocą razów kija („dubiny”), tortur i kar wprowadzana kultura nie przejęła się głębiej, nie weszła do szerszych warstw narodu. Obok pozorów kultury — kultury nieraz bardzo wysokiej — Rosja jako całość pozostała krajem barbarzyńskim.

To też pierwszy kataklizm dziejowy, bolszewizm, na długo zniszczył jej siły żywotne.

Dr. K. Chodynicki.

Poznań.

KSIĄŻKI NADESLANE

J. O. Curwood: „Dolina śmierci”. Tow. Wydawn. „Rój”, Warszawa 1929 r.

„Pawilon Związku Obrony Kresów Zachodnich na Powszechnej Wystawie Krajowej”. Poznań 1929. Nakł. Zw. Obrony Kresów Zachodnich.

Marja Dunin-Kozicka: „Dziedzice myśli”. Z cyklu: „Przeorane szlaki”. Lwów 1930. Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich.

„Elizje Orzeszkowej w hołdzie”. Grodno 1929. Wydawnictwo Komitetu Budowy Pomnika E. Orzeszkowej w Grodnie. Stanisław Lipecki: „Zbiory im. Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów”. Kraków 1929. Nakł. autora.

„Ustawodawstwo Polskie z lat 1917-1928”. Tom VI. rok 1925. Wyd. nieurzędowe Ministerstwa Sprawiedliwości. Warszawa 1929.

Stanisław Szober: „Życie wyrazów”. I. Powstawanie wyrazów. (Nowotwory słowiskie i zapożyczenia). Warszawa, 1929 Gebethner i Wolff. Biblioteczka Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Nr 8. Conan Doyle: „Przygody brygadiera Gerarda”. Tow. Wydawn. „Rój”, Warszawa 1929 r.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Kto płaci za protestowane weksle?

Jeden z nestorów kupiectwa wielkopolskiego, w świeżo opublikowanej autobiografii, porównując czasy, w których rozpoczął praktykować z dobą dzisiejszą taki oto kreśli obraz stanu kupieckiego Poznania z przed laty niewiele więcej 40-tu: Porównania niema między ówczesnym poziomem moralnym kupiectwa a demoralizacją, spowodowaną przez ostatnią wojnę. Nie było wówczas „takich oszustw, sprzeniewierzeń i niesumienności. Uczciwość była nawet przesadna. Wielu wolało zupełnie zbankrutować, aniżeli tak lekkim sercem krzywdzić drugich, jak dziś, żyjąc nad stan i nie płacąc”.

„Krzywdzić drugich, nie płacąc... Sporo prawdy tkwi w powyższym porównaniu! Stosunki kredytowe, pojęcie o świętości kredytu radykalnemu uległy przeobrażeniu. Dzisiaj mieć protest weksla nie jest dla firmy ani dyshonorem, ani katastrofą. Odpadł przedwojenny motyw kompromitacji handlowej i niema mowy o dawnym zwyczajowym rygorze utraty kredytu na przyszłość. Prawie chciałoby się rzec, że niewykupywanie weksla jest takim samym momentem, jak i moment dyskonta...
Zjawisko protestów wekslowych nabrało cech nagminności.
Sprawie tej poświęcił Adam Grzymała-Siedlecki świetny feljeton na łamach „Kurjera Warszawskiego”. Cenny autor, opierając się na statystyce protestowanych weksli, dochodzi do smutnych refleksyj. Jakże ich nie mieć, skoro w jednym miesiącu sierpnia zaprotestowano weksli na łączną sumę 98 milionów złotych. Niemal 100 milionów... Zważywszy, że obecna wartość akcji Banku Polskiego wynosi około 150 milionów złotych, dochodzimy do wniosku, że miesięczna nasza niewypłacalność wekslowa odpowiada 61 proc. bazy, na której się opiera nasz bank emisyjny, zaś roczna niewypłacalność dochodzi do sumy równej 60 proc. naszego budżetu państwowego.

— Kto właściwie płaci za protestowane weksle? pyta Grzymała-Siedlecki. I w odpowiedzi opowiada następującą historyjkę, zasłyszaną od komiwojażera tekstylnego:

— Co to jest weksel? Franzmann z Dzielnej wziął u mnie towaru za 18 tysięcy złotych i wystawił mi weksel. Przychodzi dzień płatności i Franzmann też przychodzi: „Nu? „Ja się przyszedł pożegnać”. „Co jest? „Jadę do Argentyny”. „Dlaczego ty jedziesz do Argentyny? „Ze wstydu”. „Z jakiego wstydu? „Z jakiego wstydu? „Ja nie mam 18.000, żeby ci za weksel zapłacić”. No, to ja już wiedział, że ja mam wyjąć z kieszeni tysiąc złotych, i dać mu, żeby tylko nie jechał. Poprostu ja mu zapłacił kosztą niepodróży. Czy ja był myszygene? Nie. Bo jak on nie wyjedzie, to ja może kiedyś od niego odbiorę te 18.000, a jak on w Argentynie, to ja napewno nie dostanę. Ale ile ja jestem stratny dziś — Dziewiętnaście tysięcy. Czy mnie stać na taką stratę? Ktoś mi musi za Franzmanna zapłacić. Nu i od dziś ja muszę towar drożej sprzedawać tym, co płacą. W każdym zapłaconym mi metrze towaru jest kawalek Franzmanna.
I tak za Franzmanna, za niewykupione weksle płacimy progresją drożyzny, my wszyscy, którzy... płacimy!

— Kto właściwie płaci za protestowane weksle? pyta Grzymała-Siedlecki. I w odpowiedzi opowiada następującą historyjkę, zasłyszaną od komiwojażera tekstylnego:

— Co to jest weksel? Franzmann z Dzielnej wziął u mnie towaru za 18 tysięcy złotych i wystawił mi weksel. Przychodzi dzień płatności i Franzmann też przychodzi: „Nu? „Ja się przyszedł pożegnać”. „Co jest? „Jadę do Argentyny”. „Dlaczego ty jedziesz do Argentyny? „Ze wstydu”. „Z jakiego wstydu? „Z jakiego wstydu? „Ja nie mam 18.000, żeby ci za weksel zapłacić”. No, to ja już wiedział, że ja mam wyjąć z kieszeni tysiąc złotych, i dać mu, żeby tylko nie jechał. Poprostu ja mu zapłacił kosztą niepodróży. Czy ja był myszygene? Nie. Bo jak on nie wyjedzie, to ja może kiedyś od niego odbiorę te 18.000, a jak on w Argentynie, to ja napewno nie dostanę. Ale ile ja jestem stratny dziś — Dziewiętnaście tysięcy. Czy mnie stać na taką stratę? Ktoś mi musi za Franzmanna zapłacić. Nu i od dziś ja muszę towar drożej sprzedawać tym, co płacą. W każdym zapłaconym mi metrze towaru jest kawalek Franzmanna.
I tak za Franzmanna, za niewykupione weksle płacimy progresją drożyzny, my wszyscy, którzy... płacimy!

Krótkie informacje gospodarcze

— Pertraktacje w sprawie zawarcia nowego traktatu handlowego polsko-jugosłowiańskiego wznowione zostaną w listopadzie r. b. w Warszawie.
— Kwestja budowy kanału, łączącego Bukareszt z Dunajem, znajduje się na drodze do szybkiej realizacji. Budowę tą interesuje się obecnie szereg firm angielskich.
— Węgierska produkcja celulozy w r. b. przewyższała już produkcję zeszłoroczną o około 30 proc. W związku z mocną tendencją dla celulozy na rynkach światowych, produkcja węgierska zapatruje się na sytuację w przyszłości optymistycznie.

— Na dorocznej konferencji Amerykańskiej Federacji Pracy, prezes Federacji Groen oświadczył, że Federacja była i jest za ustawą ograniczającą imigrację do Stanów Zjedn., która grozi obniżeniem obecnej wysokiej stopy życiowej warstw robotniczych w Ameryce.
— Argentynski Bank Narodowy podwyższył stopę dyskontową do 7 proc.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	21. 10.	22. 10.	23. 10.	24. 10.	25. 10.	26. 10.
Pszenica						
Warszawa	39,50	39,50	—	39,25	39,00	—
Poznań	37,00	—	36,75	—	36,75	36,75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	38,5	38,00	—	38,00	—	38,00
Zyto						
Warszawa	25,00	24,75	—	24,6	24,65	—
Poznań	23,25	—	23,00	—	23,00	23,00
Lwów	24,25	—	—	—	—	—
Lublin	24,00	23,75	—	24,00	—	23,75
Jęczmień						
Warszawa	25,00	25,00	—	25,00	25,00	—
Poznań	26,00	—	26,00	—	26,00	26,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	23,00	23,00	23,00	23,00	—	22,50
Owies						
Warszawa	24,50	24,50	—	24,50	24,50	—
Poznań	23,75	—	23,50	—	23,50	23,50
Lwów	—	23,0	—	—	—	—
Lublin	22,00	22,25	—	22,50	—	22,50

Ponownie wypadła zanotować obniżenie ceny pszenicy i zytka, które miało miejsce w ciągu ub. tygodnia na wszystkich krajowych rynkach zbożowych. Spadek w ciągu tygodnia sprawozdawczego jest nieco mniejszy niż w poprzednim okresie sprawozdawczym; różnica kursu przeciętnej ceny tygodnia ostatniego a poprzedzającego wynosi po 50 do 75 gr dla kwintala pszenicy i zytka.

Krajowe koła handlowe składają tę nową depresję na rynku wewnętrznym na karb światowej sytuacji na giełdach zbożowych. Ujawnienie olbrzymich zapasów amerykańskich, które w życie tylko wynoszą 15,6 milj. buszli podziało wysoce deprymująco na poziom cen. Donoszą również z Argentyny o nadzwyczajnych urodzajach pszenicy. Nadmiar zbóż przyczynia się przeto do niskiego kształtowania cen.

W zakresie eksportu nie uczyniło polskie rolnictwo prawie nic. Pierwsze 3 miesiące po żniwach, które pozycyuje się za najkorzystniejsze dla eksportu, nie zostały wykorzystane. Rolnictwo tłumaczy się niemożliwością sprzedawania ziemiopłodów wzajemian za weksle, gdy potrzeba gotówki. Przedsiębiorstwa zbożowe uzależniają kampanję eksportową od kredytów, gdyż przy ogólnym braku kredytów nie stać ich na samodzielne finansowanie eksportu zboża.

Możliwość eksportowe istnieją; na rynku niemieckim jest możliwość ulokowania około 30 tys. tonn miesięcznie po cenach światowych. Rolnictwo spodziewa się, że rząd, który zawsze hojnie szafuje zapewnieniami o swej życzliwości przyjdzie obecnie z pomocą gorąco upragnionych listów wywozowych. Wówczas rozpoczęłaby się akcja eksportowa przy istotnym poparciu ze strony rządu.

Nabiał

Rynek jajczarski stoi obecnie pod znakiem stagnacji. Wpłynęły u nas na to warunki atmosferyczne oraz ukazanie się znacznych ilości jaj konserwowanych. Zbyt zagranicą jest słaby: pod koniec tygodnia notowano za towar znany 32,50 do 34,50 dol. za 2 półskrzyńnie eksportowe.

Na rynku niemieckim panuje nastroj spokojny. Podwyżka nastąpiła na rynku włoskim. Pociągnięto to za sobą zmianę tendencji na rynku francuskim w kierunku zwykłym. Na rynku angielskim istnieje mocna tendencja, przyczem ceny poszły w górę. Popyt wzrósł się na polskie jaja we Wiedniu, i tam istnieją w chwili obecnej dobre widoki na zbyt.

Mięso i bekony

Na krajowych targowicach bydła panuje tendencja mocna; szczególnie mocna jest konjunktura na cielęta. Skąd inąd jednak słyszy się głosy obawy, że obecna sytuacja zbożowa, taniość paszy, wreszcie głód gotówki skłaniają rolników do wyzbywania się trzody. Grozi to nadmiarem podaży i nieodzowną w takich razach reakcją — obniżeniem ceny.

Dla bekony w przeciągu zeszłego tygodnia w notowaniach giełdowych nie zaszły żadne zmiany. Ceny trzy-

mały się mocno. Cena, polskiego bekonu na rynku londyńskim trzymała się na poziomie 94 do 100 sh. za cetr angielski. Do Anglii przybyło z Polski w ostatnim tygodniu 2.284 bal.

Towary kolonialne

Jedyną dziedziną, w jakiej panuje jakiś żywszy obrót, jest handel towarami kolonialnymi. Na porządku dziennym znajduje się obecnie sprawa podniesienia ceny cukru o 5 proc. Kwestję tę dyskutuje się obszernie. Mocna tendencja panuje na migdały, rodzynki i korzenie. Tendencja dla kawy jest w dalszym ciągu słaba. Szczególnie mocna jest tendencja dla luźnej herbaty. Ryż azjatycki ma na rynkach światowych tendencję mocną europejski jest tańszy, aniżeli we wrześniu. Na rynku krajowym popyt na ryż wzrasta, ceny utrzymują się jednak na niezmiernym poziomie.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma turecka ze Smyrny pragnie importować z Polski różnego rodzaju narzędzia, artykuły metalowe, blaszane, aparaty dla destylacji, obrabiarki do drzewa, tekstylja, maty kokosowe, papier, artykuły papierowe różnego rodzaju, chemiczne produkty, szkło, kryształ, porcelanę, fajans, cement, lampy elektryczne, kable, trzewiki, śniegowce itp.

Firma z Kapsztadu pragnie importować z Polski walizki ręczne ze skóry weżowej lub t. p. nowości.

Firma z Kapsztadu pragnie importować z Polski tran.

Firma ze Stambułu pragnie importować z Polski wszelkiego rodzaju tekstylja, chemiczne wyroby, farmaceutyczne produkty, papier, zabawki, artykuły fantazyjne oraz wyroby gumowe.

Firma z Beyreuthu pragnie importować z Polski wyroby tekstylne, wyroby półczosnicze oraz kołdry.

Firma syryjska chce nawiązać stosunki handlowe z fabrykami polskimi wyrabiającymi następujące artykuły: wyroby tekstylne, wszelkiego rodzaju lekkie tkaniny na lato, materje na suknie damskie oraz ubiory męskie, najnowsze tkaniny bawełniane, drukowane, bawełna i jedwab sztuczny drukowane, satyna bawełniana, podszewki bawełniane, płótno na pościel, meble gięte, krzesła, okucia budowlane, łożka żelazne, wyroby z fajansu, porcelany i szkła, kapy i koce bawełniane i półwełniane, naczynia emalowane, papier do pisania, pakowania etc., celulozę, obuwie gumowe i płócienne, skóry na obuwie.

Wszelkich bliższych informacji udziela Miejski Urząd Targu Poznańskiego, ul. Marsz. Focha 18.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Utworzenie powiatowych urzędów ziemskich w Gnieźnie i Jarocinie.** Dziennik Ustaw nr. 73 zawiera m. in. rozporządzenie min. reform rolnych z dnia 11 sierpnia, mocą którego powołuje się do życia na obszarze właściwości terytorjalnej okręgowego urzędu ziemskiego w Poznaniu dwa powiatowe urzędy ziemskie mianowicie w Jarocinie i Gnieźnie. Właściwość terytorjalna powiatowego urzędu ziemskiego w Jarocinie rozciąga się na powiaty: jarociński, pleszewski, koźmiński i krotoszyński, które wylacza się z dotychczasowych właściwości pow. urzędu ziemskiego w Ostrowie. — Kompetencje pow. urzędu ziemskiego w Gnieźnie rozciągają się na powiaty: gnieźnieński, wrzesiński i średzki, które wylacza się z właściwości terytorjalnej pow. urzędu ziemskiego w Poznaniu.

(k) **Import bydła polskiego do Czechosłowacji.** Kontyngent importowy bydła polskiego z Czechosłowacji wynosi według umowy handlowej 16.000 szt. rocznie. Według obliczeń min. rolnictwa polski kontyngent importowy został od maja do września r. b. już wyczerpany. Na usilne starania ze strony organizacji konsumentów i przetwórców udało się skłonić czechosłowackie ministerstwo rolnictwa do udzielenia pozwolenia przywozu dla dalszych 1.000 sztuk bydła z Polski w miesiącu październiku r. b.

(k) **Wzrost pracy na P. K. P.** Miesięczne zestawienia przewozów, dokonanych na P. K. P. w r. b., w porównaniu z temi zestawieniami lat ub. wykazują stały i znaczny wzrost przewozów. I tak, gdy we wrześniu 1927 przewożono przeciętnie dziennie 17.000 wagonów 15-tonnowych, to w tym samym miesiącu r. b. przewieziono przeciętnie 19.394 wagonów. Duży wzrost wykazuje rubryka transportów tranzytowych i rubryka, ilustrująca wywóz i naładunek węgla, koksu i brykietów.

(k) **Górnictwo węgla na Górnym Śląsku we wrześniu r. b.** Górnośląski Związek przemysłowców „górnio- hutniczych” podaje następujące dane, dotyczące górnictwa węgla na polskim Górnym Śląsku w mies. wrześniu 1929 r. Wydobycie węgla przy 25-ju dniach roboczych osiągnęło 2.932.088 tonn (w sierpniu przy 26 dniach roboczych — 2.941.222 tonn). Własne spalanie węgla w przemyśle wyniosło 240.145 tonn (237.138 tonn). Zbyt węgla w kraju osiągnął ogółem 1.643.223 tonn

(1.551.220 tonn), z tego na obszarze polskiego Górnego Śląska — 627.370 tonn (614.387 tonn). Zagrancę wywieziono w miesiącu sprawozdawczym 1.030.394 tonn, (1.188.033 tonn). Całkowity więc zbyt osiągnął we wrześniu — 2.678.617 tonn, (2.739.253 tonn). Zapas węgla z końcem września osiągnął 575.642 tonn (562.803 tonn). Ogółem podstawiono kopalniom 236.548 wagonów; w stosunku do zażądania brakowało 2,4 proc. Ogółem zatrudnionych było robotników na kopalniach węgla 89.413 osób w sierpniu — 88.055 osób).

Z ZAGRANICZNY

(z) **Walka o import nierogacizny do Austrji.** „Wiadomości Gospodarcze”, organ polsko - austrjackiej Izby handlowej, wskazują na niebezpieczeństwo grożące eksportowi polskiej nierogacizny do Austrji ze strony konkurencji węgierskiej i jugosłowiańskiej. Węgierski wywóz trzody chlewnej do Wiednia wzrósł w r. b. o 160 proc. Wywóz bydła bitego, który w r. ub. prawieże nie istniał, powiększył się w r. b. o 12.502 sztuki. Dowód żywej trzody z Jugosławji podniósł się w ciągu roku bież. o 70 proc. Hodowcy węgierscy czynią usilne starania celem wzmocnienia produkcji i wywozu, przyczem popierani są przez rząd węgierski, który wypłaca nawet premje wywozowe. Jak wiadomo, ze względu na austrjacką opozycję krajową nastąpiło ograniczenie wywozu polskiego. Obecnie jednak okazuje się, że produkcja austrjacka nie zdoła wypelnąć luki, powstałej skutkiem ograniczenia wywozu polskiego. Z faktu tego korzystają inne państwa. Podczas, gdy eksport polski jest skrupowany, Węgry i Jugosławja mogą zwiększyć swój wywóz do Austrji bez jakichkolwiek ograniczeń.

Z WYDAWNICTWA

(w) **Statystyka Pracy.** Ukazał się 4-ty zeszyt kwartalnika „Statystyki Pracy” organu Głównego Urzędu Statystycznego, poświęconego zagadnieniom pracy. W części sprawozdawczej podane zostały dane statystyczne o stanie rynku pracy i warunkach pracy w drugim kwartale b. r., statystyka strajków w pierwszym kwartale br. oraz dane z działalności Funduszu Bezrobocia. Poza tem zeszyt zawiera dwa większe opracowania statystyczne, jedno Ewy Estreicherówny o placach starych robotników rolnych, oraz Maksymiljana Ziomka o warunkach pracy w drucarstwie w Krakowie.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urządowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 29 października 1929.

Spędzono: wółw 89 buha 201 krów 415 bydląt 705 świń 1760. cieląt 381. owiec 545 Razem 3391 zwierząt.

Placono za 100 kg żywej wagi za:

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.)

BYDŁO:

Woly:
Pełnomięsiste, wytuczzone nieoprzegane 000—000
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 000—150
Mięsiste tuczone starsze 000—000
Miernie odżywione 000—000

Buhaje:
Wytuczzone pełnomięsiste 156—160
Tuczone mięsiste 140—144
Nie tuczone, dobrze odżywione starsze 124—128
Miernie odżywione 110—116

Krowy:
Wytuczzone pełnomięsiste 160—166
Tuczone mięsiste 140—150
Nietuczzone, dobrze odżywione 120—126
Miernie odżywione 080—100

Jałowice:
Wytuczzone pełnomięsiste 156—164
Tuczone mięsiste 140—148
Nietuczzone, dobrze odżywione 120—130
Miernie odżywione 100—110

Młodzież:
Dobrze odżywione 110—116
Miernie odżywione 100—107

Cieleta:
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone 220—230
Tuczone cielęta 200—210
Dobrze odżywione 170—190
Miernie odżywione 000—160

OWCE:

Wytuczzone, pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy 140—150
Tuczone starsze skopy i maciorci 120—126
Dobrze odżywione 110—116
Miernie odżywione 100—104

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 264—272
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 252—260
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 240—248
Mięsiste świnie ponad 80 kg 226—234
Macjory i późne kastraty 210—220
Świnie bekonowe 226—234

Przebieg targu normalny.

Dokola strajku krawców konfekcyjnych

Strajk, o którym pisaliśmy już niejednokrotnie, trwa w dalszym ciągu i jak zauważyć można zatacza szersze kręgi.

Z wygłoszonego na niedzielnym zebraniu referatu o sytuacji strajkowej wynikało, że dotąd żadnych nie wszczęto kroków, aby dojść do wspólnego porozumienia między strajkującymi i pracodawcami. Również nie zwołał żadnej konferencji p. inspektor pracy.

To też strajk się przedłuża.

Po referacie informacyjnym, p. Czarczyński przedstawił zgromadzonym statystykę z roku 1924 a 1929, wykazującą, jak podrożały obecnie w stosunku do roku 1924 węgle, światło, nici i inne przybory, potrzebne krawcom w warsztacie.

Najbardziej duszą drobne rzemiosło podatki, szczególnie obrotowy i świadectwa przemysłowe, które formalnie zabijają drobnych krawców. Ciężary te odczuwają krawcy dopiero od 1927 r. po przejęciu władzy przez rząd pamajowe.

Posel Czyszewski oświadczył, że rozumie ciężkie położenie strajkujących.

Posel Miklaszewski na wstępie zaznaczył, że mówi nie jako poseł, lecz jako krawiec. Podkreślił on i porównywał podług cennika dotychczasowego płace niektórych sztuk. W tym kierunku krawcy w placach od sztuki czują się b. pokrzywdzeni — i dla tego rzecz ulec musi koniecznej naprawie. Posel Miklaszewski stwierdził dalej, że doloży wszelkich starań, by zniesiono niesłuszny podatek obrotowy.

Całe zebranie mimo, że odbyło ono się pod hasłem niezadowolenia, miało przebieg spokojny.

W końcu zebrani podkreślili raz jeszcze wyraźnie swoje stanowisko, mianowicie, że stoją wytrwale na gruncie narodowo-katolickim, dalecy od hasel klasowych i że nie powodują się żadnym kierunkiem politycznym, a strajk obecny ma podłoże czysto gospodarcze. (z)

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

RADJO

Programy radjofoniczne

Sroda dnia, 30 października 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż-towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln.; PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.15 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 koncert popularny (transmisja z Warszawy); godzina 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; 19.25 pogadanka francuska (wygl. p. Omer Neweux); godz. 19.45 kronika „Tygodnia Radjowego”; godz. 20.05 odczyt p. t. „Francja współczesna” (wygl. prof. dr. Marjan Jedlicki, doc. U. J.); godz. 20.30 koncert muzyki ludowej; Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Vorela. Bogna Mińska (sopran), Jadwiga Komorowska (akomp.); W przerwach — od 21.10 — 21.25 kwadrans literacki. (Transmisja z Warszawy); godz. 22.15 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.30 radjografja; godz. 23.00 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „Harczerze polscy na międzynarodowym zlocie skautów” (wygl. p. A. Kamiński); godz. 15.45 komunikat harcerski; godz. 16.15 program dla dzieci z Krakowa. (Bajka Glińskiego p. t. „O sprytnym Grzesiu”; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „O węzłach jadowitych” — wygl. inż. Juliusz Frydrychowicz; godz. 17.45 koncert popularny orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego; godz. 19.10 „Skrzynka rolnicza”; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 19.58 sygnał czasu z Warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego; godz. 20.15 feljeton p. t. „Sławne kobiety XIX wieku” — Bernard Szarlitt;

ODBIORNIK BEZ LAMP

PH LIPS „MINIWATT”

TO — **OKRĘT BEZ STERU**

nw 4805

godz. 20.30 koncert kameralny w wykonaniu kwartetu warszawskiego Tow. Muzycznego (1-sze skrzypce — Eugenja Umińska-Jaworska, 2-gie skrzypce — Kurzątkowski, altówka — Tomasz Jaworski, wiolonczela Kazimierz Blaschke). Słowo wstępne powie Piotr Rytel; godz. 21.10 kwadrans literacki: Fragment z powieści Kossak-Szczuckiej p. t. „Złota wolność”; godz. 21.25 koncert solistów. Wykonawcy: Tomasz Jaworski (skrzypce), Umberto Macnez (tenor), prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. 22.10 feljeton p. t. „Opinia publiczna” — wygl. red. Zdzisław Kleszczyński; godz. 22.25 „Z dymkiem papierosa” — p. Z. Kawecki; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. Świecik z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze. 10 zł; — Julia Skorwider. Bytom, 6.50 zł; — Franciszka Niewiadomska 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 441.60 zł.

Na kamień na grób Bartosza Głowackiego: T. G. 1 zł; — Kalberg 1 zł; — Zygmunt Dob 50 groszy; — Log 50 gr; — B. S. 2 zł; — razem 5 zł.

Na budowę kościoła w Sołczu: 222,35 zł wyplacono dnia 28. 10. 29. ks. prob. Putzowi.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Gier Pokojowych.** W dniu 30 b. m. nadzwyczajne walne zebranie na sali p. Bayerowej.

— **Tow. Przemysłowców „Sobieski”.** — Plenarne zebranie odbędzie się w środę 30 bm. o godzinie 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad występ Kółka śpiewu, wykład ks. regensa Rolewskiego „O państwie kościelnem” oraz inne bardzo ważne sprawy. Wobec tak obszernego porządku obrad uprasza się o jak najliczniejsze przybycie członków.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych.** Można zapisać się na członka przy ul. Grudzień 47 u Stanisława Kasprzyka; tam przybędzie maż zaufania z polecenia Sekretarjatu Zw. Inwal. Cywiln. Rzplitej Polskiej w środę i czwartek od godz. 11 do godz. 12.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Zebranie Sekeji eucharystycznej odbędzie się w środę, dnia 30 bm. o godz. 19,30 przy ul. Wodnej 8.

— **Tow. Gimn. „Sokol” Poznań - Wilda.** Zebranie zarządu odbędzie się w środę d. 30 bm. o godz. 20 u p. Zawadkowej.

— **Stow. Polsk. Młodzieży Katol. p. w. św. Kazimierza, Poznań - Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę 30 bm. o godzinie 20 na salce parafjalnej. Na porządku obrad m. i. wykład p. t. „Wrażenia z wycieczki do Rzymu pielgrzymki polskiej”, który wygłosi prezes.

— **Tow. Młodych Przemysłowców wydział metalowy.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek dnia 31 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska nr. 8. Wykład p. Pacholskiego o podkuwaniu koni.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. N. Nowicki.** Kursy te są prywatne. Po szczegółowe informacje radzimy zwrócić się do wymienionej w ogłoszeniu organizatorki (K)

— **P. Krzesiński, Śrem.** Prosimy zamówić te wydawnictwa w księgarni miejscowej, lub też w księgarni G. Gebethner i Wolff, Poznań, ulica Franciszka Ratajczaka 36. (K)

— **B. K.** Przepisom ustawy o urlopach nie podlegają zakłady przemysłowe rzemieślnicze, zatrudniające 4 lub mniej pracowników. Natomiast terminatorom i uczniom poniżej 18 lat przysługuje i w tych zakładach po roku pracy urlop 14-dniowy. (K)

**WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ**

**RZETELNE
NAJTANIE
ZRÓDŁO
ZAKUPU!**

**E. GRZEŚKOWIAK
POZNAŃ, RYNEK 83**

DO PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANE ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA

ODCISKI ZADAĆ W SZYBKOŚCI

ERSIKANS St. Górskiego POI RAK NOG PACH usuwa po i używa

Pn 48899 415-6

W niedzielę, dnia 27 października o godzinie 9.30 zmarł po krótkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy ojciec, dziadek, teść i wuj, ś. p.

Piotr Sikorski

weteran z r. 1863

w 85 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 30 bm. o godz. 3 po południu z kostnicy szpitala wojskowego przy ul. Wały Jana III na cmentarz garnizonowy.

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, wnuki i rodzina.

zw 19875

Poznań, dnia 27. X. 29 r., ul. Mostowa 14 a.

Dnia 26 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p. zw 19 880/1

Antonina Brodowska

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 30. 10. rb., o godz. 3,30 po poł., z zakł. św. Józefa.

O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.

Wypadek 130.

Wszystkim Krewnym i Znajomym za liczne dowody współczucia i wieńce oraz za ostatnią przysługę oddaną naszemu kochanemu mężowi, ojcu, teściowi i dziadkowi, ś. p. nw 4868

Kazimierzowi Kempie

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina.

Swarzędz, dnia 28. 10. 1929 r.

W sobotę, dnia 26 października 1929 r., zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy maż, nasz najukochańszy ojciec, ś. p. nw 4867

Juljan Dimmich

w 73 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 30 b. m., o godz. 3 po południu.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona i dzieci.

Trzemeszno, Zegrowo.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

W niedzielę, dnia 27 b. m., o godz. 9,15 rano, zasnąła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, po długich, ciężkich cierpliwie znoszonych cierpieniach, nasza najdroższa nigdy niezapomniana córka i siostra, ś. p. zw 19 882

Aniela Jewasińska

przeżywszy lat 25. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 31 b. m., o godz. 3 po poł., z domu żałoby przy ul. Łąkowej 13, na cmentarz parafjalny w Dębcu.

Nabożeństwo za duszę drogiej Zmarłej odbędzie się w sobotę o godz. 7 rano.

Bolesną stratą ciężko dotknięci i w głębokim smutku pogrążeni

rodzice i siostra.

Osobnych zawiadomości nie wysyła się.

Piękne i niedrogie wino gronowe

ROUSSILLON

czerwone, pełno słodkie,
dla chorych i rekonwalescentów
polecają

NYKA & POSŁUSZNY

nr 6564-44.36 SKŁAD WIN istn. od roku 1868
POZNAŃ, Wrocławska 33/34 — Telefon 11-94.

OBJEKT FABRYCZNY

nowocześnie urządzonej, z budynkiem własnym z do mem mieszkalnym dla robotników i t. d. oraz terenem dla ewentl. rozbudowy jak najkorzystniej położonym w Lwowie, z powodu likwidacji przedsiębiorstwa do sprzedania. Zgłoszenia piśmienne pod „Zaraz” do Biura Ogłoszeń „Nowa Reklama”, Lwów, Bałogrego 26. np 4806

We wtorek, dnia 29 października r. b., o godz. 5 rano, zasnęła w Bogu po krótkich i bolesnych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najtroskliwsza, najukochańsza matka i teściowa, ś. p.

z Nowackich

Marja Warmińska

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 2 listopada o godz. 3 po południu z domu żałoby. ul. Małeckiego 25.

W imieniu boleśnie dotkniętej rodziny
ks. Warmiński.

Poznań, dnia 29 października 1929 r. zw 19888

Ś. p.

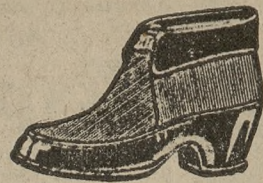
Klemens Rakowski

zmarł w Panu po krótkich, ciężkich cierpieniach, dnia 28 października 1929 r., o godz. 10 rano. Wyprowadzenie zwłok najdroższego i najlepszego męża, ojca i wuja, odbędzie się dnia 30 października o godz. 3.30 po poł. z domu żałoby przy ul. Drużbackiej / na cmentarz parafialny w Górczynie, o czym Przyjaciół i Znajomych zawiadamiają

w serdecznym żalu i nieutulonym smutku pograżeni
żona, synowie i rodzina.

Za spokój duszy ś. p. Zmarłego odbędzie się dnia 31 b. m. o godz. 8 rano msza św. w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

Poznań, w październiku 1929 r. zw 19-89

Już czas
zakupić

Śniegowce i Kalosze

dla Pan — dla Panów — dla Dzieci
NAJNOWSZE FASONY

Buty damskie obszyte sybirskim kremerkiem.
Śniegowce damskie obszyte futerką i z ciepłą podszewką.
Eleganckie męskie śniegowce.

Kw 1059

The Gentleman

właśc. Stefan Schaefer

POZNAN
ul. Nowa 1. TELEFON 31-69. ul. 27 Grudnia 4.

Dla pp Urzędników dogodnie warunki spłaty na asygn. f-y Kredyt, Poczta 30, II p.

Chrzan marynowany i Ćwikła z chrzanem

tarty i krajana mechanicznie, bez dotyku rąk, na maszynach opatentowanych, własnego wynalazku — wyrobu

Tow. „LECH“, Warszawa
Złota 65, telefon 429-19

żądać we wszystkich wędliniarniach, sklepach kolonialnych, spożywczych i restauracjach.

Ostrzegamy przed nabywaniem innych mało wartościowych niehygienicznych naśladownictw nie tartych mechanicznie. nw 4865

Rury żebrowe

do ogrzewania kupię.
Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 19883

Wykonuje

wykroje (sznyty)

w blasze, papierze jak również wszelkie części precyzyjno-mechaniczne, wedle wzorów i rysunków oraz tachometry.

Bernard Rohowski, Poznań,
ul. 3 Maja nr. 4 Pw 6544-44,41

Fabryka Maszyn do pisania i warsztaty reparacyjne. Tel. 21-52, 42-52, 51-02.

FUTRA

Męskie sportowe od 150.— zł
Błamy pod futra „ 45.— „
Skórki tchórze „ 16.— „
„ sealowe „ 7.50 „
„ karakulowe „ 125.— „
„ krecie już „ 1.— „
czarne wydry „ 175.— „

Skórki, błamy wszelkiego rodzaju po dotychczasowych niskich cenach.

Specjalność:
Fachowe poszycie futer!
B. HANKIEWICZ
Poznań, Wielka 9
(wchód z ul. Szewskiej)
telefon 29-11.

Dla P. P. hurtowników specjalne ceny. Pw 6546-41, 41/14

E. REIMANN, Poznań, ul. Półwiejska 38

polecam eleganckie
kapelusze damskie
w wielkim wyborze
zw 19879
ŻALOBNE KAPELUSZE stale na składzie.

Kryte samochody

używane, w dobrym stanie, gotowe do wyjazdu.
okazyjnie na sprzedaż:

FIAT 9/30, coupé 6 osób.
PEUGEOT 9/28, cond. int. 4 osób.
BOUTON 9/30, coupé, 6 osób.
CHEVROLET — dorożka 6 osób.

Także kilka otwartych samochodów, dobrze utrzymanych. Spłaty dogodnie.

„PRAGA“ AUTOMOBILE, Pl. Wolności 11.
(Samochody do obejrzenia w garażu „Praga“ przy ul. Przemysłowej 23, narożnik pl. prez. Drwęskiego).
Pw 6440-43, 125

Amerykański wynalazek

NOWOSC

nietłukące się

szkła do zegarków,
okrągłe i fasonowe

poleca

firma: **W. MAYER** właśc. L. Nałaskowski, ul. Nowa 11

Pw 6289-41, 327

Ostrzegam!

przed przyjmowaniem prima weksła na sumę 800.— zł. wystawca „Ceres“, Żnin, akceptant Anna Stachurska, Czewujewo, poczta Rogowo, żyrowany przez firmę Leon Krzewiński, Rogowo, płatny 17 stycznia 1930.

Leon Krzewiński
Rogowo.

dw 2500

Marmeladki
Karmelki

tylko z firmy

W Półtyk

Al. Marcinkowskiego 6
(przy poczcie).
Pw 6-05 43, 132

Piece żelazne

Kuchnie westralskie
Rury i kolana
Łóżka żelazne
Łóżka wyscielane
Magle domowe
Wagi decymalne
Karnisze do okien
Druć do orasowania stomy

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 6545-41, 32

PROSZEK

KOGUTEK

DLA DOROSŁYCH

USUWA NAJUPORCZYWSZY

BÓL GŁOWY

OSIRZEZENIE:

Cheć nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie żądać oryginalnych proszków z „Kogutkiem“ Gaseckiego, znanych od lat trzydziestu. Zwracając uwagę i odrzucającie uporcezywie polecane naśladownictwa w podobnym do naszego opakowania. Pw 8975

Dywany

K. Kuźaj
27 Grudnia 9

K. K.
P.

Sekretarz adwokacki

notarjalny, rutynowany, lat 32, najlepsze świadectwa, poszukuje posady. Łask. zgł. z pod. warunków do Kurjera zw 19890

Szyny kolejkowe

Szpaldinga 2-metr., 5-metr. na pokładach żel. i luźne, profil 65 tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zw 19672

ZAKŁADY MECHANICZNE

„URSUS“

Spółka Akcyjna

Centrala: Warszawa, Skierniewicka 27/29
Telefon 11-84

Telefon 11-84 Tw 478

SILNIKI SPALINOWE

od 3-ch do 600 K/M.

!!! MAXIMUM WYDAJNOŚCI !!!

przy minimalnych kosztach eksploatacji

ODLEWY z żeliwa i metali półszlachetnych

ARMATURE do pary, wody, gazu oraz specjalną do cukrowni.

Przedstawicielstwo na Woj. Poznańskie:

Zakł. Mechanicz. „URSUS“
Oddział w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 16.

Poszukuję do mego składu delikatesów — win — dziczyzny

dzielnego ekspedjenta

władającego językiem polskim i niemieckim oraz znającego dokładnie branżę i umiejącego pisać modnym piśmem la-kowym. Oferty tylko Panów, którzy powyższym warunkom mogą sprostać, uprasza się nadesłać z fotografią, odpisami świadectw oraz podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu do firmy **St. Strzelecki — Toruń, Szeroka 25.**
Pw 6542-64, 421

Spalinowe Motory ALFA na benzynę i naftę

Najodpowiedniejsze dla rolnictwa i drobnego przemysłu, o sile 1 1/2, 2 1/2, 3 1/2 i 6 K. M.

Na dogodnych warunkach, poleca

Towarzystwo ALFA LAVAL Sp. z o.o.
Poznań, ul. Gwarna 9, tel. 53-63, 53-54.

Parowa Pralnia „POLONIA“
ul. Grunwaldzka 18
przyjmuje
bieliznę do prania i prasowania

Wykonanie szybkie i staranne.
Na życzenie odbiór i dostawa w dom.
Telefon 79-56

STENOTYPISTKA

pisząca biegle na maszynie syst. „Underwood“ lub „Continental“, władająca językiem polskim i niemieckim i obeszna z prowadzeniem korespondencji **poszukiwana** do biura ogłoszeń

REKLAMA POLSKA Aleje Marcinkowskiego 6

OKUCIA BUDOWLANE

Wszelkie zamki i zawiasy do drzwi, balkon. krat i bram Antaby spiżowe i gięte „Regnery“ zamki „Wolne Zajęty“
Warsztaty stolarskie, drut kolczasty, piece żelazne po cenach hurtowych poleca Pw 6021-39 85
„PRZEWODNIK“, św. Marcin 30 skład żelaza i artykuły techniczne.

Stodoły drewniane

każdej wielkości dostarcza szybko **G. WILKE, handel drzewem.** Poznań. Sew. Mielżyńskiego 6. dw 234

Magistrat miasta Torunia sprzedaje:

- 4 polewaczki uliczne dwukonne, jednokonna czterokołowa i jednokonna dwukołowa;
- dwa beczkowsy po 1 500 L.;
- 6 wozów roboczych 3-calowych;
- 2 wozy do wywożenia śmieci kryte;
- 2 wozy robocze jednokonne;
- wózek ogrodniczy na resorach;
- sikawka parowa na 1 500 L.;
- sikawka 4-kołowa konna na 500 L.;
- 2 wozy rekwizytowe straży pożarnej jeden z sikawką dwutłokową ręczną przenośną na 500 L.;
- podwozie dla drabiny rozsuwanej „Magirusa“;
- 12 koni roboczych wraz z pólzorkami.

Wymienione rzeczy znajdują się w dobrym stanie.

Magistrat miasta Torunia.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Samochód
światowej sławy „Voisin“, limuzyna nowy oraz teje marki nowe podwozie sprzedam bardzo korzystnie z powodu likwidacji przedsiębiorstwa oraz wyjazdu zagranicę. Prawdziwa okazja dla posiadaczy ziemskich. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 181

Opel
10/30 Landulet. 6 osob. w bardzo dobrym stanie natychmiast do oddania za cepe z 2 900. „Imperatora“ Poznań. Sew. Mielżyńskiego 21. dw 2 671

Kamienice
narożnikowa II ptr. dwa składy, skład delik. restauracja 8 pokojowe mieszkanie wolne. miasto powiatowe Cera 35 000 wpłaty 18 000 reszta na 10 lat sprzedam. Strab. Poznań. Wierzbicice 43. zdw 67 649 50

2 domy
nowe w mieście 8 morg roli, kupno korzystne. cena 18 000. wpłaty 10 000 Cyraniak. Poznań, św. Marcin 63. Pw 6523-29-48.179-180

Sprzedam
biała sypialka w dobrym utrzymaniu. Adres wskaże Kurjer. zdw 67 695

Gospodarstwo
80 mrg. buraczanej ziemi. kompl. inwentarze, blisko miasta, zabudowania masywne. dom 5 pokoj. spieszenie sprzedam przy wpłacie 15 000. Cyraniak. Poznań, św. Marcin 63. P 6 501-43.184

Bronzy — marmury
Aleks. Thomas. Alabastry. kryształ. Przybory artystyczne. Pw 6 034-43.7

Składy
wielki wybór różnych branz w Poznaniu i na prowincji na dogodnych warunkach poleca Cyraniak. Poznań, św. Marcin 63. Pw 6 537/6-44.24/5

Singera
maszyn. rower i magnet do motocykla tania sprzedam. Warsztat Mechaniczny. Szamarzewskiego 31. zdw 67 882-3

Konie
robocze na sprzedaż. Zwierzyniecka 8. zdw 67 943-4

Taksówka
nowoczesna ze stalą „oncesja“ zegarem i numerem. gotowa do jazdy bardzo korzystnie na sprzedaż. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz. Automobile Poznań. Patr. Jackowskiego 49. tel. 6515. bpw 859-60

Gospodarstwo
prywatne 97 morg pszennej ziemi w jednym planie zabudowania masywne. bez inwentarzy. mały wymiar. cena 33 000. wpłaty 16 tys. reszta na 14 lat bez procentu w pobliżu Poznania. Cyraniak. Poznań, św. Marcin 63. Pw 6 535/6-44.26/7

Lóżka
gazowa lampa na sprzedaż. Plac Świątokrzyski 2, II. zdw 67 675

Wielkopański
majątek 800 Poznańskie pierwsze klasy. cena milion pięćdziesiąt tysięcy. wpłata 350 000. jak również większe i mniejsze majątki w Poznańskim, Pomorskim, Kongresówce na korzystnych warunkach poleca Biuro Handlowe Boltar. Skarbowska 17. tel. 52-42. bpp 849

Domy
w Poznaniu i na prowincji w różnych cenach bardzo korzystnie kupna zamiany poleca Biuro Handlowe Boltar. Skarbowska 17. tel. 52-42. bpp 848

Bardzo tanio
sypialnia biała. jedno osobowa. palta męskie zimowe mało używane. Niegolewskich 30 a I. prawo. zdw 67 738

Samochód
Buick, 4 cyl Coupe, mało używany z powodu zmiany przedsiębiorstwa na sprzedaż Zgłosz. garaże A. Królak. ul. Jeżycka 27 telefon 78-49. zdw 67 713

Urządzenie
składowe, dobrze utrzymane. sprzedaj Kazimierz Knast. 3 Małajka 6. zdw 67 709

Lampy
gazowe, lóżka używane. 10 mtr. dywanu kokosowego. jak nowy. sprzedaj Poddańsowa Szamarszewska 34. zdw 67 698

Sprzedam
wannę kąpielową wraz piecem gazowym. Maszalska 7. parter, lewo. zdw 67 707

Magiel
dobrze utrzymany sprzedam Zwierzyniecka 12. zdw 67 696

Plac
budowlany korzystnie do nabycia przy ul. Chelmońskiego Zgłoszenia Kurjer zdw 67 690.

Młode
wilki na sprzedaż. Zgłoszenia Wawrzyńca 30 Józwiak. zdw 67 631

Sypialnia
javorowa, używana w dobrym stanie. do sprzedania Adres wskaże Kurjer zdw 67 725

Sprzedam
samochód używany półciężarowy. Adres wskaże Kurjer. zdw 67 674

Radioamatorzy pamiętajcie
że najkorzystniejszym miejscem zakupu dla Was to „Elektrovox“ Półwiejska 30. naprzeciw Kwiatowej. zdw 67 655

Lusterka
celuloidowe różne fasony i wielkości sprzedaj tanio. Ogrodowa 20, II, lewo. zdw 67 646

Poszukuję zaraz lub później do składu artykułów męskich Kw 1060

ekspedjentki

zdolnej i samodzielnej. Reflektuję tylko na pierwszorzędną siły. Oferty z życiorysem i odpisami świadectw uprasza się do:

The Gentleman

ul. 27 Grudnia 4. POZNAŃ ul. 27 Grudnia 4.
TELEFON 31-69

Lokalu handlowego

złożonego z dwóch do trzech pokoi najchętniej przy ulicy Wielkiej lub okolicy, poszukujemy natychmiast. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 4862

Ekspedjentki

poszukuje zaraz

Skład masła M. MICZYŃSKA

Pl. Sw. Krzyski 3. Pw 1987/7

KONKURS.

Starosta Krajowy Pomorski ogłasza konkurs na stanowisko

naczelnika wydziału budowlanego

z poborami grupy VI, z 15% dodatkiem komunalnym. Możliwość awansu do grupy V. Wymagane wyższe studia techniczne i praktyka w dziale budownictwa nazijnego na kierujących stanowiskach oraz, o ile możliwości, także praktyka w dziale drogowym i znajomość spraw, dot. melioracji wodnych i nieprzekroczonej 45 rok życia. nw 4206

Do podania należy dołączyć:

- metrykę urodzenia,
- poświadczenie obywatelstwa polskiego,
- uwierzytelnione odpisy świadectw,
- curriculum vitae,
- świadectwo moralności, wystawione przez państwową władzę policyjną,
- świadectwo zdrowia, wystawione przez lekarza urzędowego.

Posada może być objęta ewtl. zaraz. Wnioski z podaniem osób, na których referencje kandydat się powołuje, należy skierować do Starosty Krajowego Pomorskiego w Toruniu, Mostowa 13, do dnia 30. 11. 1929 r.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku dłużnika Alberta Bauma, zamieszkałego w Grodzisku, wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 25 października 1929 r., o godz. 12,45 po poł. postępowanie upadłościowe. nw 4204

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. Antoniego Thuma, dyrektora Browarów Grodzkich.

Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 19 listopada 1929 r., godz. 10.

Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 12 listopada 1929 r., o godz. 10 przed połudn. — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 2 grudnia 1929 r., o godz. 10 przed połudn.

Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy teje rzeczy, mając dług, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 19 listopada 1929 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy.

Sąd Grodzki w Grodzisku.

Na wniosek Walentego Dudka, Dom obuwia, Poznań, Wielkie Garbary 39, o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza się termin na dzień 19 listopada 1929 r., o godz. 11, pokój 23, do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się, by na termin przybyli celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 21 października 1929. Sąd Grodzki 2a. nw 4207

Przetarg przymusowy

W środę, 30 b. m. o godz. 12-ej przy ul. Wieżowej 10 (tirmie „Przewóz“) sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: **kompletne urządzenie saloniku.**

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sądowy,
Poznań, Wielkie Garbary 33, tel. 26-10.
nw 4269

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Chodzieży, w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Chodzież, tom XII, wykaz L. 567, na imię Adolfa Gutzmanna, właściciela cegielni w Chodzieży, zostanie dnia 15 stycznia 1930, o godzinie 10 przed połudn. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 1. nw 4205

Nieruchomość składa się z parcel L. 161—163, 170—171, 427/136 etc. 747/198 etc. mapy L. 2, obręb Chodzież, stanowiących rolę i zabudowania z ogólnym obszarem 6,6942 ha. Czysty jej dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi 68,40 Tal., a wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 775,— Mk. Matrykuła art. 419, księga podatku budynkowego L. 553.

Wyciąg z księgi podatku gruntowego i budynkowego, tabelę oraz inne dane dotyczące gruntu można przejrzeć w Sekretarjacie Sądu.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej Chodzież, k. 567, dnia 5 lipca 1928 r.

Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawadopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozstrzeżeniu wierzycieli i innych prawach.

Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda.

Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybycia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna.

Chodzież, dnia 25. 10. 1929 r.

Sąd Grodzki.

PRZETARG PUBLICZNY

Magistrat miasta Wronki, powiat Szamotuły, rozpisuje przetarg publiczny na budowę szkoły powszechnej 7-klasowej z równoległymi oddziałami razem 13 izb szkolnych z przynależnościami. dw 2670

Oferty w osobnych losach:

- na prace ziemne, murarskie, asfaltowe i żalaztowe;
- na prace żelbetonowe;
- na prace ciesielskie,

należy składać w zapieczętowanych kopertach opatrzonych napisem: „Oferta na budowę szkoły powszechnej we Wronkach“, z wymienieniem poszczególnego losu — do dnia 14 listopada r. b., do godziny 11 przed południem, w biurze Magistratu we Wronkach, w którym to terminie nastąpi otwarcie ofert w obecności przybyłych reflektantów. Oferty złożone po upływie tego terminu nie będą rozpatrywane.

Odnosne plany i warunki są wyłożone do wglądu w biurze Państw. Inspekcji Budowlanej w Międzychodzie, gdzie można otrzymać druki ofertowe, za zwrotem ich kosztów w wysokości a) i c) po 7,— zł,

b) 3,— zł, zaś komplet rysunków za zwrotem własnych kosztów, tudzież wszelkie wyjaśnienia, dotyczące projektowanej budowli.

Magistrat miasta Wronki we Wronkach zastrzega sobie dowolny wybór oferenta względnie nieuwzględnienia żadnej oferty, bez podania powodów.

Wronki, dnia 28 października 1929 r.

Magistrat miasta Wronki.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Gospodarstwa
resztówki od 25-300 mórg na korzystnych warunkach kupna. gminy poleca Biuro Handlowe Boltar. Skarbowa 17, tel. 52-42. bwp 847

Maszyny do szycia rowery
wielki wybór, niskie ceny! dogodne warunki spłaty. „Titania”. Poznań. Gwarna 15. nw 4710

1 limuzyna Chevrolet
6 cyl nowa org karoserja oraz 1 podwozie 2 tonn okazynie na dogodnych warunkach na sprzedaż. Komna Sp z o p Automobile Poznań Dąbrowskiego 83/85 Tel 77-67 i 54-73 nw 4340

Z podwozu
zwinięta hodowli kur rasy zielononóżek oddaje tegoroczne kurki i koguty. Cena za 9 kur i koguta 100 zł włącznie opakowania. Kurki i koguty są z różnymi hodowlami, nie spokrewnione. kurki nieś będa w początkach listopada. Zgłoszenia: Majątek Unisław dw 6212

Cieżarówka
prawie nowa pierwszorzędnej marki. nośność 1300-1500 kg. bardzo tania na sprzedaż. Do obojętności w garażach firmy Hem-powicz. Automobile, Fabryka Karoserji Poznań. Patr. Jackowskiego 49. tel. 6515. bwp 857-8

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncarz Wielka 13 Klienteli zamieszko-wej oddawamy własnym samochodem Pw 4 972 73

Pończochy
ładne, dobre, tanie A Szymański Poznań 6w Marcina 1 specjalny skład pończoch K w 998 9

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncarz Wielka 13 Klienteli zamieszko-wej oddawamy własnym samochodem Pw 4 972 73

Ogrodnictwo
28 mórg pszenno-buraczanej ziemi, willa 8 pokoi, 100 okien, 2 stawy rybne sprzedane lub wydzielone, do objęcia potrzeba 6000 zł. Spiesznie Osadopol, Rzechpospolitej 9. zdw 67 964

Okazja
biurko dębowe (dyplomata) oraz fotel dębowy mało używane, korzystnie na sprzedaż, cena 150 zł. Strzelecka 80, przez podwórze. zdw 68 044

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztat, zape-d elektr., dobre położenie, nadaje się na inne branże. Adres wska-że Kurjer zdw 68 046

Trzy
samochody 2 Fordy model 27, kryty i otwarty i De Dion Bouton sportowy sprzedam przy niskiej wplatcie, reszta dogodnie warunki. Zgłoszenia Hoffmann, Poznań, Wrocławka 22, pierwsze piętro. zdw 68 042

Sypialnia
dębowa, komfortowa, mało używana, za 1 100 zł do sprzedania. Obejrzeć można Różana 4a, III. Matelski, Żalatiw K, Ostrowski, Wielka 15. zdw 67 768

260 mórg
przy Poznaniu pszenna ziemia, cena 160 000, wplaty 60 000 220 mórg pszenna ziemia, od Niemca cena 11 000, wplaty 50 000 sprzeda Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6 zdw 68 064

Kiosk - skład
solidny, rozbierny, ośmiokrotny, 16 m², piętro pokoi lub maszyn, gablotki, sprzedam. Focha 80, front, I. piętro, lewo do 10 rana. zdw 68 069

Wilka
dobrego do interesu sprzedam. Kolejowa 53, Dominczak. zdw 68 079

Parcelę
8 mórg z podkładem żwiru przy ul. Bukowskiej sprzedam za 26 000 Maciejewski i Ska, 27 Grudnia 16, telefon 14-15. zdw 68 080

2 motory
1 ropowy 6 k. m., 1 benzynowy 12 k. m., mało używane w dobrym stanie, nadające się dla rolników okazynie na sprzedaż. Olejarnia Mecaniczna, Pogorzela Wlkp., zdw 67 151

Skład
kapeluszy damskich ładny w do-brym punkcie z urządzeniem, niedrogo do odstąpienia. Może być na inna branżę. Adres wskaże Kurjer zdpw 67 306

Płaszcz damskie
sprzedaje gotowe, wykonuje mia-rowe najtaniej. Stary Rynek 76, I. piętro. 67 079

Motocykle
mało używane sprzedaje tania — Koszczyński, Pasaż Apollo. zdw 66 601

Drut kolezasty
ocynkowany, używany tania roz-przedaje „Przewodnik” skład ła-za, św. Marcina 30. zdw 147

Objekt
fabryczny, budynek długi 22 me-try, szeroki 10 metrów, z maszy-ną łączącą parowa wentylowa 150 k. m. z kotłem wodno-rurko-wym, z kominem murywanym, wysokim 23 mtr, przy większym miesiące. Stacja w miejscu. Korzytnie do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 67 753

Skład
z towarem przy głównej ulicy w Inowrocławiu zaraz do przejęcia. Oferty Inowrocław, skrzynka pocztowa 74. zdp 67 842

Wielki
wybór składów różnych branży poleca „Poznańska Informacja” Fredry I, II, ptr. zdw 68 052

Dwa łóżka
szafa, łóżanka i kuchnia na sprzedaż. Pólna 28. zdw 67 745

Restauracje
sprzedam lub zamienię na skład kolonialny, pewna egzystencja dla inwalidy. Restauracja dobrze prosperuje, gotówki potrzeba 3 500. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 744.

Wózek
dziecięcy „Brennabor”, sprzeda-tam tania. Matysiak, Górczyńska 31b, I. zdw 67 761

Futro
sealowe, używane 150 zł, nadaje także na podszycie futra meskie-go, obłożenie płaszcza damskie-go. Słowackiego 34, I. lewo. zdw 67 743

Warsztaty stolarskie
pierwszorzędne długości 190 cm 145 złotych tania rozprzedaje — „Przewodnik”, skład żelaza 5w, Marcina 30 zdw 66 146

Samochody i pianina
nowe i używane oddaje i zaku-puje. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 426

Parcelę
ca 1500 m² w górnej części So-lacza zaraz sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 779

Komin
żelazny 400 mm, wysokość 18 m. Kocioł parowy, stojący pow. Og-rzewalnej 20 m² na 6 atm. Nad-aje się do mleczarni Maszyna parowa 30 KM (PS) Motor 8 KM (PS) przewoźny do mlacarni. Sprzedaj okolicznościowa. — Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 37-64. bwp 836

Kino
wedrowne sprzedam albo wspólnika przyjme. Zgłosz Kurjer zdw 67 772

Płaszczki
dziecięce tania! hurtownia Ry-baki 10, II lewo. Pw 6043-44.12

Urządzenie
składowe korzystnie sprzeda — Kona, Prac. Kolej., ul. Towaro-wa. Zgłoszenia od 4-6 wiecz. zdw 67 827

Ogródek
działkowy na sprzedaż przy ul. Bukowskiej Patrona Jackow-skiego 19, Michalak zdw 67 825

Frakowe
ubranie sprzedam tania. Adres wskaże Kurjer rw 7486

Kartony
Pudełka segregatory itp. wyko-nuje tania. Wlkp. Kartonaż, Po-znań, ul. Dąbrowskiego 79. — Tel. 7468 zdw 66 812

Skład
przy Starym Rynku nadający się na każdą branżę na sprzedaż. — Kurjer zdw 67 573

Radjo
5 lampek, głośnik Philipsa skrzynka z anodówkami, akumu-lator, wykonanie wykwintne ra-zem za 900 sprzedam. Oferty pod zdw 65 418 do Kurjera.

Kryte samochody
używane w dobrym stanie, goto-we do wyjazdu, okazynie na sprzedaż: Fiat 9/30 coupé 6 osob. Peugeot 9/28 cond int 4 osob. Bonton 9/30 coupé 6 osob. Che-vrolet — dorozka 6 osob Także kilka otwartych samochodów do-brze utrzymanych Spłaty dogód-ne „Praga”. Automobile Pl. Wolności 11. (Samochody do obejrzenia w garażu „Praga”. przy ul. Przemysłowej 23, naroż-nik pl. prz. Drzewskiej). Pw 6439-43.126

Okazyjne kunno
Sprzedam większą ilość krzybów suszonych litewskich, ratunek I. cena bezkonkurencyjna Aniola, ul. Marzalka Focha 79. zdw 67 807

Składowe urządzenie
lub skład z mieszkaniem, dwie stacje od Poznania do objęcia zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 798

Posiadłość wiejską
wydzierżawie lub sprzedam blisko Poznania, duży sad, szpara-garnia i rola, dom 7 pokoi, sli-czne położenie. Stosownie dla emerytów lub osrodków. Zgłosze-nia Kurjer zdw 67 701

Maszynę
do szycia korzystnie sprzedam. Gdzie, wskaże Kurjer zdw 68 835

Majątek
na Pomorzu pow Brodnica 360 mórg żywy i martwy inwentarz nadkompl dom 7 pokoi zabud maszyn., wodociąg 15 min od stacji linia Warszawa—Gdańsk. Blizszych danych udzieli A Cy-bulski, Brodnica n/Drw. tel. 142. zdw 67 337

Dwie
parcelę pod budowę na Winia-rach zaraz na sprzedaż. Cyra-niak, Poznań, św. Marcina 63. zdw 66 175

Powóz
landau na gumach lekki w bar-dzo dobrym stanie sprzedam ko-razynie ul. Stawna 6. zdw 67 124

Okazja
Płaszcz karakulowy prawie no-wy okazynie do sprzedania, oraz przefasonuje futra na naj-nowsze modele. Jankowski, Rze-chpospolitej 3. bpw 1852

Planino
wysokowartościowe, nowoczesne, zagraniczne natychmiast do na-bycia. Znaczek na odpowiedzi. — Agentura Kurjera Poznańskiego, Jarocin, Rynek 11. nw 4855

Dywany
chodniki, linoleum fabryk krajo-wych oznaczonych medalami zło-tymi na wystawie poleca po ce-nach najniższych — Poznański Skład Dywanów właściciel Piotr Jakubiak ul. Wrocławska 20, przy Placu Światokrzyskim. zdw 60 422

Warsztaty mechaniczne
w centrum miasta Poznania 150 m kw nowo urządzone gotowy warsztat pracy z kuźnią instalacja światła, siły, maszyny z powodu objęcia innego przedsię-wiorstwa korzystnie do przejęcia Cena 10 000 zł. Wiadomość: In-formator”. Poznań Pasaż Apollo zdw 67 307

Za 55 złotych
serwis obiadowy 12 osob. porcel. Za 8,50 serwis do kawy porcel. Za 28 zł ½ tuz. noży i widelcy. Alpała lecz tylko w Hurtowni Wroniecka 24 w podwórze. zdw 66 394

Dom
sprzedam przy Poznaniu z loka-torami. Oferty Kurjer zdw 67 211

Dom
z dwoma składami, restauracją, kolonialką i rzeźnictwem, staj-nia, zajazdem, dużym ogrodem w mieście powiatowem, gdzie znajdują się wszelkie szkoły, z powodu zmiany przedsiębiorstwa jest zaraz do sprzedania. Zgło-szenia przyjmuje Józef Fabiszak Wagrowiec, ul. Keyńska. zdw 67 394

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski. Woźna 12 (Butel-ska). bwp 829

Piec
duży kafflowy, transportowy, tania do nabycia. Ludwik Zieliński. Górna Wilda 109, restauracja. zdw 67 261

Meble
po znizonych cenach na dogod-nym warunkach spłaty sprzedaje Płuciński, Wodna 7. zdw 67 166

Antyczne
meble rozmaite na sprzedaż. — Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 67 067

Willa
10-pokojowa, komf., ogród, ob-szerne budynki fabryczne, z światłem, siłą i wodą, stajnie z garażem, przy tramwaju blisko centrum, sprzedam przy wplatcie 65 tys. zł. Mieszkanie 5-pokojo-we i budynki fabryczne natych-miast do objęcia Zgłosz. Kur-rier zdpw 67 785

Meble
tania poleca Kalkus, Wrocław-ska 19. zdpw 67 784

Antyki
wielki wybór Bracia Pióro — Aleje Marcinkowskiego 28. Kp 1039

Futra
wskiego rodzaju spody pod futra oraz różn. kórki sprzedaje najtaniej Specjalny Maga-zyn Futer St. Piotrowski Szkol-na 9 K w 970

Najkorzyst-niejszy zakup futer
obecnie tylko w firmie W. Król-kiwicz, ul. Pod-górną 6. Wielki wybór. Reparatcja w własnych pra-cowniach pierw-szorzędnie, tania. Czas już najwyż-szy zapoznać się w cieple futro. Pw 4 271-29.92

Kożuch
meski z kołnierz, karakul., płaszcz zimowy i duże lustro ruhomo okazynie na sprzedaż. Ul. Ma-tejki 40-41, parter, prawo. zdw 67 855

Radjo
3 lamp., kompl. tania sprzedam. Słowackiego 27, Waszkowski, jw 2926

Skład
kolonialny, mieszkanie 3 pokojo-we, towarem lub bez tania sprze-da Wielkopolska Centrala, św. Marcina 78. zdw 67 870

Pianino
sprzedam. Matejki 44, parter, lewo. zdw 67 873

Tanio
na sprzedaż szynfoniarka, gramo-fon, ul. Stroma 7, II, lewo. zdw 67 914

Śmietnik
żelazny w dobrym stanie sprze-dam. Piekary 4, właściciel. zdw 67 905

Parcelę
1.000 m² w Dębcu przy tramwa-ju oraz 1.200 metrów Droga Ur-banowska tania sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 68 025

Pianino
tania sprzedam. Dąbrowskiego 49 a, od godz. 10-12 i 5-7. zdw 68 029

Salonik
składający się 9 części, pięknie utrzymany sprzedam ewentualnie przyjmie w zamian pianino dobrej marki. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 021

Blüthner
fortepian skrzydło krótki używa-ne jak nowe wartości 14 000 zł, sprzedam za gotówkę za 7 000 zł, ewentualnie wplaty 5 000, reszta weksłami. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 68 018

Fortepian
tania sprzedam. Dolna Wilda 60, skład kolonialny. zdw 68 030

Wózek
sportowy z budką sprzeda Kna-pik, Zwierzyniecka 20, IV. zdw 67 877

Kawiarnia
cukiernia w Toruniu dobrze pro-sperująca z towarem i urządze-niem, objęcie 16 000. Blizszych informacji Cyraniak, Poznań, św. Marcina 63. Pw 6 533-44.22

Sypialnię
jasna, dębowa, (prawie nowa) tania sprzedam. Mostowa 33, parter, lewo. rw 7 459

Dom
z piekarnią korzystnie na sprze-daż. Cena 50 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 67 988

Motocykl
„Sarolea” z przyczepką sprzedam za cenę przystępną. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 989

Radjo
5 lampowe 400, Golus, Grobla 18 zdw 68 004

Nowożeńcom
piersiönki, obrączki ślubne szcze-rze zło to poleca Chwikowski, św. Marcina 40. zdw 67 978

Piec cukierniczy
już rozebrany, oczyszczony, jak nowy, dwa trzony po dwie blachy (może być również po cztery) silnie uzbrojony do sprzedania tania, tel. 62-70, najlepiej 10 rano. zdw 68 067

Pianino
jak nowe korzystnie do sprze-da-nia za gotówkę. Kantaka 3, I. Pw 6 539-44.33

Młocarnia motorowa
bezwzględnie oczyszczająca i od-ziarniająca, produkcji 20 ctn., motor 8 P. S. marki Deutz w najlepszym stanie tania na sprze-daż. Paweł Kiefer, kowal, Olesz-yn, p. Odolanów. dw 2 667

5 KUPNA

Poszukuję
samochodu ciężarowego na pneu-matykach lepszych fabrykatów jak Büssing, Krupp lub tem po-dobne, może być też kompletna, mało używana 3-tonowa, w Si-wek. Kolejowe Przedsiębiorstwo Dowozowe, Oborniki Nadbrzeżna nr. — telefon 56. nw 4797

Dubeltówkę
dobra cal 12 kupię. Oferty i ce-ne. Jan Białkowski, Pobiedziska zdw 67 230

Kupię
dom do 50 000 zł w Poznaniu (Śródmieście, Wilda lub Jeży-e) ewent. w Gnieźnie, Toruniu lub Bydgoszczy. Warunek wolne mieszkanie 5-8 pokoi z składem. Oferty Kurjer zdw 67 301

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego ro-dzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 4946

Gablotki
na stół kupię. Oferty Kurjer zdw 67 756

Kawiarniany
bufet, stoliki kupię. Bittner, Da-browskiego 79. zdw 67 786

Kupię
aparat fotograficzny 10x15, szkło 3,5 ewentl. 4,5 podwójny wyciąg Zeiss, Voigtlaender. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 280

Kupię
używane maszyny mleczarskie. Proszę o podanie ceny. Oferty pod nr. 67 856

Wóz
cieżarowy 3 lub 4 calowy kupię. Papke, Grobla 28. zdw 67 852

Stałą
koncesję samochodową kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 68 002

6 KAMIENICE

Kamienicę
dochodową w połowie sprzedam. Objekt 160.000 Oferty Kurjer zdw 67 109

Kamienicę
większą mieszkaniową, wplaty ca. 50 000 kupię. Oferty Kurjer zdw 68 005

Kamienica
w centrum Poznania, 2 składy, wjazd podwórze, czynsz, mie-sięczny 1 200 zł, kupno nadwy-czaj korzystne, cena 95 000. — wplaty 30 000 — Cyraniak, Po-znań, św. Marcina 63. Pw 6472-43.181

Kamienica
dwupiętrowa narożnikowa w naj-lepszym stanie z wolnym skła-dem i trypokojowym mieszka-niem na korzystnych warunkach sprzedam względnie skład i mieszkanie wydzierżawie bez odstep-nego. Maserak, Poznań, Stary Rynek 44. zdw 68 024

Dom
2 piętrowy w tem piekarnia i cu-kiernia z powodu stosunków ro-znorodnych korzystnie na sprze-daż. Zgłoszenia upraszam pod „F G” do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 6419-63.1061

7 PIENIĄDZ

Hipoteki
weksle itp. kupno i sprzedaż po-sredniczy solidnie za minimalna prowizje Biuro Handlowe Boltar. Skarbowa 17 tel. 52-42. bwp 840

Potrzebne
6 do 8 000 zł na pierwsza hipote-ke nowozbudowanej kamienicy w Jarocinie po 15 proc. w dola-rowem ubezpieczeniu na 2 lata lub dłużej. Agentura Kurjera Poznańskiego, Jarocin, Rynek 11 nw 4856

1.000 zł
pożyczki poszukuje. Procent wed-lug umowy, gwarancja zapewnio-na. Oferty Orodownik zdw 66 979

50 000
pożyczki poszukuję na I. hipote-ke domu wartości 400 000. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 67 687.

Pożyczki
2-3000 tys. zł. wysoki procent, na jeden rok, poszukuje rolnik, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 67 773.

2.000 zł
pożyczki za dobrą gwarancją weks-łowa i dobrem oprocentowaniem szuka przedsiębiorstwo handlowe Łaskawe oferty do Kurjera Po-znańskiego zdw 67 897

10.000 zł
wypożycze na I. hipoteke za mie-szkanie 3-4 pokoi. Oferty Kur-rier zdw 67 910

6-7.000 zł
na czas 3-4 miesiące, zależnie od urody, poszukuje się dla prze-myślu za dobrem procentem i pewną gwarancją. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 020

10-12.000 zł
za wysokim oprocentowaniem, za-bezpieczeniem w dolarach amery-kańskich poszukuje przemysłow-iwiec na krótki czas. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 68 019

12-14.000 zł
pożyczki poszukuje dobrze pro-sperujące przedsiębiorstwo prze-mysłowe w Poznaniu na czas od 4-6 miesięcy, za wysokim pro-centem platym miesięcznie zgór-y i zabezpieczeniem w mocnej walucie. Łaskawe spieszne zgło-szenia uprasza się Kurjer zdw 68 017

1.000 złotych
pożyczki poszukuje. Pewna gwa-rancja. Wysoki procent. Zgło-szenia „Par”. Aleje Marcinkow-skiego 11, pod 56.403. Pw 6 534-56.403

Przyjmę
wspólnika na młyn parowy z ka-pitałem 40 do 50 tysięcy złotych, kawalera. Ożenek nie wykluczo-ny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 992

Poszukuje
wspólnika lub współniczki do składu zegarmistrzowskiego z go-tówką 4-6 tysięcy złotych ze-cha się zgłosić do Kurjera Po-znańskiego pod zdw 67 987

Kapitałistów
na pierwszorzędne hipotekei za wy-sokim procentem stale poszukuje, Cyraniak, Poznań, św. Marcina 63. Pw 6 466/7-43.185/6

Sprzedam
dwa listy hipoteczne po 20 000 zł 15%, zabezpieczenie dolarowe, pierwszorzędna hipoteka Gniezno, płatne za rok lub później. Zgło-szenia A. Piechota, Ostrow Wlkp. Krepa, Ogrodowa 2. Pw 6 540-63.1074

8 DO WYNAJECIA

Suterena
na warsztat do wynajęcia Strze-łowa 3, gospodarz. zdw 66 433

Mieszkanie
7-pokojowe, z pełnym komfortem, słoneczne vis a vis parku Wil-sona do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 67 719.

3 pokoje
i kuchnia z kompletnym ume-błowaniem, z światłem gazowem w centrum miasta oddam zaraz. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 67 693.

Od 1. 11.
do wynajęcia wprost od właściciela willa 5-pokojowa z przyna-leżnościami i ogrodem za rok dzierżawy zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 519

Mieszkanie
5 dużych słonecznych pokoi z przynależnościami, odnowionych w centrum miasta, za zgodą go-spodarza natychmiast do obje-cia. Oferty do Kurjera zdw 67 792

Mieszkanie
przy Parku Wilsona, komfort I. klasy, ośmiopokojowe, korzy-tnie oddam. Oferty Kurjer zdw 67 795

Mieszkanie
3-pokojowe wprost od gospodar-za od 1. 11. 29 do wynajęcia, czynsz miesięczny 200 zł za dwa lata zgóry. Adres wskaże Ku-rier zdw 67 887

Mieszkanie
1-3 pokojowe weksle Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 68 063

6 pokojowe
mieszkanie komfortowe centrum I. p. zwrot kosztów — wskaże Sołtysiak, ul. Prusa 18. zdw 67 839

Odstąpię
2 pokoj. mieszkanie z meblami za zgodą gospodarza zaraz. — Elektrz., gaz, śródmieście. Agenci wykluczeni. Cena 5 tysięcy. — Oferty Kurjer zdw 67 844

Mieszkanie
trzy-pokojowe korzystnie weksła „Informator”. Ratajczaka 15. (Pasaż Apollo). zdw 67 907

Mieszkanie
trzy-pokojowe, komfortowe odda

Pokoik
używanym fortepianu z utrzymaniem nie drogo wydzierżawia panu lub studentowi. Zgłoszenia filija Kurjera Marszałka Focha 74 od 4-tej. zdw 67 838

Pokój
umeblowany, światło elektryczne panu inteligentnemu wynajme. Pościel pożądana. Koszofskiego 19. parter, prawo. zdw 67 498

Mam
pokój na jedną lub dwie osoby. Adres Oredownik zdw 67 370

Pokój
Kraszewskiego 19. III., prawo. zdw 67 446

Pokój
dla 2 studentek za 90 zł zarząd do wynajęcia. Grotzgera 4 II. lewa. Wiadomość od 12-15. zdw 67 727

Pokój
dla dwóch inteligentnych panów do wynajęcia. Spokojna 19 III. lewa. zdw 67 730

Pokój
bardzo dobrze umeblowany wynajme. Dąbrowskiego 41. IV. jw 2923

Pokój
do wynajęcia Staszica 25. III. p. lewo. jw 2922

Pokój
wynajme inteligentnemu panu, elektryczność, ul. Szamarzewskiego 26 a. III. p. front, lewo jw 2921

Skromnego
pana na wspólny pokój poszukuje. Patrona Jackowskiego 29. II. lewo. jw 2927

Pokój
panu. Półwiejska 33. II. lewo. zdw 67 895

Przyjmę
jeszcze dwóch gimnazjastów na stancje z całkowitem utrzymaniem, troskliwa opieka i pomoc w nauce zapewniona. Dobrogowski, Szamarzewskiego 8. III., prawo. zdw 67 895

Pokój
frontowy, umeblowany dla inteligentnego pana do wynajęcia. Kanałowa 15. II. ptr., prawo. 2 wchód. zdw 67 732

Pokój
umeblowany dla pana. elektr. od 1. II. Wielkie Garbary 53. II. lewo, Ogrodowczyk. zdw 67 736

Pokój
1-2 osób 1. II. Słowackiego 34. I. lewo. zdw 67 739

Elegancki
pokój umeblowany do wynajęcia z niekrepującym wejściem. Kolejowa 40. II. lewo. zdw 67 717

Pokój
2 panom wynajme. Marcelego Mottego 8. I. wprost. zdw 67 716

Pokój
do wynajęcia. Poznańska 56. parter, prawo. zdw 67 710

Pokój
umeblowany, frontowy, dla solidnego pana od 1. II. do wynajęcia. Woźna 26. II. zdw 67 703

Elegancki
pokój niekrepujący dla 2 pań. — Dąbrowskiego 49. podwórze. II. lewo. zdw 67 881

Pana
na wspólny pokój. Półwiejska 13. w podwórzu; wysoki parter, lewo. zdw 67 878

Sypialnia
dla małżeństwa elegancko umeblowana z kuchnią i łazienką, ul. Marsz. Focha 100. II. blok. 9 wejście. II. ptr., prawo. zdw 67 889

Panienkę
inteligentną przyjmie na wspólny pokój. Młyńska 5. I. ptr., lewo. zdw 67 884

Pokój
dobrze umeblowany, czysty, słoneczny dla lepszego pana. Mickiewicza 7. III., prawo. zdw 67 886

Pokój
umeblowany dwom panom. Niegolewskich 6. I., prawo. zdw 67 888

Pokój
2 panom lub paniom, elektryczność, Szamarzewskiego 20/22 2 wejście, wysoki parter, lewo. zdw 67 699

Pokój
wolny 1. II. Czesława 17. parter, Klimińska. zdw 67 694

Pokój
1. II. 1-2 panom na parterze, światło elektryczne. Szamarzewskiego 11. piekarnia. zdw 67 689

Umeblowany
pokój z utrzymaniem kuchni. — Adres wskaże Kurjer zdw 67 679

Pokój
na 2 osoby. Małe Garbary 14. II. ptr., lewo. zdw 67 673

Pokój
na dwie osoby. Matejki 45. II. lewo. zdw 67 671

„Informator“ poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15 (Pasaz Apollo), telefon 58-17 zdw 67 906

Pokój
Górna Wilda 67. III. lewo. zdw 67 669

Pokój
całym utrzymaniem lub bez wolny osoby samotnej. Adres wskaże Kurjer zdw 67 867

Pokój
wynajme. Wielkie Garbary 42. III., wprost. zdw 67 668

Pokój
umeblowany za przystępną cenę wynajme panu Niegolewskich 12 mieszkanie 3. zdw 67 659

2 uczenie
przyjmę z pełnym utrzymaniem lub pokój dla dwóch panien Różana 12. IV. zdw 67 658

Frontowy
pokój czysty słoneczny bez pościeli, lepszy solidnemu panu wydzierżawie od 1. II. Dolna Wilda 19. III. lewo. Widok Stadion wildecki. zdw 67 657

Pokój
wspólny bez pościeli tanio panu. Kozia 18/19. podw. lewo, IV. zdw 67 911

Młoda
urzędniczka przyjmie współniczkę na pokój. Sw. Marcin 27 — Łakomska. zdw 67 904

Pokój
dla panów do wynajęcia od 1. II. Wielka 5. II. lewo. zdw 67 901

Pokój
wynajme. Waly Królowej Jagwigi 11. I. lewo. zdw 67 900

Pokój
umeblowany dla dwóch panów od 1. II. do wynajęcia, pościel pożądana. Krzyżowa 5, lewo II. zdw 67 893

Gabinet
i sypialnia elegancko umeblowana dla pana lub małżeństwa z łazienką, światło elektryczne, gaz i kuchnia do dyspozycji. Oferty do Kurjera zdw 67 892

Pokój
umeblowany inteligentnemu panu zaraz. Wierzbiciego 19. III. lewo. zdw 67 746

Inteligentnemu
panu (ewentl. 2) wynajme pokój. Wielka 15. wysoki parter. zdw 67 767

Panu
inteligentnemu, lubiącemu czystość, na stanowisku wynajme umeblowany pokój. Przeczynca 4. III., lewo. zdw 67 834

Pokój
dla dwóch panów lub pań. Adamiak, Łakowa 19. II zdw 67 764

Zygmunta
Awesta 10. IV. pokój umeblowany, centr. ogrzewanie, elektr. łazienka. zdw 67 759

Pokój
dla 2 inteligentnych panów od 1. do wynajęcia. Wierzbiciego 18. dom front., wysoki parter, lewo. zdw 67 740

Pokój
dla 1-2 pań. 3 Maja 5. Zielonkiewicz zdw 67 787

Pokój
panom wynajme. Wielkie Garbary 21. Filarska. zdw 67 771

Przyjmę
2 panów na wspólny pokój Wolnica 7. Walczak. zdw 67 731

Pokój
umeblowany z telefonem wynajme. Zwierzyniecka 1. II. ptr. lewo. zdw 67 832

Pokój
niekrepujący, czysty, ładnie umeblowany, wynajme. Czesława 17a. II. prawo zdw 67 831

Pokój
frontowy, ciepły, słoneczny, z elektrycznym światłem dla dwóch inteligentnych panów od 1. do wynajęcia. od 2-7 wiecz. Ogrodowa 15. III. lewo. zdw 67 829

Pokój
umeblowany dla dwóch panów lub pań bez pościeli do wynajęcia. Adres: Poznańska 26. parter, prawo. zdw 67 826

Pokój
św. Marcin 22. Magierowa II. w podwórzu. lewo. zdw 67 817

Panom
wynajme pokój, elektryczność — Guździłowa, Półwiejska 25 zdw 67 816

Pokój
umeblowany dla dwóch panów lub pań bez pościeli do wynajęcia. Adres: Poznańska 26. parter, prawo. zdw 67 826

Pokój
dla 2 osób. Zamkowa 5. IV. p. lewo. zdw 67 876

Pokój
wspólny wynajme panu. Grobla 6. podwórze lewo, I. prawo. rw 7 495

Pokój
umeblowany z niekrepującym wejściem do wynajęcia. Szyperka 3. parter, lewo. rw 7 490

Mały
pokój umeblowany wynajme. — Szamarzewskiego 38. II., prawo. zdw 67 938

Pokój
wydzierżawie solidnemu panu. Grobla 14. parter, prawo. zdw 67 918

Pokój
niekrepujący solidnej pani wynajme. Kochanowskiego 23. wysoki parter, prawo. zdw 67 765

Pokój
panience bez pościeli. Kilińskiego 1. III., prawo. zdw 67 796

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój od 1. Łakowa 7. parter, lewo. zdw 67 662

Pokój
wspólny. Z powodu samotności przyjmie starsza pani, również taką, pościel pożądana. Oferty Kurjer zdw 67 683

Pokój
umeblowany bez pościeli do wynajęcia. Riemer, Dolina 2. zdw 67 849

Pokój
frontowy dla solidnego pana zaraz pościel pożądana. Rom. Szymańskiego 9. II. lewo. zdw 67 851

Przyjmę
pana na wspólny pokój od 1. II. Wielkie Garbary 14. w podw. I. ptr., lewo. zdw 67 862

Małżeństwu
bezdzielnemu wynajme pokój umeblowany utrzymaniem kuchni z własną pościelą. Barciński, Patr. Jackowskiego 17. zdw 67 859

Pokój
utrzymaniem bez wynajme. 27. Grudnia 5. II. prosto. zdw 67 857

Pokój
umeblowany z elektr. oświetleniem i centr. ogrzewaniem. Ul. Matejki 40-41. parter, prawo. zdw 67 856

Pokój
frontowy dwom panom wynajme. Maleckiego 14. II. lewo. zdw 67 864

Pokój
dwuosobowy intelig. wynajme. Mostowa 15. IV. lewo. zdw 67 932

Duży
frontowy, słoneczny pokój oddam Kalczyński, Bukowska 31. zdw 68 041

Pokój
do wynajęcia. Sw. Marcin 46. I. w podwórzu. lewo. zdw 68 047

Słoneczny
pokój, elektryczność, ogrzewanie łaźienka, telefon. Matejki 53. I. prawo. zdw 68 056

Pokój
umeblowany, frontowy, z balkonem, bez pościeli, elektryczność, dla solidnego pana. Wierzbiciego 37 a. front. III. ptr., lewo. zdw 68 059

Pokój
z utrzymaniem wynajme od 1. II. Plac Nowomiejski 5 III wejście, III. lewo. zdw 68 060

Jasna 16
II. prawo, elegancki pokój, telefon. zdw 68 086

Przyjmuję
panienki solidne na stancje. Dux Półwiejska 26 a. zdw 68 081

Pokój
elegancko umeblowany w spokojnym domu, w pobliżu Parku Wilsona wynajme niedrogo poważnemu panu lub oficerowi, światło elektryczne, ogrzewanie centralne. Adres wskaże Kurjer zdw 68 078

Pokój
umeblowany na 2 osoby do wynajęcia ul. Mickiewicza 15. II. piętro, lewo. zdw 68 075

Pokój
1-2 osób Kreta 6. Stasińska. zdw 68 074

Pokój
dla dwóch panów wydzierżawie. Skryta 1. parter, lewo. zdw 67 891

Pokój
niekrepującym wejściem, wynajme dwom panom. Niegolewskich 3. III. prawo zdw 68 006

Pokój
umeblowany wynajme spokojnej osobie. Kopernika 5. III. prawo zdw 68 016

Przyjmę
panią na pokój. Kapuściński, Niegolewskich 1. zdw 68 048-9

Pokój
frontowy elektr. dla solidnego pana. Szkolna 11. I. lewo. zdw 68 033

Pokój
ciepły elektryczność, lepszemu panu lub dwóm, nie studentom. Małeckiego 31. III. zdw 68 040

Pokój
dla 2 osób. Zamkowa 5. IV. p. lewo. zdw 67 876

Pokój
wspólny wynajme panu. Grobla 6. podwórze lewo, I. prawo. rw 7 495

Pokój
umeblowany z niekrepującym wejściem do wynajęcia. Szyperka 3. parter, lewo. rw 7 490

Mały
pokój umeblowany wynajme. — Szamarzewskiego 38. II., prawo. zdw 67 938

Pokój
wydzierżawie solidnemu panu. Grobla 14. parter, prawo. zdw 67 918

Pokój
dwuosobowy. Woźna 14 b. Hoi-nacka, III., zdw 67 920

Pokój
na 2 osoby (małżeństwo) od 1. II. Sw. Wojciech 21. II. p., lewo. zdw 67 985

Pokój
umeblowany wynajme solidnemu panu. Krasińskiego 14. III. piętro, prawo. zdw 67 984

Panny
na stancje przyjmę. Kryniewiecka, Kreta 5. zdw 67 998

Pokój
utrzymaniem inteligentnemu. — Tomaszewska, Młyńska 13. I. zdw 67 949

Słoneczny
pokój umeblowany od 1. II. 29. r. wynajme światło elektr. Grunwaldzka 5, front, wys. parter, prawo. zdw 68 007

Pokój
frontowy, słoneczny bez pościeli tylko solidnym, sytuowanym panom od 1. II. Młyńska 13. II. lewo. zdw 67 981

Pokój
frontowy 2 panom inteligentnym. Wielka 18. IV. lewo. zdw 67 976

2 pokoje
oddzielne, razem ładnie umeblowane ewentl. utrzymaniem z telefonem. Focha 80. I. lewo, front. zdw 68 066

3 panów
na pokój z utrzymaniem lub bez. Focha 80 I. lewo, front. zdw 68 065

Elegancko
umebl. 1 lub 2 pokoje wszelkim komfortem zaraz wolne. Mader. Waly Zygmunta Starego 6. parter, obok Dyrekcji Kolejowej. Pw 6 543-56,404

Pokój
umeblowany dla jednej lub dwóch inteligentnych panien z utrzymaniem lub częściowym wynajme. Działyńskich 2. wysoki parter, prawo. nw 4 864

Pokój
umeblowany frontowy zaraz do wynajęcia. Słowackiego 27. I. prawo. zdw 68 084

Pokój
umeblowany jednocosobowy. frontowy bez kawy wynajme. Bukowska 23. I. lewo. zdw 67 966

Pokoje
duży i wspólny wynajme. Gwar-na 8. III. prawo. zdw 67 963

Pokoje
dla panów, pań, małżeństw poleca, poszukuje Czarnecki, Ratajczaka 13. parter zdw 67 958

Pokój
słoneczny inteligentnej osobie wynajme. Małe Garbary 7. II. zdw 67 946

Pokój
do wynajęcia od 1. II. Kanałowa 9. I. prawo zdw 67 948

Pokój
wejście z klatki schodowej. Piotra Wawrzyniaka 37. I. prawo. zdw 67 939

Pokój
frontowy dwom panom wynajme Wielkie Garbary 44. III lewo zdw 67 947

Pokój
umeblowany na dwie osoby do wynajęcia. Piekary 7. III. prawo zdw 67 941

Pokój
duży, frontowy, śródmieście, inteligentnemu panu Małe Garbary 3. parter, lewo. zdw 67 927

Pokój
lepszy, centrum do wynajęcia — Adres wskaże Kurjer zdw 67 925

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
w śródmieściu 2 pokoi próżnych na lokal biurowy. Łaskawe piśmienne zgłoszenia prosimy kierować do sekretariatu Wielkopolskiego Związku Myśliwych ul. 27 Grudnia 19 zdw 66 896

Student
poszukuje pokoju od 1. II. Zgłoszenia do Kurjera z podaniem ceny zdw 67 486

Pokoju
na biuro w centrum, możliwe z utrzymaniem telefonu, poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 723.

Niekrepującego
pokoiu 1-2 osobowego, w pobliżu Starego Rynku poszukuje Kurjer zdw 67 721.

Pokój
skromny z kawą dla 2 panów Oferty Kurjer zdw 67 728.

Poszukuję
ładnego czystego pokoju z niekrepującym wejściem ze światłem elektrycznym. Oferty z ceną Kurjer zdw 67 691.

Skromnie
umeblowanego pokoju poszukuje urzędniczka (pościel własna). Oferty Kurjer zdw 67 673.

Poszukuję
pokoiu czystego jednoosobowego z elektrycznym światłem. Kurjer zdw 67 676

Pokoju
umeblowanego w okolicy Jeżyca od 1. II. 29 poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 67 747.

Pokoju
próżnego lub częściowo umeblowanego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 67 672

Solidna
panienka poszukuje pokoju nieumeblowanego. Oferty Kurjer zdw 67 794

Eleganckiego
niekrepującego pokoju umeblowanego poszukuje zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 67 788.

2 pokoje
poszukuje intel starsze małżeństwo z utrzymaniem kuchni, centrum nie wyżej II. piętra Oferty Kurjer zdw 67 824

Pokoju
poszukuje bezdzietne małżeństwo pościel własna Oferty Kurjer zdw 67 823

Skromnego
pokoiu poszukuje. Podać cenę Kurjer zdw 67 808

Dwie studentki
poszukują umeblowanego pokoju. Pianino pożądana. Jedna grywa. Oferty Kurjer zdw 67 804

Inteligentnej
pani starszej, zacnego charakteru, szukam pokoju słonecznego utrzymaniem, najbliższej kościoła na parterze, przy znacznej rodzinie. Kurjer zdw 67 799

Student
poszukuje pokoju od pierwszego z całkowitem utrzymaniem, światło elektryczne, nie wyżej II. piętra, naichotniej na ulicach: Waly Jana III, Mielżyńskiego, Fredry, Batorego lub w pobliżu. Cena obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 860

Dwóch
panów poszukuje od 1. II. taniego pokoju Jeżyce lub śródmieście pożądana. Warunki podań do Kurjera Pozn. zdw 67 843

Małżeństwo
bezdzielnemu szuka pokoju częściowo umeblowanego z własną pościelą. Oferty Kurjer jw 2919

Pokoju
umeblowanego z niekrepującym wejściem poszukuje w okolicy Sw. Marcina Oferty Kurjer zdw 67 917

Pokoju
niekrepującego w śródmieściu z telefonem poszukuje pan zaraz, bielizna własna Oferty Kurjer zdw 68 032

Student
urzednik poszukuje niekrepującego pokoju. Wiadomość z ceną Kurjer zdw 68 072

Małżeństwo
bezdzielnemu szuka pokoju własną pościel. Oferty Kurjer rw 7 448

Szukam
pokoiu za posługę. Oferty Kurjer zdw 67 925

Studentka
poszukuje pokoju z fortepianem, Warunki pisemne Kurjer zdw 68 014

Niekrepującego
pokoiu okolica Wielkiej poszukuje. Zgłoszenia cena Kurjer zdw 67 982

Handlowiec
poszukuje pokoju nie repującego w śródmieściu. Warunki Kurjer zdw 67 972

Pokoju
próżnego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 962

Dwóch
pokoi z utrzymaniem kuchni w centrum poszukuje kupiec. Oferty Kurjer zdw 68 097

Pokoju
skromnie umeblowanego poszukuje solidny pan zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 967

Pokoju
skromnego bez używania kuchni poszukuje bezdzietne małżeństwo okolica Teatru Nowego. Oferty Kurjer zdw 67 965

Pan
poszukuje pokoiu. Cena Kurjer zdw 67 961

Pokoju
małego, czystego od 1. II. szuka młody handlowiec Oferty Kurjer zdw 67 952

Pokoju
umeblowanego czystego na Jeżycach poszukuje. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zdw 67 940

13 LOKALE

Odstąpię
ubikację wraz z meblami lub bez nadającą się na skład od zaraz. Rozumek, Prądzińskiego 10. zdw 67 885

14 DZIERŻAWY

Były dzierżawca
domen, żonaty, dzienny agronom poszukuje zaraz lub później dzierżawy majątku średniej wielkości w Wielkopolsce lub na Pomorzu ewentualnie przyjmie w posadę samodzielnego administratora na większym majątku z kaucją 50 tys. zł Łaskawe oferty uprasza się nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 66 851

Okazyjnie
na sprzedaż z powodu choroby właściciela detal. skład węgla i drzewa Korzystne położenie w śródmieściu Poznania. Tania dzierżawa z kontraktem kiloletnim. Większy zapas towaru. Ubikacja mieszkaniowa, stajnia szopa. Potrzeba zaliczki 8 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 489

Garaż
wielkości 4x6 m. z wodą i centralnym ogrzewaniem przy ulicy Marceleskiej 8 do wynajęcia. Zgłoszenia Koszewski, plac Wolności 17. zdw 67 702

Składu
spożywczego poszukuje zaraz celem dzierżawy Agencji wykluczeni. Maria Wojciechowska, Strzelecka 22. zdw 67 711/2

Piekarni
celem dzierżawy wprost gospodarza w Poznaniu poszukuje lub powiatowe miasto. Warunki Kurjer zdw 67 971

15 UZDROWISKA

„Miła“ — Pensjonat Zakopane
przyjmuje tylko chrześcijan. Idealne warunki dla rekonwalescentów. Pw 5022-56 200

16 OSOBISTE

Zosienka
kn. właśnie sam to czytałem i to samo myślę. Caluje raczki Ling Pw 6519-71.323

Obelge
rzuczona na p. Jana Kurkiewicza. Mosina cofam i przesyłam A. Robaszkiewicz. rw 7488

W czwartek
4.30 w Hali Prezes. zdw 68 039

20 LICYTACJE

Sprzedż bryczki
W dniu 31. 10. (czwartek) o godz. 15.00 odbędzie się licytacja na bryczkę (polowiec) prawie nową w kancelarii kwatermistrza I. Hataljonu C. K. M. w Biedrusku. Wadjum 50.00 zł obowiązuje. Dojazd koleją lub autobusem z przed gmachu D. O. K. w Poznaniu. zdw 67 923-4

21 ZCUBY

Zgubiono
książeczkę wojskową na nazwisko: Wilhelm Zapf, Zieliniec. — pow. Poznań. zdw 67 060

Zaginęła
książeczka wojskowa na nazwisko Maik Franciszek. zdw 67 660

Zagubiona
książeczka wojskowa na nazwisko Jan Lasak unieważniam. zdw 67 666 7

Skradzione
papiery wojskowe na nazwisko Adam Tomczyk unieważniam zdw 67 748-9

Wilka
przyśląkanego można odebrać. — Zgłoszenia z dokładnym opisaniem do Kurjera zdw 67 922

Szoferzył
Proszę uprzejmie o zwrot gitary i skrzypiec za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Pacholski, Strumykowa 36. zdw 67 931

27 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4041

Koszule męskie
wykwintnie wykonywa Grochowski Wierzbiciego 24a zdw 63 774

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska Stary Rynec 48 II. bpw 786

Reparacje
zegarków i biżuterji wykonuje tanio i dobrze. W. Jakowski. Poznań. św. Marcin 19. zdw 66 158

W prywatnej
koncesjonowanej szkółce przy ul. Kretej 4. I. lewo. jest jeszcze kilka miejsc dla dzieci w wieku od 3-6 lat. zdw 68 552

Plaszczki damskie
sprzedaje gotowe, wykonuje miarowe najtaniej. Stary Rynek nr. 76. I. piętro. zdw 67 053

Gramofony
i płyty poleca Brudziński i S-ka Aleje Marcinkowskiego 8. na I. piętrze. Wymiana starych płyt, naprawa mechanizmów, telef. 40-51. bpp 846

Przepisywanie
na maszynie „Biuo Pracy“. Plac Wolności 9. bpw 752

Kapelusze
damskie filcowe czyste i fasonuje w 24 godzinach. K. Giernatowska, Pracownia kapeluszy damskich, Wrocławska 19. Pw 6176-14.52

Chiromantka
przyjeżdżna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z reki, kart. Rom. Szymańskiego 8. podwórze parter, lewo, przy placu Świętopełka, telefon 58-17 zdw 67 729

Kto
poda w dom do wykonania haftu białe, kolorowe i prace siatkowe. Oferty Kurjer zdw 67 654.

Stroje
fortepiany - także na prowincji. Oferty Kurjer zdw 67 750.

Wypalone
zadarte dziurki w garderobie cezurje szlucnie. Telefon 55 85, Słaska 2. zdw 67 780

Czapki
futrzane wykonuje solidnie. Fr. Barański. Podgórn 14. zdw 67 778

Salon Mód „Zofja“
Bukowska 3. II p. szyć najładniej i najszybciej. zdw 65 095

Przygotowuję
do gimnazjum lekcje zbiorowe lub osobne. Ceny bardzo przystępne. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 718

Kursy
stenografii polskiej niemieckiej. pisanie na maszynach rozpoczynam 4 listopada. miesięczne. kwartalne półroczne. Księgowość prywatnie. Kursy Tyrana Zaworskiej ul. Strzelecka 33 narożnik placu Światokrzyskiego. zdw 67 020-1

Student
zdolny korepetytor udziela lekcji. Kurjer zdw 67 755.

Pianistka
wolna od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 67 781

Zofja Fedyczkowska
primadonna opery udziela lekcji śpiewu Zgłosz. Wały Kościuszki (boczna Cieszkowskiego) 6b I p. pomiędzy 3-5 po południu. zdw 67 680

Skrzypek
z repertuarem wolny. Kurjer zdw 67 848

Lekcje
muzyki ćwiczenia. Młyńska 3. III. zdw 64 650 00

200 zł
dam kaucję za otrzymanie posady ekspedjentki w piekarni, młeczarni lub innej branży. Oferty Kurjer zdw 67 783.

Kucharka
poszukuje posady od 1. 11. na wyjazd lub w Poznaniu Łaskawe oferty Kurjer zdw 67 936

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 67 945

Posługaczka
poszukuje posługi. Kurjer zdw 68 009

Dziewczyna
z lepszej rodziny, uczciwa i pracowita poszukuje posady do 2 lub 4 osób bez gotowania od 1. 11. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 823

Szukam
posady ekspedjenta w składzie żelaza Łaskawe oferty proszę skierować Roman Drzewiecki. Poznań. Marszałka Focha 27. front. parter. zdw 66 898

Biuralistka
znająca wszelkie prace biurowe szuka posady, względnie jako kasjerka. Oferty Kurjer zdw 66 332

Biuralistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 819

Leśniczy
lat 32, żonaty, z rządowym egzaminem i 9 letnią praktyką lasową we wielkym majątku, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 2 610

Starszy
pomocnik malarzki poszukuje zajęcia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 67 402

Ślusarz
budowlany samodzielny, poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 67 515

Ślusarz
szofer, obeznany tokarstwem, autogenicznym spawaniem, samodzielnie poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 67 514

Darmo udziela porad prawnych
Biuro procesowe. Poznań. Podgórn 7 załatwia wszelkie sprawy wekslowe, podatkowe, majątkowe, mieszkaniowe i t. p. zdw 68 023-4

Kto
udzieli lekcji kroju zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 871

Zastępstwo
poważnej firmy przyjmuję energicznie kupiec-przemysłowiec, własne lokale biurowe, w centrum Poznania. Zgłoszenia „Par“ Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 44.30. Pw 6 531-44.30a

„Silvikrin“
Fluid, woda na włosy, szampon, Hortiflor - krem Hortiflor - śmietana po cenach oryginalnych fabrycznych poleca J. Gaciński - drogerja i perfumerja, Poznań ul. Nowa 7. (Bazar) telef. 16-38. zal. 1889. dw 2 666

Obrazy oprawa obrazów
najtaniej w firmie Witold Leworski Wrocławski 36 Pw 6039 40 43.123/4

Altana - mieszkanko
16 m² na piętze pokoi solidne żrabne, stróżówka, na letniska do ogrodów, rozbiornale sprzedam, tel. 62 70, do 10 rana. zdw 68 068

Szofer
mechanik 13 letn, praktyka szka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 772

Pani
młoda, inteligentna, zamilowana do gospodarstwa domowego przymie posade gospodyni. Oferty Kurjer zdw 67 146

Szofer
z praktyką poszukuje posady, trzeźwy sumienny z poleceniami. Oferty Kurjer zdw 67 227

Czyszczenie
parkietu 50 gr m² Oferty Kurjer zdw 68 077

Kawaler
lat 39, wysoki brunet, posiadający 300 mórg dobry gospodarz i rolnik, szuka znajomości panny celem ożenku, z majątkiem do 200 tys., celem spłaty rodziny. Pośrednictwo rodziców mile widziane. Oferty proszę do Kurjera rw 7 456

Sierota
wiek średni pozna pana na stanowisku, celem późniejszego ożenku. Wdowcy nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 67 733.

Dla
sympatycznej, wykształconej panny lat 22, posaz 20 000 poszukuje się odpowiedniej partji, kupca lub urzędnika, cel matrymonjalny. Zgłoszenia „Wanda“, Fabryczna 35a. IV. zdw 67 737

25 OZENKI

Majster
ceglański z długoletnią praktyką obeznany z wyrobem egij. drewny, pustaki i dachówek, z pierścieniowemi piecami i maszynami poszukuje posady od 1 stycznia. Wskaże Kurjer zdw 66 657

Ogrodnik
kawaler, poszukuje zaraz lub później samodzielnej posady. — Łaskawe zgłoszenia kierować pod adresem Kujawa Kazimiera u p. Kaczmarek, ul. Warszawska 18-19. Gniezno. nw 4828

Kasjerka dominjalna
rutynowana starsza z znajomością gospodarstwa domowego, poszukuje stanowiska. Oferty Kurjer zdw 67 302

Panienska
znająca szyć krój i cośkolwiek robotki poszukuje posady od 1 lub 15 10. Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznańskiego zdp 67 341

Pisarz
gospodarczy szuka podobnej posady z kancją 2-3.000 lub wypożycze za udzielenie posady Oferty Kurjer zdw 68 877

Szofer
kawaler lat 29, sumienny może się okazać dobrym świadectwami poszukuje posady w miejscu lub na prowincji Oferty Kurjer zdw 67 312

Stolarz
szuka pracy Wykonuje polerowanie mebli oraz wszelkie reparacje po cenach przystępnych A. Szulte-Noelle Małe Garbary 8. zdw 66 033

Mam
lat 27, pragne wyjść zamaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 872

Inżynier
kawaler lat 29, posiadający folwark zapozna panna celem ożenku, najchietniej dydaktyk, muzykalna, posiadająca cośkolwiek gotówki celem spłacenia hipoteki na oym folwarku Adresy z fotografii do Kurjera Poznańskiego zdw 68 034, które się pod dyskrecją zwraca.

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora“
św. Marcin 13, od 29. 10.-6. 11. 29 „Czarny Pirat“ w roli głównej Douglas Fairbanks. Kw 1 061

Duet
fortepian, skrzypce potrzebny zaraz do kawiarni, na soboty i niedziele. Zgłoszenia do Adm. Gazety Jarocińskiej, Jarocin Wlkp., ul. Golebia 1. nw 4 863

27 SZUK. PRACY

Ogłoszenia 27 słów dla poszukujących posady w tej rubryce objamy do jednej trzeciej ceną drobny.

Absolwentka
szkoły przemysłowo-gospodarczej umiejająca prowadzić gospodarstwo, fachowo wykształcona w krawiectwie pisząca biegle na maszynie i znająca stenografię poszukuje posady w większym gospodarstwie wiejskim lub w dużym pensjonacie. — Łaskawe zgłoszenia pod „L. H.“ „Par“, Katowice. Poprzeczna 8. Pw 6481-71.322

Dziewczyna
pracowita, uczciwa, sumienna szuka posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 11. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 045

Początkująca
stenotypistka z znajomością języka niemieckiego, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 061

Panienska
umiejająca prac prasować, znająca wszelkie robotki i cośkolwiek szyć szuka jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 062

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 68 087

Dziewczyna
szuka posady do dzieć lub pokojowej. Oferty Kurjer zdw 67 789

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi, najchietniej przed południem. Oferty do Kurjera zdw 67 779

Posługaczka
szuka posługi na przed południe. Oferty Kurjer zdw 68 051

Śluząca
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1 listopada. Oferty do Kurjera zdw 67 776.

Panienska
znająca szyć poszukuje posady do dzieć od 1. 11 lub później. Oferty Kurjer zdw 67 775.

Młodszy
praktykant bankowy przyjmie odpowiednią posade jako biurowy lub młodszy pomocnik kupiecki, branża obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego aw 4887

Bufetowa
z kancją poszukuje posady zaraz lub od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 66 152

Panienska
inteligentna poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 67 722

Kto
zdykontuje poważnej firmie handlowej prima weksle kupieckie. Zgłosz. Kurjer zdw 67 734.

2 panienki
umiejające szyć, pociągać abazury i haftować poszukują posady. Oferty Kurjer zdw 67 714.

Szukam
zajęcia na 2-3 godziny dziennie przed lub po południu w prowadzeniu buchalterji składania bilansów lub t. p., również przyjmuję Jestem dobrze obeznany ze sprawami handlowymi, język polski, niemiecki. Oferty Kurjer zdw 67 686

Starsza
wdowa, zwinna, predko się orientująca, która pracowała 15 lat w jednym przedsiębiorstwie, z powodu likwidacji zwolniona, szuka jakiegokolwiek zajęcia, choćby rodzinnego, z małą kancją. Oferty Kurjer zdw 67 665.

Ekspedjentka
inteligentna, dobre świadectwa, poszukuje posady w restauracji, kawiarni lub składzie piekarskim. Oferty Kurjer zdw 67 664.

Śluzący
dzielny swym zawodzie poszukuje miejsca od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 67 663.

Posługaczka
przyjmie poslugę od 1 od 11 godziny. Kurjer zdw 67 661.

Dobra
pracza poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 67 706.

Poszukuję
poslugi na po południu Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 742.

Poszukuję
posady do sprzątania biur lub jakiegokolwiek innej Łaskawe oferty Kurjer zdw 67 741.

Aptekarska
siła pomocnicza, żeńska, 1 1/2 roku praktyki, poszukuje posady. Łask. oferty Kurjer zdw 67 793.

Posługaczka
poszukuje posługi od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 861

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego praniem i gotowaniem. — Oferty Kurjer zdw 67 847

Do miłych rozrywek w czasie długich wieczorów zimowych należy czytanie Ilustracji Poznańskiej, którą otrzymuje każdy nasz abonent bezpłatnie.

24 NAUKA

Kursy stenografji
i pisanie na maszynach Kantaka I. II. p. zdw 65 286

Vala Jennings
rozpoczyna komplet tańców dla osób poważniejszych 1 listopada. Przyjmie jeszcze kilka wpisów. Ratajczaka 29. III. lewo. Pw 6 035-43.30

Szkoła tańców Stelli Kledekiej
Pocztowa 29 tel 33-29. — 4 11. nowy kurs uzupełniający Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 6431-41.210

Tani kurs tańców
nowości 1929/30: pass doble, walc angielski yale blues slow-fox, tango Opaliński, Mielżyńskiego I. II. 6.30-9. Kurs półtoramiesięczny 20 zł. zdw 67 061

Szkoła Kabaretowa
przyjmuje uczniów wszystkie kierunki wpisy Rybak 7. II. prawo. 4-7. zdw 67 609

Tani kurs tańców
Panie do kompletu zapraszam — Opaliński, Mielżyńskiego I. II. 6.30-9. zdw 67 594

English
lessons. conversation gives special. Oferty Kurjer zdw 66 473

Stenografji
polskiej: biurowej parlamentarnej niemieckiej wyucz listownie tanio jaknajdokładniej Instytut Stenograficzny Warszawa. Krcza 26 np 4713

Kursy
kroju i szyćia damskiego. Wpisy przyjmują Amelia Klawiterowa, Marij Magdalen- I. III na rożnik Raczyńskich. dw 2 649-50

25 MUZYKA

Akademja Tańców
po powrocie z zagranicy prof Stefan Janina Wituszkowsky rozpoczeł naukę ostatnich nowości Wiednia. Paryża i Londynu. Skarbowa 14 parter. lewo. sala kom. fortowa i niekrepująca. od 6-10. Pw 6457-43.160

Uczenica
V hum. udzieli korepetycji w zakresie 4 kl gimn. Oferty Kurjer zdw 67 791.

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora“
św. Marcin 13, od 29. 10.-6. 11. 29 „Czarny Pirat“ w roli głównej Douglas Fairbanks. Kw 1 061

Duet
fortepian, skrzypce potrzebny zaraz do kawiarni, na soboty i niedziele. Zgłoszenia do Adm. Gazety Jarocińskiej, Jarocin Wlkp., ul. Golebia 1. nw 4 863

27 SZUK. PRACY

Ogłoszenia 27 słów dla poszukujących posady w tej rubryce objamy do jednej trzeciej ceną drobny.

Absolwentka
szkoły przemysłowo-gospodarczej umiejająca prowadzić gospodarstwo, fachowo wykształcona w krawiectwie pisząca biegle na maszynie i znająca stenografię poszukuje posady w większym gospodarstwie wiejskim lub w dużym pensjonacie. — Łaskawe zgłoszenia pod „L. H.“ „Par“, Katowice. Poprzeczna 8. Pw 6481-71.322

28 SZUK. PRACY

Majster
ceglański z długoletnią praktyką obeznany z wyrobem egij. drewny, pustaki i dachówek, z pierścieniowemi piecami i maszynami poszukuje posady od 1 stycznia. Wskaże Kurjer zdw 66 657

Panienska
początkująca z polskim i niemieckim, cośkolwiek na maszynie szuka posady w biurze lub adwokata. Oferty Kurjer zdw 67 954

Dziewczyna
pracowita, uczciwa, sumienna szuka posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 11. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 045

Początkująca
stenotypistka z znajomością języka niemieckiego, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 061

Panienska
umiejająca prac prasować, znająca wszelkie robotki i cośkolwiek szyć szuka jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 062

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 68 087

Dziewczyna
szuka posady do dzieć lub pokojowej. Oferty Kurjer zdw 67 789

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi, najchietniej przed południem. Oferty do Kurjera zdw 67 779

Posługaczka
szuka posługi na przed południe. Oferty Kurjer zdw 68 051

Śluząca
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1 listopada. Oferty do Kurjera zdw 67 776.

Panienska
znająca szyć poszukuje posady do dzieć od 1. 11 lub później. Oferty Kurjer zdw 67 775.

Młodszy
praktykant bankowy przyjmie odpowiednią posade jako biurowy lub młodszy pomocnik kupiecki, branża obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego aw 4887

Dziewczyna
z lepszej rodziny, uczciwa i pracowita poszukuje posady do 2 lub 4 osób bez gotowania od 1. 11. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 823

Szukam
posady ekspedjenta w składzie żelaza Łaskawe oferty proszę skierować Roman Drzewiecki. Poznań. Marszałka Focha 27. front. parter. zdw 66 898

Biuralistka
znająca wszelkie prace biurowe szuka posady, względnie jako kasjerka. Oferty Kurjer zdw 66 332

Biuralistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 819

Leśniczy
lat 32, żonaty, z rządowym egzaminem i 9 letnią praktyką lasową we wielkym majątku, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 2 610

Starszy
pomocnik malarzki poszukuje zajęcia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 67 402

Ślusarz
budowlany samodzielny, poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 67 515

Ślusarz
szofer, obeznany tokarstwem, autogenicznym spawaniem, samodzielnie poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 67 514

KINO WILSONA - Łazarz
 narożnik ul. Strusiej i Małeckiego
Arcydzieło polskiej produkcji
„Ponad śnieg”
 według powieści
STEFANA ŻEROMSKIEGO.
 Początek 5,15, 7,15 i 9,15.
 dw 2673

Posługaczka
 poszukuje posługi zaraz lub od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 67 846

Młoda
 dziewczyna z dobrymi świadectwami szuka posady do dzieci i prac domowych. Oferty Kurjer
 zdw 67 845

Posługaczka
 poszukuje posługi z praniem zaraz. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 67 841

Młodszy pomocnik
 krawiecki zdolna siła, poszukuje stałej pracy najchętniej w większym warsztacie za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 68 027-8

Szofer - kowal
 kawaler, lat 24, z praktyką 1 1/2 roczną, poszukuje posady od 1. 11. dla siebie oraz dla ojca za kowala na majątku od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 67 880

Poszukuję
 posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 67 875

Pielęgniarka
 z masażem, poszukuje posady od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 67 863

Gospodyni
 kucharka, czysta, pracowita poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 913

Dziewczyna
 z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 022

Dziewczyna
 do wszelkich prac domowych z gotowaniem szuka pracy od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 68 031

Dziewczyna
 młodsza, uczciwa, pracowita poszukuje miejsca zaraz. Wieczorek, Gasiorowski 5 a.
 zdw 68 036

Młoda
 dziewczyna, sierota, lat 17, poszukuje posady do dzieci lub do prac domowych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 874

1.000—1.500 zł
 złożę kaucji za otrzymanie posady magazyniera, portjera, woźnego i t. p. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek r. w 7 496

Starsza
 osoba inteligentna, wykształcona, znająca gospodarstwo domowe, przyjmie za skromnym wynagrodzeniem posadę u samotnej osoby lub do wyręczania pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 993

Kucharka
 z długoletnią praktyką i dobrymi świadectwami szuka posady do lepszych państw od 1. 11. 20. Oferty Kurjer zdw 67 919

Dziewczyna
 lat 16, poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. — Oferty Kurjer zdw 67 921

Bona
 inteligentna, lat 23, muzykalna, kochająca dzieci; przyjmie posadę jako przychodnia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
 zdw 68 012

Szofer - ogrodnik
 kawaler z praktyką i dobrymi świadectwami, przyjmie posadę zaraz lub później. Łaskawe zgłosz. do Kurjera zdw 67 568-9

Trawicz - chemigraf
 poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 968

Wychowawczyni
 z dobrej rodziny znająca krawieczkę, robótki, poszukuje posady, najchętniej do młodszych dzieci. Okolica obojetna. Oferty Kurjer zdw 67 975

Służąca
 do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 67 974

Młodsza
 służąca szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 67 973

Szukam
 pracy do wszelkiej krawieczki poza domem. Zgłoszenia Müllerowa, Aleje Marcinkowskiego 28, w podwórzu. II. p. tr. — zdw 67 955

Szofer - kowal
 kawaler, lat 24, z praktyką 1 1/2 letnią, szuka posady od 1. 11. na ciężarówkę lub osobówkę. Oferty Ogrodnik St. Rynek r 7 492

Rzeźnik - szofer
 poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 67 371

Pomocnik
 piekarski, który pracował samodzielnie poszukuje pracy. Antoni Andrzejewski Lubin, pow. Koscián.
 r 7-77

Administrację
 kamienie za małym wynagrodzeniem przyjmuję; transakcje pożyczkowe spiesznie i dyskretnie przeprowadzam. Cyryniak, Poznań, św. Marcin 63, tel. 54-24.
 P 6 475-43,199

Córka
 byłego ziemianina z praktyką nauczycielki z językiem niemieckim i francuskim, muzykalna, przyjmie posadę, także jako towarzyszką do starszej pani. Oferty pod zdp 67 340 do Kurjera Poznańskiego

Sierota
 lat 14 szuka posługi przed i po południu od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 67 537

Magister farmacji
 samotny, referencje wzorowe, z praktyką byłej dzielnicy pruskiej przyjmie posadę. Zarząd od 15. listopada. Warunki Kurjer Poznański dw 2656

Służąca
 poszukuje posady do wszystkiego jako pokojowa od 1. 11. — Oferty Kurjer zdw 67 398

Młodsza
 maszynistka - biuralistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 405

Młodsza
 krawcowa poszukuje posady jako początkująca. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 404

200 zł
 kaucji wstawi robotnik za otrzymaną posadę woźnicy lub innej pracy. Kurjer zdw 67 401

2 obuwników
 na sztyt robotę szukają pracy na prowincji z utrzymaniem. — Zgłoszenia Kurjer zdw 67 434

Posługaczka
 szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 67 442

Fryzjerski
 pomocnik mający kurs damskiego poszukuje posady. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 67 449

Wiejska
 dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem od 1. 11. Oferty Kurjer
 zdw 67 473

Osoba
 w średnim wieku, obeznana z gospodarstwem miejskim i wiejskim, zna dobrą kuchnię obywatelską skromnych wymagań szuka posady od 1. listopada. — Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 67 595

Dziewczyna
 poszukuje posady od 1. z gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny. Oferty Kurjer
 zdw 67 553

Kucharka
 umiejąca dobrze gotować, poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 67 506

Kucharka
 lat 20, poszukuje posady od pierwszego do wszystkiego bez prania. Oferty Kurjer zdw 67 505

Poszukuję
 posługi na przed poł. najchętniej w Jeżycach. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 67 509

Pomocnik
 z branży kolonialno-delikatowej wolny od wojskowości, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia przyjmuję Jan Jakrzewski, Jaraczewo, p. Jarocin, zdw 67 518

Czeladnik
 kowalski poszukuje pracy najchętniej samodzielnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 513

Pracznica
 poleca się. Oferty Kurjer
 zdw 66 984

Służąca
 dobre świadectwa i gotowanie, bez spania posady poszukuje od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 67 001

Służąca
 z gotowaniem szuka posady od 1. ostatnie miejsce 10 lat. 40 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 67 007

28 WOLNE MIEJSCA
Praktykant
 z maturą lub magister bez praktyki może się zaraz zgłosić. — Apteka w Żninie. — dw 2654

Gospodyni
 do prowadzenia gospodarstwa domowego, samotnego pana potrzebna zaraz. Oferty z dołączeniem fotografii, którą się zwraca do Kurjera Pozn. zdw 64 148

Apteka
 na prowincji Wlkp. poszukuje stałego zastępcy aprob. aptekarsza katolika na kilka dni w miesiącu. Referencje uprasza się pod
 dw 2659

Chłopiec
 do posyłek potrzebny. Zgłoście Tama Garbarska 4, I, prawo.
 zdw 67 704

Czeladnik
 stolarski na prace meblowe potrzebny. Poplińskich 2, stolarnia.
 zdw 67 697

Służąca
 młodsza, skromna, potrzebna od 1. 11. Górna Wilda 84, piekarnia.
 zdw 67 685

Prasowaczki
 bardzo dzielnej poszukuje prasowalnia, 10 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 67 682.

Osoba
 poszukiwana kaucją 3 500 zł otrzyma stałą samodzielną posadę, mieszkanie. Organizacja. Poznań, Górna Wilda 10.
 zdw 67 677

Służąca
 potrzebna od 1. 11. Skrzypczak, Szkolna 12.
 zdw 67 760

Nowość w Polsce
 Akwizytorzy — akwizytorci poszukiwani. Zgłoszenia Śniadeckich 30 II piętro, prawo. 4—7. Tw 481

Firma
 zagraniczna poszukuje zdolnych handlowców chrześcijan do akwizycji. Pensja i prowizja. Oferty pod „Zysk” nadsyłać do Biura Ogłoszeń „Pap”. Warszawa, Boduena 2.
 np 4778

Potrzebny
 mistrz ewentualnie podmiestrz do wyrobu dragée (cukierki drażetkowe) w poważnej fabryce na Śląsku. Zgłoszenia z podaniem wieku i miejsca poprzedniej pracy do Kurjera Poznańskiego pod
 dw 2629

Ogrodnik
 rolnik potrzebny od 1 stycznia 1930, do 30 morgowego ogrodu handlowego warzywno - kwiatowe pod Krakowem (20 min. kołmi). Tylko pierwszorzędne kwalifikacje będą uwzględniane. Prof. Piltz, Kraków, Botaniczna 1.
 dp 2644

Uczciwa
 młoda posługaczka przed południem. Orzeszkowej 16, II.
 zdw 67 724

Bona
 freblanka poszukiwana na wieś do 3 letniego chłopczyka zaraz lub od 15. 11. Wymagane pierwszorzędne polecenia i poprawne władanie językiem polskim. Zmiana z powodu zamążpójścia obecnej wychowawczyni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 279

Poszukujemy natychmiast ekspedienta
 rutynowanego branży żelaznej, władającego poprawnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Oferty w obydwoich językach z podaniem wysokości żądanej pensji, terminu objęcia stanowiska i referencji prosimy kierować do firmy J. & E. Eisenack, Wąbrzeźno, Pom. skład żelaza materiałów budowl. i opałowych.
 zdw 66 627

Chcesz otrzymać
 posadę? Misisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza Warszawa. Żórawia 42 n. — Kursy wyczuja listownie buchalterji rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu prawa kaligrafji pisania na maszynach towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.
 nw 4302

1 500—3 000
 złotych miesięcznie zarobić może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczujemy. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszystkich uczymy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83, Lwów. nw 3596

Potrzebni
 inteligentni kolporterzy do bezkonkurencyjnego poważnego wydawnictwa historyczno - graficznego duży zbył na miasto i prowincję. Małeckiego 7, III. p., od 11—6.
 zdw 67 324

Prasowaczki
 na bieliznę męską mogą się zgłosić. W. Rakowski, Pocztowa 1.
 zdw 67 149

Uczennica
 biurowa potrzebna „Warszawianka”. Aleje Marcinkowskiego 8.
 zdw 67 310

Ucznia
 do składu żelaza potrzebuje Lucjan Wojciechowski, Dąbrowskiego 54.
 jw 2820

Dziewczyna
 do sprzedaży gazet może się zgłosić Plac Świętokrzyski, pod Zegarem.
 zdw 68 011

Wychowawczyni
 nauczycielka samodzielną potrzebną od 15. 11. lub 1. 12. na stałą posadę do 2 chłopczyków. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera zdw 67 720.

Bufołowa
 dobrze poleciona nie za młoda potrzebna. Restauracja Atlantic, St. Rynek 80-82.
 zdw 67 980

Chłopca
 uczciwych rodziców 15—16 lat przyjmie zaraz do hurtowni. Zgłoszenia Bracia Igra, Wroniecka 17 wejście z ul. Mokrej.
 Kw 1 062

Kierownika
 sklepu z kaucją poszukuje z dniem 1 lutego 1930 Zarząd Spółdzielni 69 p. Gniezno. Wynagrodzenie według umowy. Oferty nadsyłać Zarząd Spółdzielni do dnia 20 listopada rb. Oferty nieuwzględnione do dnia 20. 11. 29, pozostaną bez odpowiedzi. nw 4 861

Dziewczyna
 do prac domowych bez gotowania. Kanalowa 4, III.
 zdw 67 977

Chłopiec
 do posyłek potrzebny. Dudo, ul. Graniczna 15.
 zdw 67 970

Uczennica
 potrzebna zaraz. Hurtownia Zabawek, Wodna 8.
 zdw 68 008

Służąca
 uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna Wielkie Garbary 34, skład cygar.
 zdw 68 050

Stolarze
 na stałą pracę potrzebną. Zgłoszenia Jan Piątkowski, św. Marcin 31.
 zdw 68 055

Panny
 potrzebne początkujące do atrakcyjnej cyrkowej, gaża dziennie 10 do 20 zł. Zgłoszenia Górecki, Park Rozrywkowy, Brama Debińska.
 zdw 68 058

Służąca
 starsza z gotowaniem potrzebna zaraz. Springer, Strusia 10.
 zdw 68 070

Krawcowa
 maszyniarka tylko wprawna lepsze damskie płaszczki konfekcyjne 30—35 zł tygodniowo. Domański, Św. Mielżyńskiego 22.
 zdw 68 083

Potrzebny
 technik dent. zaraz do złota i kauczuku. Zgłoszenia do Kurjera
 zdw 68 076

Nauczycielkę
 robót krawieczki i szycia dyplomowaną mistrzynię przyjmie Szkoła Gospodarczo Zawodowa, Św. Marcin 69.
 nw 4858

Siła
 biurowa w młodszym wieku, znająca język polski i niemiecki oraz uczeń syn uczciwych rodziców może się zgłosić natychmiast. Dom Sportowy, Poznań, św. Marcin 14.
 zdw 67 822

Poszukuję
 się posługaczki z praniem. Półwiejska 24, III. wprost.
 zdw 67 809

Szofer
 młodszy (prowincja) zaraz może się zgłosić z kaucją mają pierwszeństwo. Oferty Kurjer
 zdw 67 806

Uczennica
 może się zgłosić pod nr.
 zdw 67 853

Kobieta
 do prania potrzebna. Ławicka, Małe Garbary 7a.
 zdw 67 858

Dziewczyna
 przychodnia, skromna, uczciwa i czysta do wszystkich prac domowych może się zgłosić. Ulica Dąbrowskiego 72, parter, prawa.
 jw 2918

Wydawnictwo
 poszukuje praktykanta do wszelkich prac biurowych. Oferty Kurjer zdw 67 753.

Dziewczyna
 do dziecka potrzebna zaraz. Cofłowa, Grunwaldzka 19.
 zdw 67 754

Posługaczka
 potrzebna przed południem — gdzie? wskazuje Kurjer
 zdw 67 758

Dziewczę
 do posyłek potrzebne zaraz. M. Tatarszewski, Pocztowa 3.
 zdw 67 653

Książkowna
 początkująca potrzebna od 1. 11. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera Pozn. zdw 67 830.

Rutynowana
 ekspedientka z branży towarów krótkich i galanterji, z dobrimi referencjami może natychmiast się zgłosić. F-a „Wetna” Wodna 10, III.
 zdw 67 715

Poszukuję
 zaraz samodzielnego kowala z prawem kucia koni. Rectum, Wrocławska 15.
 zdw 68 088-9

Panna
 na miarową pracę która u krawca pracowała może się zgłosić. Zamkowa 4 wejście z Pocztowej, III, p.
 rw 7 493

Poszukuję zaraz
 młodszego pomocnika dobrze poleconego tylko pierwszorzędnej siły. Odpis świadectw i podanie pretensji przy wolnym stole i stacji, 2 ucni potrzebują. J. Kozłowski, Kępcina handel kolon. spirytualji, arty budowl., restauracja. (Restauracje oddam na rachunek za kaucją).
 dw 2 665

Nauczycielka-wychowawczyni
 potrzebna od 15. 11. rb. lub później do trzech dziewczynek w wieku 9, 7 i 6 lat. Muzyka wymagana. Zgłoszenia z życiorysem, odpis, świadectw i wymaganiami pensji pod adresem Kowalska, maj. Bielski, p. Smetowo, pow. Gniew Pom.
 zdw 67 990

Pomocnika
 fryzjerskiego na dobrą i stałą posadę przyjmie od 1 listopada 29 r. Zgłoszenia Czesław Kamiński, Śmigiel ul. Lipowa 33.
 zdw 67 991

15 zł
 dziennie niestrudno zarobić lekka praca piśmienna. Zgłoszenia firma Carton, Gdynia, zdw 67 994

Uczennica
 z ukończoną szkołą handlową z porządną rodziną zaraz potrzebna. „Bazar Łazarski”. Poznań, Marszałka Focha 41.
 zdw 67 929

Zdolna
 krawcowa może się zgłosić zaraz M. W. Zamoyski, Nowa 7/8.
 zdw 67 930

Fakturzystkę
 pewną w liczeniu piszącą biegle na maszynie poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 986

Służąca
 na cały dzień potrzebna. Kolejowa 41, I, lewo.
 zdw 67 999

Książkowna
 rutynowana do żurnalu amerykańskiego, bilansistka znajomością języka niemieckiego, zaraz potrzebna. Szyperski, ul. Słowackiego 10.
 zdw 67 997

Uczennice
 z uczciwego domu, która zna język niemiecki przyjmie Kosteczka, skład cykierków, Stary Rynek 55.
 zdw 67 996

Biuralistka
 początkująca, biegle w niemieckim potrzebna zaraz. Oferty z podaniem pretensji Kurjer
 zdw 68 003

Uczennica
 z kursem szkoły handlowej ze znajomością stenografji potrzebna do biura zaraz. Oferty Kurjer zdw 68 010

Reumatyzm i nerwobóle
 uśmierza skutecznie.
 Żądać w aptekach jak poniżej.

Pw 6510-43,230

Humor zagraniczny

— Jak mogłeś w tak krótkim czasie zdobyć sobie tak liczną klientelę?
 — W bardzo prosty sposób. Sprawiliem sobie papugę, która każda kobietę wchodzącą do składu, witała słowami: „Jaka zachwycająca panienka!”
 (Passing Show London) S. F.

Przedpłata
 na listopad 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4,70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4,86, kwartalnie 14,58, pod opaską w Polsce 4,00 w innych krajach 4,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
 Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1:9.

Ogłoszenia
 na stronie 6-lamowej 30 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr., na stronie czwartej 120 gr., na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skompikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 13.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słuwo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.